

T.C.
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR LİSELERİ VURMALI ÇALGILAR
EĞİTİMİ PROGRAMINA YÖNELİK BENDİR ÇALGISI
ÖĞRETİM MODELİ ÖNERİSİ

Kamil KARAOĞLU

Doktora Tezi

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Özlem ÖZALTUNOĞLU

Sivas

Mart 2024

**GÜZEL SANATLAR LİSELERİ VURMALI ÇALGILAR
EĞİTİMİ PROGRAMINA YÖNELİK BENDİR ÇALGISI
ÖĞRETİM MODELİ ÖNERİSİ**

Kamil KARAOĞLU

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim
Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı İçin Öngördüğü

DOKTORA TEZİ

Olarak Hazırlanmıştır

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Özlem ÖZALTUNOĞLU

Sivas

Mart 2024

KABUL VE ONAY

Kamil KARAOĞLU tarafından hazırlanan “Güzel Sanatlar Liseleri Vurmalı Çalgılar Eğitimi Programına Yönelik Bendir Çalgısı Öğretim Modeli Önerisi” başlıklı bu çalışma, 26.02.2024 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı’nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

İrfan KARADUMAN

(Jüri Başkanı)

Özlem ÖZALTUNOĞLU

(Danışman)

Kubilay YILMAZ

(Üye)

Serdar ÇELİK

(Üye)

Onurcan KAYA

(Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Murat BURSAL

Enstitü Müdürü

ETİK SÖZÜ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez Yazım Kılavuzu (Yönerge)'nda belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere, bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Tezin herhangi bir bölümünü, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi veya bir başka üniversitede, bir başka tez çalışması olarak sunmadığımı; beyan ederim.

....../....../.....

Kamil KARAOĞLU

ÖNSÖZ

Lisans eğitimimden doktora eğitimime kadar bilgisini ve tecrübesini benden esirgemeyen, önerileriyle her zaman bana yol gösteren, birlikte çalışmaktan onur ve gurur duyduğum çok kıymetli danışmanım Doç.Dr. Özlem ÖZALTUNOĞLU'na; tez izleme jürisinde yer alarak araştırmanın her safhasını titizlikle ele alan, eleştiri ve yönlendirmeleriyle tezin daha sağlam bir zemine oturmasını sağlayan Doç. Dr. Kubilay YILMAZ ve Doç. Dr. Serdar ÇELİK'e müteşekkirim. Hakeza tez savunmama katılma nezaketi göstererek araştırmama önemli katkılar sunan Prof. Dr. İrfan KARADUMAN ve Dr. Onurcan KAYA'ya teşekkür ederim. Ayrıca araştırmamı uzman görüşleri ve değerlendirmeleri ile destekleyen Doç.Dr. Gamze KÖPRÜLÜ ve Dr. Emre AKGÜN'e; küçük yaşlardan itibaren bilhassa tez konumun belirlenmesi aşamasından bugüne kadar bilgi ve tecrübesinden oldukça faydalandığım, bilimsel yaklaşımına katkıda bulunan kıymetli abim Yasin YILDIZ'a; zaman mefhumu gözetmeksizin okumasını istediğim bölümleri dikkatle inceleyip önemli önerilerde bulunan dostum Dr. Serdal ARSLAN'a; bu zorlu süreçte yakın desteğini gördüğüm değerli arkadaşım İsmail MEŞİNCİGİLLER'e, araştırmanın çalışma grubunu oluşturan 2022-2023 eğitim öğretim yılında Sivas Muzaffer Sarısözen Lisesinde öğrenim gören kıymetli öğrencilerime, bu kurumda araştırma yapmama imkân sağlayan Sivas Muzaffer Sarısözen Lisesi idari personeli ve müzik bölümü öğretmenlerine bütün samimiyetimle teşekkür ediyor ve şükranlarımı sunuyorum.

Her zaman arkamda olan, beni her daim motive eden, aile olmanın ne demek olduğunu her fırsatta bana yeniden hatırlatan babam İsmail KARAOĞLU ve annem Hatun KARAOĞLU'na; desteğini hiçbir zaman benden esirgemeyen, kıymeti ölçülmeyen, sevgisi ile bana ilham veren biricik eşim Esra KARAOĞLU'na ve dünyaya geldiği günden itibaren enerjisiyle yaşama sevincimi artıran canım oğlum Akın KARAOĞLU'na özellikle teşekkür ederim.

ÖZET

KARAOĞLU, Kamil, Güzel Sanatlar Liseleri Vurmalı Çalgılar Eğitimi Programına Yönelik Bendir Çalgısı Öğretim Modeli Önerisi, Doktora Tezi, Sivas, 2024.

Güzel sanatlar liselerinin vurmalı çalgı öğretim programları incelendiğinde, bu programlarda bendir çalgısına yönelik herhangi bir öğretim modelinin olmadığı gözlemlenmiştir. Şüphesiz mesleki müzik eğitimi veren bu kurumlarda Türk müziği icralarında aktif olarak kullanılan bendir çalgısının eğitiminin belirli bir sistem dahilinde verilmiyor olması, önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu eksikliğin giderilmesine hizmet eden bu araştırmanın amacı, uzman görüşleri doğrultusunda güzel sanatlar lisesi vurmalı sazlar eğitim programına yönelik “icra tekniği” ve “usûl öğretimi” temeline dayalı haftalık periyotlarla uygulanacak başlangıç seviye “bendir” öğretim modeli oluşturmak, oluşturulan öğretim modelinin uygulanması sonucunda bu modelin işlevselliğini ve kullanılabilirliğini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda hedeflenen sonuçlara ulaşabilmek için nicel yöntem tekniklerinden ön test ve son testli tek gruplu yarı deneysel desen, nitel yöntem tekniklerinden ise durum çalışması deseninden yararlanılmıştır.

Uzman görüşü alınarak hazırlanan öğretim modeli, 2022-2023 Eğitim Öğretim yılında Sivas Muzaffer Sarısözen Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasından “amaçlı örnekleme” yöntemiyle belirlenen 19 öğrenciye deneysel olarak uygulanmıştır. Çalışma grubunun bendir icra becerisi ve ritim tekrar edebilme düzeylerine ilişkin verileri elde etmek için araştırmacı tarafından uzman görüşleri ve araştırmanın amaçları doğrultusunda hazırlanan “Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu” ve “Ritmik Hafıza Ölçme Aracı” kullanılmıştır. Çalışma grubunun ön test ve son test performansları video kayıt cihazı ile kaydedilmiş bu videolar uzman kurul tarafından izlenerek ilgili veri toplama araçlarıyla değerlendirilmiştir. Uzman değerlendirmeleriyle elde edilen ön test- son test puanları arasındaki farklılığı ölçmek için Wilcoxon Rank testi kullanılmıştır. Bunun yanı sıra gelişimlerini gözlemek adına her ders sonunda çalışma grubuna araştırmacı tarafından hazırlanan “Haftalık Kazanım Değerlendirme Formu” uygulanmış; elde edilen veriler, frekanslar ve yüzdelerle hesaplanarak analiz edilmiştir. Ayrıca deneysel işlemin sonunda çalışma grubunun uygulanan öğretim modeline ilişkin görüşleri yarı

yapılandırılmış sorular ile tespit edilmiş, çalışma grubunun verdiği cevaplar içerik analizi ile çözümlenmiştir.

Araştırmanın sonucunda çalışma grubuna uygulanan bendir öğretim modeli önerisinin, grupta yer alan katılımcıların bendir icra becerilerine ve ritim tekrar edebilme düzeylerine olumlu katkı sağladığı tespit edilmiştir. Ayrıca kazanım değerlendirme formlarından elde edilen bulgular da çalışma grubunun bendir icra becerilerinde gelişme olduğu tespitini doğrular niteliktedir. Deney sonunda alınan öğrenci görüşlerine göre ise bendir çalgısı öğretim modeli önerisinin öğrenmeye teşvik ettiği ve kullanılabilir bir öğretim modeli olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Vurmalı Çalgı, Bendir, Öğretim Modeli, Güzel Sanatlar Lisesi

ABSTRACT

KARAOĞLU, Kamil, Bendir Instrument Teaching Model Proposal for Fine Arts High Schools Percussion Education Program, Doctoral Thesis, Sivas, 2024.

When the percussion instrument teaching programs of fine arts high schools is examined, it is observed that there is no teaching model specifically designed for the bendir instrument in these programs. Undoubtedly it is an important problem that the absence of a structured education for the bendir instrument, actively used in Turkish music performances, in these institutions providing vocational music education. The aim of this research, which serves to overcome this deficiency, is to create a beginner level “bendir” teaching model to be applied in weekly periods based on “performance technique” and “procedural teaching” for the percussion instruments education program of fine arts high school in line with expert opinions, and to determine the functionality and usability of this model as a result of the application of the created teaching model. In order to reach the targeted results in line with this purpose, a one-group quasi-experimental design involving pre-test and post-test assessments is utilized from quantitative method techniques and a case study design is utilized from qualitative method techniques.

The teaching model, which was prepared by taking expert opinion, was applied experimentally to 19 students who were determined by the “purposive sampling” method among the students studying in the music department of Sivas Muzaffer Sarısözen Fine Arts High School in the 2022-2023 academic year. In order to obtain data on the bendir performance skills and rhythm repetition levels of the study group, the “Bendir Performance Skill Evaluation Form” and “Rhythmic Memory Measurement Tool” prepared by the researcher in line with the expert opinions and the aims of the research were used. The pre-test and post-test performances of the study group were recorded with a video recorder and these videos were watched by an expert committee and evaluated with the relevant data collection tools. Wilcoxon Rank test was used to measure the difference between the pre-test and post-test scores obtained by expert evaluations. In addition, the “Weekly Outcome Assessment Form” prepared by the researcher was applied to the study group at the end of each lesson in order to observe their development; the data obtained were analyzed by calculating frequencies and percentages. In addition, at the end of the experimental process, the opinions of the

study group about the teaching model applied were determined with semi-structured questions, and the answers given by the study group were analyzed by content analysis.

As a result of the research, it was determined that the bendir teaching model proposal applied to the study group contributed positively to the bendir performance skills and rhythm repetition levels of the participants in the group. In addition, the findings obtained from the achievement evaluation forms also confirm the determination that the study group's bendir performance skills have improved. According to the student opinions taken at the end of the experiment, it was determined that the bendir instrument teaching model proposal encouraged learning and was a usable teaching model.

Keywords: Percussion Instrument, Bendir, Teaching Model, Fine Arts High School

İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZÜ.....	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ	xiii
GRAFİK LİSTESİ.....	xv
GÖRSEL LİSTESİ	xvi
ŞEKİL LİSTESİ.....	xvii
BÖLÜM I.....	1
1.GİRİŞ	1
1.1. Problem durumu.....	1
1.1.1 Problem Cümlesi ve Alt Problem Cümleleri.....	3
1.2 Araştırmanın Amacı	3
1.3 Araştırmanın önemi.....	4
1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.5. Varsayımlar	5
1.6. Tanımlar	6
BÖLÜM II	7
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1. Çalgı Eğitimi	7
2.1.1 Geleneksel Türk Müziğinde Çalgı Eğitimi	9
2.3. Geleneksel Türk Müziğinde Usûl Kavramı	10
2.4. Organoloji Bağlamında Bendir	11
2.5. İlgili Yayın ve Araştırmalar	20

BÖLÜM III.....	25
3. YÖNTEM	25
3.1. Araştırmanın Yöntemi.....	25
3.1.1. Araştırmanın Nicel Boyutu	25
3.1.2. Araştırmanın Nitel Boyutu	26
3.2. Çalışma Grubu	29
3.3. Veri toplama araçları.....	29
3.3.1. Uzman Görüşü Alma Formu	30
3.3.2. Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu	31
3.3.3. Ritmik Hafıza Ölçme Aracı.....	31
3.3.4. Haftalık Kazanım Değerlendirme Formu	32
3.3.5. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	32
3.4. Önerilen Öğretim Modeliyle İlgili Temel Prensipler.....	32
3.4.1. Bendir Öğretiminde Kullanılacak İcra Tekniğinin Belirlenmesi	32
3.4.2. Bendir Öğretiminde Kullanılacak Portenin Belirlenmesi.....	33
3.4.3. Bendir Öğretim Modelinin İçeriğinin Belirlenmesi ve Düzenlenmesi.....	33
3.4.4. Bendir Öğretim Modelinin Hedeflerinin Belirlenmesi.....	34
3.5. Deneysel Süreç ile ilgili Bilgiler	34
3.5.1. Deney Öncesi Hazırlık	34
3.5.2. Öğretim Modelinin Uygulanması.....	35
3.5.3. Deneysel Süreçte Araştırmacının Rolü	38
3.6. Verilerin Analizi.....	38
BÖLÜM IV	40
4. BULGULAR VE YORUM.....	40
4.1. Çalışma Grubunun Bendir İcra Becerilerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar.....	40

4.1.1. Uygun Oturuş ve Tutuş Tekniği Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar	40
4.1.2. İlgili Usûlde Sağ Elin Kullanımı Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar	42
4.1.3. İlgili Usûlde Sol Elin Kullanımı Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar	43
4.1.4. Bendir Ses Alanlarını Doğru Kullanabilme Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar	45
4.1.5. Ritim Kalıplarını Doğru Çalabilme Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar	47
4.1.6. İlgili Usûlde Belirtilen Özel Vuruşları Sergileyebilme Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar	48
4.1.7. Başlangıç Metronomu ile Devam Edebilme Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar	50
4.1.8. Çalış Akıcılığı ve Uyum Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar	51
4.1.9. Pozisyonlar Arası Geçişte Ajilite Becerisi Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar	52
4.1.10. Bendiri İstekli Bir Şekilde Çalabilme Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar	54
4.1.11. Birinci Alt Problemin Tüm Alt Boyutlarına Yönelik Genel Bulgular ve Yorumlar	56
4.2. Çalışma Grubunun Ritim Tekrar Edebilme Düzeylerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar	57
4.2.1. Basit Ritim Tekrarı Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar	57
4.2.2. Aksak Ritim Tekrarı Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar	58
4.2.3. İkinci Alt Problemin Tüm Alt Boyutlarına Yönelik Genel Bulgular ve Yorumlar	59
4.3. Ders Sonlarında Uygulanan Haftalık Kazanım Değerlendirme Formları ile Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar	60

4.4. Uygulanan Bendir Öğretim Modeli ile İlgili Çalışma Grubu Öğrencilerinin Düşüncelerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar?	82
BÖLÜM V	91
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	91
5.1.Bendir İcra Becerisine İlişkin Ön Test ve Son Test Sonuçları.....	91
5.2. Ritmik Hafıza (Ritim Tekrarı) Düzeyine İlişkin Ön Test ve Son Test Sonuçları.....	93
5.3. Ders Sonlarında Uygulanan Haftalık Kazanım Değerlendirme Formlarına İlişkin Sonuçlar.....	94
5.4. Uygulanan Bendir Öğretim Modeli ile İlgili Çalışma Grubu Düşüncelerine İlişkin Sonuçlar.....	95
5.5.Öneriler	95
KAYNAKÇA.....	97
EKLER	103
EK-1 Etik Kurul Raporu	104
EK-2 MEB Uygulama İzin Raporu.....	105
EK-3 Uzman Görüşü Alma Formu	106
EK-4 Güzel Sanatlar Liseleri Vurmalı Sazlar Eğitim Programına Yönelik Önerilen Bendir Öğretim Modelinin Uygulamadaki Görünümü	110
EK-5 Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu	143
EK-6 Bendir İcra Becerisine İlişkin Ön Test Soruları	144
EK-7 Bendir İcra Becerisine İlişkin Son Test Soruları	146
EK-8 Ritmik Hafıza Değerlendirme Formu ve Soruları	147
EK-9 Ritim Tekrarı (Ritmik Hafız)' na İlişkin Ön Test- Son Test Soruları	148
EK-10 Haftalık Kazanım Değerlendirme Formu	150
EK-11 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	158
ÖZ GEÇMİŞ	159

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Tek Grup Ön test-Son test Desen	26
Tablo 2. Öğretim Modeli ve Ölçme Araçlarına İlişkin Uzman Görüşü Tanımlayıcı İstatistikleri ve Fark Analizi Sonuçları.....	30
Tablo 3. Çalgısal pratik ve darp organizasyonu açısından bendirde temel pozisyonlar	33
Tablo 4. Uygun Oturuş ve Tutuş Tekniği Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları.....	41
Tablo 5. İlgili Usûlde Sağ Elin Kullanımı Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları.....	42
Tablo 6. İlgili Usûlde Sol Elin Kullanımı Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları.....	44
Tablo 7. Bendir Ses Alanlarını Doğru Kullanabilme Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları.....	45
Tablo 8. Ritim Kalıplarını Doğru Çalabilme Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları.....	47
Tablo 9. İlgili Usûlde Belirtilen Özel Vuruşları Sergileyebilme Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları.....	48
Tablo 10. Başlangıç Metronomu ile Devam Edebilme Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları.....	50
Tablo 11. Çalış Akıcılığı ve Uyumunu Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları.....	51
Tablo 12. Pozisyonlar Arası Geçişte Ajilite Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları.....	53
Tablo 13. Bendiri İstekli Bir Şekilde Çalabilme Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları.....	54
Tablo 14. Bendir İcra Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları.....	56
Tablo 15. Basit Tartım Tekrarına Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları.....	57

Tablo 16. Aksak Tartım Tekrarına Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları	58
Tablo 17. Genel Ritim Tekrarı Tanımlayıcı Değerleri ve Fark Analizleri Sonuçları ..	59
Tablo 18. Çalışma Grubunun Kazanım Edinebilme Düzeylerini Gösteren 1.Hafta Kazanım Değerlendirme Tablosu	61
Tablo 19. Çalışma Grubunun Kazanım Edinebilme Düzeylerini Gösteren 2.Hafta Kazanım Değerlendirme Tablosu	63
Tablo 20. Çalışma Grubunun Kazanım Edinebilme Düzeylerini Gösteren 3.Hafta Kazanım Değerlendirme Tablosu	66
Tablo 21. Çalışma Grubunun Kazanım Edinebilme Düzeylerini Gösteren 4.Hafta Kazanım Değerlendirme Tablosu	69
Tablo 22. Çalışma Grubunun Kazanım Edinebilme Düzeylerini Gösteren 5.Hafta Kazanım Değerlendirme Tablosu	72
Tablo 23. Çalışma Grubunun Kazanım Edinebilme Düzeylerini Gösteren 6.Hafta Kazanım Değerlendirme Tablosu	74
Tablo 24. Çalışma Grubunun Kazanım Edinebilme Düzeylerini Gösteren 7.Hafta Kazanım Değerlendirme Tablosu	77
Tablo 25. Çalışma Grubunun Kazanım Edinebilme Düzeylerini Gösteren 8.Hafta Kazanım Değerlendirme Tablosu	80
Tablo 26. Parmak İsimleri Ve Numaraları	113
Tablo 27. El İşaretleri Ve Anlamları	113
Tablo 28. Çalgısal Pratik Ve Darp Organizasyonu Açısından Bendirde Temel Pozisyonlar	114

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1. Öğretim Modeli ve Ölçme Araçları Uzman Ortalamaları.....	31
Grafik 2. Uygun Oturuş ve Tutuş Tekniği Ön Test-Son Test Ortalamaları	42
Grafik 3. İlgili Usûlde Sağ Elin Kullanımı Ön Test-Son Test Ortalamaları	43
Grafik 4. İlgili Usûlde Sol Elin Kullanımı Ön Test- Son Test Ortalamaları	45
Grafik 5. Bendir Ses Alanlarını Doğru Kullanabilme Ön Test-Son Test Ortalamaları.	46
Grafik 6. Ritim Kalıplarını Doğru Çalabilme Ön Test-Son Test Ortalamaları	48
Grafik 7. İlgili Usûlde Belirtilen Özel Vuruşları Sergileyebilme Ön Test-Son Test Ortalamaları.....	49
Grafik 8. Başlangıç Metronomu ile Devam Edebilme Ön Test-Son Test Ortalamaları	51
Grafik 9. Çalış Akıcılığı ve Uyumunu Ön Test-Son Test Ortalamaları	52
Grafik 10. Pozisyonlar Arası Geçişte Ajilite Becerisi Ön Test-Son Test Ortalamaları.	54
Grafik 11. Bendiri İstekli Bir Şekilde Çalabilme Ön Test-Son Test Ortalamaları.....	55
Grafik 12. Bendir İcra Becerisi Ön Test-Son Test Ortalama Puanları	56
Grafik 13. Basit Tartım Tekrarı Ön Test-Son Test Ortalamaları.....	58
Grafik 14. Aksak Tartım Tekrarı Ön Test-Son Test Ortalamaları.....	59
Grafik 15. Ritim Tekrarı Ön Test-Son Test Ortalamaları.....	60

GÖRSEL LİSTESİ

Görsel 1. Kadın Şaman	15
Görsel 2. İki Haka Şaman Davulu.....	15
Görsel 3. Sakkara'daki Özel Bir Mezardan Kabartma	16
Görsel 4. Fil Dişi	17
Görsel 5. Karkamıştan Bir Kabartma.....	17
Görsel 6. Tanrıça Kibele	18
Görsel 7. Tympanon Çalan Kadın.....	18
Görsel 8. Ön Çalışmaya Yönelik Görüntüler	35
Görsel 9. Ön Test Uygulama Görüntüleri	36
Görsel 10. Öğretim Modeli Uygulamalarına İlişkin Görüntüler.....	37
Görsel 11. Son Test Uygulama Görüntüleri.....	37
Görsel 12. Oturuş Pozisyonu.....	111
Görsel 13. Tutuş Pozisyonu	112
Görsel 14. Sağ El 1, 2, 3 ve 4. Parmaklar ile Düm Vuruşu.....	115
Görsel 15. Sağ El 2. Parmak ile Düm Vuruşu.....	115
Görsel 16. Sol El 2. Parmak Fiske Tekniği ile Tek Vuruşu	116
Görsel 17. Sol El 3. Parmak Fiske Tekniği ile Tek Vuruşu	116
Görsel 18. Sağ El 1. Parmak ile Tek Vuruşu	116
Görsel 19. Sağ El 3. Parmak ile Tek Vuruşu	117

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Araştırmanın İşlem Basamakları	28
Şekil 2. Araştırmada Kullanılacak Deneysel Desen Veri Toplama Araçları	29
Şekil 3. Çalışma Grubunun Birinci Soruya Verdiği Yanıtlara Ait Kelime Bulutu	82
Şekil 4. Çalışma Grubunun İkinci Soruya Verdiği Yanıtlara Ait Kelime Bulutu	84
Şekil 5. Çalışma Grubunun Üçüncü Soruya Verdiği Yanıtlara Ait Kelime Bulutu	85
Şekil 6. Çalışma Grubunun Dördüncü Soruya Verdiği Yanıtlara Ait Kelime Bulutu ...	87
Şekil 7. Çalışma Grubunun Beşinci Soruya Verdiği Yanıtlara Ait Kelime Bulutu	89
Şekil 8. Bendir Öğretim Modelinde Kullanılan Porte ve Anahtar	114
Şekil 9. Düm-Tek Egzersiz.....	117
Şekil 10. Nim Sofyan Usûlü	118
Şekil 11. Nim Sofyan Usûlü (velveleli).....	119
Şekil 12. Sofyan Usûlü	119
Şekil 13. Sofyan Usûlü (velveleli).....	120
Şekil 14. Semai Usûlü	121
Şekil 15. Semai Usûlü (velveleli).....	121
Şekil 16. Türk Aksağı Usûlü	123
Şekil 17. Türk Aksağı Usûlü (velveleli).....	123
Şekil 18. Yürük Semai Usûlü	124
Şekil 19. Yürük Semai Usûlü (velveleli).....	125
Şekil 20. Devr-i Hindi Usûlü.....	126
Şekil 21. Devr-i Hindi Usûlü (velveleli)	126
Şekil 22. Devr-i Turan Usûlü	128
Şekil 23. Devr-i Turan Usûlü (velveleli)	128
Şekil 24. Müsemmen Usûlü	129
Şekil 25. Müsemmen Usûlü (velveleli)	130

Şekil 26. Düyek Usûlü.....	131
Şekil 27. Düyek Usûlü (velveleli)	132
Şekil 28. Aksak Usûlü	133
Şekil 29. Aksak Usûlü (velveleli).....	133
Şekil 30. Evfer Usûlü.....	135
Şekil 31. Evfer Usûlü (velveleli)	135
Şekil 32. Raks Aksağı Usûlü	136
Şekil 33. Raks Aksağı Usûlü (velveleli).....	137
Şekil 34. Aksak Semai Usûlü	138
Şekil 35. Aksak Semai Usûlü (velveleli).....	139
Şekil 36. Ceng-i Harbi Usûlü	140
Şekil 37. Lenk Fahte Usûlü	141
Şekil 38. Lenk Fahte Usûlü (velveleli).....	142

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde, problem durumu, amaç, önem, sınırlılıklar, varsayımlar ve tanımlar bulunmaktadır.

1.1. Problem durumu

Vurmalı çalgı öğretimi; ilgili çalışmaya yönelik kazanımları, belirlenen bir öğretim programı vasıtasıyla vurmalı çalgı dersi alan öğrenciye kazandırma süreci olarak tanımlanabilir. Vurmalı çalgı öğretiminde, çalgıyı öğrenmek isteyen bireylere onların hazır bulunuşluğunu artıracak teorik bilgilerin aktarılması ve icra tekniklerinin uygulanması gibi iki önemli aşamanın olduğu söylenebilir. Bu öğretimin verimli bir şekilde sürdürülebilmesi için öğrenme sürecine ilişkin niteliklerin kavranması ve öğrenme konusuna yönelik bilimsel kaynaklardan istifade edilmesi gerekmektedir.

Vurmalı çalgıların öğretiminde genellikle meşk yöntemi olarak bilinen, ustanın çırağa kendi icra tekniklerini dinleterek ve izleterek aktardığı yöntemin kullanıldığı söylenebilir. Bunun yanı sıra bir uzman tarafından hazırlanmış bilimsel metotların ise literatüre kazandırılmaya başladığı görülmektedir. Bu öğretim metotlarının müzik eğitimi veren kurumlarda kısmen kullanıldığı söylenebilir. Bu kurumlardan birisi olan ve ortaöğretim düzeyinde mesleki öğretim yapan güzel sanatlar liseleri; genel müzik ya da daha özele inilirse klasik Batı müziği, Türk halk müziği ve Türk sanat müziği gibi bölümler kapsamında kurumsallaşmıştır. Güzel sanatlar liselerinin misyon yönünden çeşitli temsiliyetler taşıdığı ve çalgı eğitimine ilişkin amaçlarını kurumsal hedef kapsamında ele aldığı bilinmektedir. Ağustos 2016 tarihli 2707 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığının Onuncu Kalkınma Planı Öncelikli Dönüşüm Programları kapsamında, güzel sanatlar liselerindeki çalgı ders saatlerinin dokuzuncu sınıflardan başlayarak kademeli bir şekilde artırılmasına karar verilmiştir. Bu derslerde öğrencilerin tercih edebileceği çalgılar içinde vurmalı çalgıların da yer aldığı düşünüldüğünde güzel sanatlar liselerinde uygulanan çalgı eğitimi kapsamındaki öğretim programlarının incelenmesi gerektiği ve bilhassa Türk müziği geleneğinde kendine yer edinmiş vurmalı çalgılara yönelik bir öğretim modeli gereksiniminin ortaya çıktığı aşikardır.

Güzel Sanatlar liselerine ait mevcut vurmali çalgı öğretim programlarına bakıldığında geleneksel vurmali çalgılardan ziyade bateri, tumba gibi çalgıların öğretim programlarında yer aldığı görülmektedir. Bununla birlikte geleneksel vurmali çalgıların müfredatta yer almasına yönelik bazı hazırlıkların başladığı fark edilmiştir. Güzel sanatlar liselerinde vurmali çalgı eğitimi gören öğrencilerin bütüncül bir perspektifle dünyanın başka bölgelerine ait vurmali çalgıları tanımaları ve bunu metodoloji kapsamında öğrenmeleri oldukça değerlidir. Ancak geleneksel vurmali çalgılara yönelik öğretim programlarından yoksun olmasının bu çalgılara ait icra üslubunun aktarılmasında sorun oluşturduğu görülmekte, dolayısıyla bu problemin gözden kaçırılmaması gerektiği düşünülmektedir. Dolayısıyla araştırmadaki ana amaç geleneksel vurmali çalgı kategorisinde olan Bendir'i metodoloji bağlamında öne çıkarmaktır.

Günümüzde Türk müziği geleneğinde kullanılan vurmali çalgıların bir kısmı Türk müziğine özgü tek bir türle özdeşleşip neredeyse sadece o türde kullanılmaktayken bazı vurmali çalgılar birden fazla türde kullanılmaktadır. Bu durumun temelinde çalgıya ait özelliklerin yanı sıra, çalgının tarihi gibi değişkenlerin de etkili olduğunu söylemek mümkündür. Örneğin “kudüm” çalgısı günümüzde Türk din müziği ve kısmen sanat müziğinde icra edilmekteyken bendir çalgısının Türk halk müziği, Türk sanat müziği, Türk din müziği ve popüler müzik gibi birçok türde icra edildiğini söyleyebiliriz.

Bendir çalgısının kullanım alanının fazlalığı, icra kapasitesinin genişliği ve kolay taşınabilmesi gibi özellikleriyle vurmali sazlar arasında sıklıkla tercih edilen bir çalgı konumunda olduğu söylenebilir. Redmon'a göre eski kutsal ritüel çalgılarından olan bendirin görseli ile ilk olarak M.Ö. 5600 yılında yapıldığı düşünülen Anadolu da bir tapınak duvarında yer alan figürde karşılaşılmıştır (1997: 3). Bir kasnağa deri germe suretiyle oluşan bendirin topluluklarda def, daf, erbane gibi farklı isimler olarak farklı medeniyetlerde insanoğluna eşlik ettiği ve vurmali çalgıların atası olduğu düşünülmektedir (Öztuna 2000: 78). Bendir eğitime yönelik güncel ihtiyaçları karşılayabilen, tutarlı, ölçülebilir, değerlendirilebilir ve herkes tarafından kullanılacak bir öğretim programının bulunmaması, Türk müziği icralarında aktif olarak kullanılan bendir çalgısının eğitiminin bir sistem dahilinde verilmesinin önündeki en büyük engeldir. Özellikle lisans düzeyinde çalgı eğitimi vermekte olan eğitim kurumlarına temel oluşturan güzel sanatlar liselerinde, bendir çalgısına yönelik çalgısal

pratik içeren ve Türk müziği usûllerinin bendir ile icra edilmesine yönelik bir öğretim programının bulunmaması tezimizin temel bir problemi olarak öne çıkmaktadır.

1.1.1 Problem Cümlesi ve Alt Problem Cümleleri

“Güzel sanatlar lisesi vurmali sazlar eğitim programı için hazırlanan bendir çalgısı öğretim modeli uygulamalarının ritim tekrar edebilme (ritmik hafıza) düzeyi ve bendir icra becerisine etkisi ne düzeydedir?”

Alt Problemler

1. Çalışma grubunun bendir icra becerisi alt boyutlarından olan;
 - a. Uygun oturuş ve tutuş tekniği,
 - b. İlgili usûlde sağ elin kullanımı,
 - c. İlgili usûlde sol elin kullanımı,
 - d. Bendir ses alanlarını doğru kullanabilme,
 - e. Ritim kalıplarını doğru çalabilme,
 - f. İlgili usûlde belirtilen özel vuruşları sergileyebilme,
 - g. Başlangıç metronomu ile devam edebilme,
 - h. Çalış akıcılığı ve uyumu,
 - i. Pozisyonlar arası geçişte ajilite becerisi,
 - j. Bendiri istekli bir şekilde çalabilme becerilerine ilişkin ön test-son test puanlarında anlamlı fark var mıdır?
2. Çalışma grubunun ritim tekrar edebilme düzeylerine ilişkin;
 - a. Basit ritim tekrar edebilme,
 - b. Aksak ritim tekrar edebilme ön test-son test puanlarında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Ders sonlarında uygulanan haftalık gözlem formlarına göre çalışma grubunun gelişim düzeyleri nasıldır?
4. Uygulanan bendir öğretim modeli ile ilgili çalışma grubunun düşünceleri nelerdir?

1.2 Araştırmanın Amacı

Bir çalgı öğretim modelinin etkili olması ve amacına ulaşabilmesi için bilimsel yöntem, strateji ve tekniklerle ele alınması önem arz etmektedir. Çalgı eğitiminin amaçlarını Parasız, şu şekilde belirtmiştir; “çalgıyı doğru bir teknikle çalma, öğretilen

çalgı vasıtasıyla müzik kültürlerini kavratma ve müzikal bağlamda beceri kazandırmaya yönelik çalışmalar” (2010: 19). Babacan ve Arkadaşları ise çalgı eğitiminin öğrencilere nitelikli çalgı çalma kabiliyeti kazandırmanın yanı sıra çalgı eğitimi vasıtasıyla onlara planlı ve programlı hareket edebilen böylece zamanı verimli kullanabilen bireyler olma yönünde de önemli katkılar sağladığından bahsetmektedir (2017: 465). Dolayısıyla öğrencilerin yukarıda bahsi geçen kazanımları edinebilmesi için aldıkları çalgı eğitiminin planlı ve programlı bir şekilde olması önem arz etmektedir.

Bu yaklaşımlar ışığında çalışmanın öncelikli amacı uzman görüşleri doğrultusunda, simgesel rolü ve icra teknik boyutlarıyla Türk müziği için önem arz eden bendir çalgısı eğitime yönelik başlangıç seviye “icra tekniği” ve “usûl öğretimi” temeline dayalı haftalık periyotlarla uygulanacak bir öğretim modeli oluşturmak, bendir eğitimini bilimsel ve metodolojik bir zeminde geliştirerek, bu çalgının icracılığı ve eğitimciliğini mevcut durumdan daha ileri bir seviyeye getirmektir.

Bu genel amaca erişmek için oluşturulan alt amaçlar şu şekildedir;

- Araştırmacı tarafından hazırlanan bendir öğretim modeli uygulamalarının ardından çalışma grubundaki öğrencilerin bendir icra becerilerinde meydana gelen değişimleri belirlemek,
- Araştırmacı tarafından hazırlanan bendir öğretim modeli uygulamalarının ardından çalışma grubundaki öğrencilerin ritim tekrar edebilme (ritmik hafıza) düzeylerinde meydana gelen değişimleri tespit etmek,
- Güzel sanatlar liselerinin vurmali sazlar eğitimine yönelik hazırlanan bendir çalgısı öğretim modeli ile literatüre katkı sağlamaktır.

1.3 Araştırmanın önemi

Bu araştırmanın haiz olduğu önem birkaç bakımdan ifade edilebilir. Öncelikli olarak bendir çalgısının birçok farklı müzik türünde sıklıkla tercih edildiği; bu duruma paralel olarak da her geçen gün bendir eğitiminin bilimsel temellere dayandırılması ve sistemli bir şekilde ele alınmasının önem kazandığı söylenebilir. Dolayısıyla güzel sanatlar liselerine yönelik hazırlanan bu bendir öğretim modelinin geleneksel yöntemlerden olan meşk yöntemi (usta-çırak) ve evrensel çalgı eğitimi yöntemlerinin ortaklaşa uygulandığı öğretim yaklaşımı ile ele alınması bu tez açısından özel bir önem taşımaktadır.

Bir diğerk husus ise üniversite müzik bölümlerinin temelini oluşturan güzel sanatlar liselerinde lisans düzeyi vurmali çalgı eğitimine hazırlayıcı öğretim modellerine ihtiyaç olduğu düşüncesidir. Bu noktadan hareketle bendir çalgısına yönelik hazırlanan öğretim modelinin olası GSL vurmali çalgı öğretim programına örnek oluşturmaları ve ortaöğretim seviyesinde bendir icracısı yetiştirmeye odaklanması bakımından önemli olduğu söylenebilir. Ayrıca literatüre bakıldığında usûl eğitiminin genellikle kudüm çalgısı ve el ile dize vurma şeklinde uygulandığı görölmektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın farklı bir önemli yanı Türk müziği icralarında aktif olarak kullanılan bendir çalgısı ile usûl öğretimine yönelik kapsamlı bir öğretim modeli olacak olmasıdır.

Tez çalışmasının bir başka önemli yanı ve özgün niteliği ise oluşturulan bendir öğretim modelinin işlevselliğinin ve kullanılabilirliğinin tespit edilmesidir. Literatürde vurmali çalgılar alanında farklı yöntemler ile ele alınmış birçok araştırma görölmektedir. Ancak, Türk müziğinde kendine yer edinen vurmali çalgılara yönelik deneysel bir çalışma görölmemiştir. Dolayısıyla bu araştırmayı farklı kılan bir diğerk nokta gerçeği yansıtmaları amacıyla benimsenen “yarı deneysel” yöntem anlayışıdır. Ayrıca bu araştırma, konusu ve yöntemiyle vurmali çalgılar hakkında yapılacak çalışmalara kaynak teşkil etmesi bakımından önemli görölmektedir.

1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

- 2022- 2023 eğitim öğretim yılında Sivas Muzaffer Sarısözen Güzel Sanatlar Lisesinde öğrenim gören, çalışma grubunu oluşturan 19 öğrenci ile,
- Öğretim programı dâhilinde uzman görüşü alınarak belirlenen diz üstü bendir çalım tekniği başlangıç seviyesi ile,
- Öğretim programı dâhilinde uzman görüşü alınarak belirlenen usûller ile,
- Öğrenilen her bir usûlün eşlikli icrasını uygulamak için seçilen eserler ile,
- Araştırmada kullanılacak istatistiksel tekniklerle,
- Öğretim modeli, planlanan 12 haftalık (2 hafta ön çalışma, 1 hafta ön test, 8 hafta öğretim modeli uygulamaları, 1 hafta son test) süre ile sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

Bu araştırmada;

- Araştırma yönteminin araştırmanın hedeflerine ulaşmasında yeterli olduğu,

- Araştırmada kullanılacak veri toplama araçlarının, gerekli bilgilere ulaşmayı sağlayacak nitelikte olduğu,
- Araştırma kapsamında öğretim programının uygulanması için seçilen öğrencilerin bu çalışma için uygun ve hazır bulunuşluklarının yeterli olduğu,
- Çalışma grubunun evreni temsil edebilir nitelikte olduğu,
- Geliştirilen ve önerilen öğretim modelinin araştırmanın amacına uygun olduğu varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Öğretim: “Belli bir amaca göre gereken bilgileri verme işi; talim, tedrisat” (Türk Dil Kurumu).

Öğretim Programı: “Okul veya herhangi bir ortamda kişiye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm faaliyetleri kapsayan yaşantılar mekanizmasıdır” (Demirel, 2014: 6).

Mesleki müzik eğitimi: “Müzik alanının bütünü, bir kolunu, dalını o bütün, kol veya dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları, yeterlilikleri, birikimi kazandırmayı amaçlar” (Uçan, 2018: 36).

Model: “Tasarlanan ürünün tanıtım veya deneme amacıyla üretilen ilk örneği, prototip” (TDK online sözlük).

Egzersiz: Çalgı eğitiminde bir kazanımın gerçekleşmesi için yapılan çalışma olarak tanımlanmaktadır.

Velvle: “Usûlde esas kalıbın dışına çıkılmasını sağlayan ve daha süslemeli bir şekilde gerçekleştirilen her tip icra, “velvle” olarak adlandırılmaktadır” (Öztürk 2005: 5).

Ritüel: “Birey ya da gruplarla ilgili bazı değerlerin, uygun zamanlarda, sembolik ve aşağı yukarı değişmeyen ardışık davranış biçimleri ile tekrarlanması olarak tanımlanır” (Akt: Değerli, 2013: 575).

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın bu bölümünde, tez konusunun kavramsal çerçevesine yönelik literatür taraması sonucu elde edilen bilgiler yer almaktadır. Bu doğrultuda; “Çalgı Eğitimi”, “Geleneksel Türk Müziğinde Çalgı Eğitimi”, “Geleneksel Türk Müziğinde Usûl Kavramı” ve “Organoloji Bağlamında Bendir” başlıkları altında kavramsal bilgiler ve “İlgili Araştırmalar” sunulmuştur.

2.1. Çalgı Eğitimi

Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin önemli bir parçasıdır ve genel olarak istenilen amaç ve hedeflere ulaşmak için zaman, çaba ve kararlılık gerektiren çok yönlü bir süreci ifade eder. Bu doğrultuda çalgı eğitimi “bireyin çalgı çalmaya yönelik davranışlarında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişimler meydana getirme süreci” olarak tanımlanabilir (Tarman, 1996: 3). Bu tanımdan da yola çıkarak kısa bir ifadeyle çalgı eğitimi, öğrenilmek istenen çalgıya yönelik teknik beceri ve teorik bilgi sağlama süreci olarak da nitelendirilebilir.

Bireylerin kendilerini gerçekleştirmesinde yadsınamaz bir rolü bulunan çalgı eğitimine yönelik, literatürde farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Örneğin Tarman’a göre; çalgı eğitimi “temelde, çalgı çalmayı öğrenebilme, çalgı çalmayı geliştirebilme ve çalgıyı etkin kullanabilme basamaklarını geliştirecek biçimde programlanıp yürütülür” (1996: 3). Çalgı eğitiminin genel hedefleri üzerine farklı bir yaklaşımı da Barış’ta görmekteyiz: “Bu eğitim yoluyla birey, teknik bilgi ve beceriler ile estetik değerler kazanır ve bireyin kültürel yaşamı zenginleşir” (2007: 4). Sonuç olarak Tarman ve Barış’ın bu yaklaşımlarında çalgı eğitiminin estetik ve teknik boyutlarının vurgulandığı görülmektedir.

Çalgı eğitiminin öğretmen, öğrenci ve öğretim programı olmak üzere üç temel unsurdan oluştuğunu söyleyebiliriz. Çalgı eğitiminin müzik eğitiminin diğer branşlarından bağımsız olmadığı düşünüldüğünde bu üç temel unsurdan birisi olan öğretmenin mesleki, teorik ve teknik bilgiye sahip olmasının gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu yetilere sahip bir öğretmen, çalgı öğrenmeye istekli, hazır bulunuşluğu uygun öğrenci ve amacına uygun hazırlanmış bir öğretim programı aracılığıyla çalgı

eğitim süreci daha sağlıklı bir şekilde yürütülebilir. Uslu'ya göre nitelikli bir çalgı eğitiminin:

- Çağın gerisinde kalmayıp, çağdaş eğitimin gereklerini taşıması,
- Araş gereç ve öğretim programlarının bu eğitimi gerçekleştirmeye uygun olması,
- Teknolojik gelişmelerden en üst düzeyde faydalanması,
- Geniş kitlelere sunulabilen, geniş kitlenin kullanımına olanak sağlayan bir özellik taşıması gerekmektedir (1998: 28).

Broudy'e göre çalgı eğitiminin teknik, estetik ve işitsel boyutlarının yanı sıra müzik eğitiminin diğer boyutlarından olan kulak eğitimiyle de yakından ilişkisi vardır. Yazar, amaç odaklı bir müzik dinleme davranışının, yaratıcı ve etkin müzik üretiminin temellerinden birisi olduğunu belirtmektedir (Akt. Özdek, 2013: 41). “İcrada yaratıcılığı daha iyi anlamak ve keşfetmek için öğretmenler öğrencileriyle icrada yorum ve yorumsal seçimleri konuşmalıdır. Ayrıca bu hedefe ulaşmak için, yaratıcılık ve teknik performans arasındaki dengenin ve olguların daha fazla farkına varılmalıdır” (Graham, 1998: 24). Müzik eğitiminde aktif dinlemenin müfredata daha çok eklenmesi ve bu yöntem ile öğrencilerin performansta yaratıcılığı ortaya çıkarabilmesinin hedeflenmesi gerektiğini belirten Özdek'in şu sözleri dikkat çekicidir:

“Aksi takdirde müzik yaratıcılıktan tamamen uzaklaşacak ve belki de özünde taklitçiliğe dayanan bir sanat dalı hâline dönüşecektir. Bu durum özellikle performans yönünde eğitim alan bireylerin özgün bir tarz oluşturabilmelerine engel olmakta, sanat ürünlerinin tek bir anlayış çerçevesinde yorumlanmalarına yol açabilmektedir” (2013: 42).

Tüm bu yaklaşımlardan yola çıkarak çalgı eğitimi, öğrencilerin teorik bilgilerini, çalgıya yönelik performanslarını, yaratıcılıklarını, düzen ve disiplin noktalarını geliştirmeyi hedefleyen çok boyutlu bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca belirtmek gerekir ki çalgı eğitimi, öğrencilerin sadece bu yönlerini geliştirmekle kalmayıp aynı zamanda özyeterlilik ve özdeğerlendirme gibi kişisel gelişim alanlarını da destekleyici bir faktör olabilir. Başka bir ifadeyle çalgı eğitimi almanın müzikal becerileri geliştirmenin yanı sıra başarabilme inancı (özgüven), kendini değerlendirme ve müzikal farkındalık kazandırmaya da yardımcı olabileceğini söylemek mümkündür.

2.1.1 Geleneksel Türk Müziğinde Çalgı Eğitimi

Geleneksel Türk müziğinde çalgı eğitiminin özellikle notanın kullanılmadığı dönemlerde temelde usta-çırak ilişkisine dayanan, ustanın çırağa kendi icra tekniklerini dinleterek ve izleterek aktardığı “meşk” yöntemiyle gerçekleştiğini söyleyebiliriz. “Usta çırak ilişkisi ve meşk yöntemleri birbirinden farklı iki öğretim modeli olmadığı gibi birbiriyle bütünleşik ve tek başlık altında incelenebilir bir öğretim etkinliğidir (Terzioğlu 2020: 18). Meşk yönteminin sadece müzik eğitiminde kullanılmadığını belirten Gerekten, bu yöntemin insanoğlunun kullandığı en eski öğrenme, öğretme yöntemi olduğunu ifade etmektedir (2020: 14).

Meşk uygulamalarına yönelik bilimsel araştırmalar incelediğinde bu öğretim modelinin eserleri hafızaya alma ve aktarma noktasında bazı yöntemler ile gerçekleştiği görülmektedir. Behar’a göre meşk yönteminde eserler usûl vurularak öğrenilir çünkü usûl hafızayı tazeleyici bir unsurdur. Başka bir ifadeyle yazara göre eserleri kolayca ezberlemenin yolu usûl vurarak meşk etmektir (1992: 13). Dolayısıyla bu yaklaşımdan da yola çıkarak meşkte uygulanan yöntemlerden birisinin usûl vurmak, diğerinin ise günümüz çalgı eğitiminde de önemini koruyan eseri hafızaya alana kadar tekrar etmek olduğu söylenebilir.

Behar’a göre Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti’nde müzikte modernleşme ve batılılaşma sürecinin sonucu olarak nota yazısının yoğunlukla kullanılmaya başladığı bir gerçektir. Bu duruma paralel olarak meşk yönteminin müzik eserlerini gelecek kuşaklara aktarımdaki önemli rolü ortadan kalkmaya başlamıştır. Aynı zamanda yazara göre ses ve görüntü kayıt cihazlarının yaygınlaşmasıyla birlikte bu cihazlarla alınan kayıtlar internet aracılığıyla geniş kitlelerle paylaşılabilir dolayısıyla öğreticinin kendisi yerini ses ve görüntü kayıtlarına bırakabilir. Sonuç olarak “Günümüzde tüm diğer araçlar ve teknolojiyi tamamen dışlayarak eskisi gibi münhasıran meşkle musiki yapmanın imkansızlığı herkesçe iyice anlaşılmıştır” (2023: 213, 225, 229). Bunun yanı sıra Aksüt, Türk müziği çalgı eğitiminin, ilgili çalgılara özel olarak geliştirilen öğretim metotlarıyla yapılmasının önemini şu cümleleriyle açıklamıştır:

“Çalgı eğitiminde metod, öğrenilecek olan sazın bütün niteliklerini, icra tekniğini mükemmel şekilde değerlendirme ve kullanma yolunda son derece gerekli bir unsurdur. Her şeyden evvel şu bilinmelidir ki, metodlu çalışma

bilimsel çalışmadır. Metodsuz sadece kulaktan kapma ile yapılan çalışmaların çoğu vasat bir taklitten öteye gidemez. Türk musikisinde eskiden beri süre gelen usta –çırak öğrenimi bugün de devam etmekte ve edecektir; ancak bu çalışma öğrenilmesi istenen herhangi bir sazın bütün niteliklerini göz önüne alarak hazırlanmış bir metod ve hoca gözetiminde sistematik bir çalışma yapıldığı zaman çok daha başarılı olacaktır. Hemen belirtelim ki, bütün sazların metodlarının bulunmasına ve hiç tartışılmayan teknik üstünlüğüne rağmen usta-çırak öğrenimi Batı müziğinde de vardır. Günümüzde de devam etmekte olan bu çalışma metoda dayalı bir çalışma sistemidir” (1998: 415).

Türk müziği çalgı icracılığının geçmişten günümüze gelişim gösterdiği, buna paralel olarak da metotların zenginleştiği aşıkardır. Behar, 20. Yüzyılda Türk müziğinde nota yazısının yaygınlaştığını ve çağdaş eğitim yöntemlerine daha fazla yer verildiğini ifade etmektedir (1992: 75). Özellikle mesleki müzik eğitimi verilen kurumlardaki eğitim/öğretim müfredatlarında yer alan çalgı eğitiminin çağdaş eğitim metotlarıyla verildiğini dolayısıyla eğitimi verilen çalgıların icra şekilleri bakımından kısmi bir standartlaşma yakaladığını söylemek mümkündür. Türk müziğinde kullanılan her çalgı için icra tekniği ve üslup konularına odaklanan, bilimsel yöntemler ile ele alınmış metotların yazılması müzik eğitimi ve çalgı performans gelişimine katkı sunacak önemli bir faktör olabilir. Aynı zamanda bilimsel yol ve yöntemlerle oluşturulmuş metotlar icracıların yeteneklerini ve ifade güçlerini daha kısa zamanda ortaya çıkarabilir. Dolayısıyla çalgı eğitiminde kullanılmak üzere literatüre kazandırılan bilimsel metotların müzik eğitimi bağlamında önem arz ettiği söylenebilir. Bu noktada dikkate alınması gereken bir konudan kısaca bahsedilmesi gerekir. Literatür de kendine yer edinen birçok çalgı metodunda terminoloji ve uygulamalar hususunda farklılıklar göze çarpmaktadır. Bu farklılıkların çalgı eğitimini zorlaştırabileceği düşüncesiyle terminoloji ve uygulama konularında birliktelik sağlanması önemli görülmektedir.

2.3. Geleneksel Türk Müziğinde Usûl Kavramı

Asıllar, esaslar anlamı taşıyan usûl; Türk müziğini oluşturan en spesifik bileşenlerden bir tanesidir. Usûl, Türk müziği geleneğine ait sözler ve makamların ana tamamlayıcısı olmakla birlikte çeşitlilik ve kombinasyon zenginliğiyle ön plana çıkmaktadır. Literatüre bakıldığında, tarihsel süreç içerisinde usûl kavramının, farklı

müzikologlar tarafından işlevsel olarak aynı şeyi ifade ettiği düşünülen ika, devir ve ölçü gibi kavramlarla eşdeğer sayıldığı, bu isimlerle tanımlandığı görülmektedir. Bu bağlamda, müzikologların usûl kavramını ifade etmek için kullandıkları isimler ve içeriklerinin değişiklik göstermesine rağmen temel olarak benzerlik taşıdığını söylemek mümkündür. İlgili kavramların tanımlamaları süreç içerisinde değişim ve gelişim göstermiştir. Bu bölümde bazı usûl tanımlamaları ele alınacaktır.

Hurşit Ungay “Belli düzümlerden yapılarak kalıp halinde saptanmış ölçüleri usûl” olarak tanımlamaktadır (Ungay, 1981: 2). İsmail Hakkı Özkan’ın ise usûl tanımlaması şu şekildedir; “Vuruşlarının kıymetleri birbirine eşit veya eşit olmayan, fakat mutlaka muhtelif kuvvetli, yarı kuvvetli ve zayıf zamanların belli bir şekilde sıralanmasından meydana gelen belirli kalıplar halindeki sayı veya vuruş gruplarına usûl denir” (2021: 606). Öztürk’e göre nakre, darp, ika vezin ve hız bileşenleriyle oluşan usûl “belli bir sayıya/ölçüye/ vezne tabi kılınmış (izometrik), kendine özgü darp ve vurgu düzeniyle tanınabilen bir ritmik devirdir” (2022: 13,27). Bahsi geçen bileşenlerin tanımlamalarını derleyecek olursak “Nakre/Atım: Müziksel zaman için nabız (pulse) niteliğindeki ritim birimidir. Arapçada ‘vuruş’ anlamına gelen ‘nacr’ kökünden gelir. Sahip olduğu birim niteliğiyle usûl ‘darp’ larının düzenlenişine temel oluşturur. Birim özelliği nedeniyle vezin, ritim ve hız unsurlarının oluşturucu bileşenidir”. “Darp: Ritmik devirlere temel oluşturan nakrelerin bir kısmı vurulan, bir kısmı da beklenerek geçilen niteliktedir. Vuruş yapılan nakreler, ‘darp’ olarak anılır. Darplar genel olarak vurmali çalgı pratiğinden ödünç alınan ‘düm’ ve ‘tek’ notasyonlarıyla ifade edilir. Düm’ler kuvvetli, tek’ ler ise zayıf darpları gösterir” (Öztürk 2022: 13). Düzüm ise Ungay’a göre “zamanın düzenli oranlar içinde sürelerle ayrılmasıdır”. Birim özelliği nedeniyle vezin, ritim ve hız gibi unsurları oluşturan bileşenin nakre olduğunu ifade eden Öztürk’e göre merteye “bir nakreden diğerine birim mahiyette katedilen zamandır (2022: 23).

2.4. Organoloji Bağlamında Bendir

Ritmin, tabiatın oluş döngüsüne yön vermesinin yanı sıra, insan ve topluma dönük işlevsel rolüyle; biyolojik ve kültürel temelde insan yaşamına yön verdiği söylenebilir. Günay’a göre eski çağlarda insanların haberleşmek için boş ağaç kütüklerine vurarak çıkardıkları sesler, bu seslerin eşliğinde yaktıkları ateşlerden çıkan dumanlara çeşitli araçlar kullanılarak şekil verilmesi ve bu dumanların devinimleri ile elde edilen ritmik yapılar da oldukça anlamlıdır (2021: 17). Hayatımızın içerisinde çok

işlevli bir kavram olarak öne çıkan ritim, kuşkusuz ki tarihsel süreç içerisinde müzik alanında icranın ve teknolojinin gelişmesine paralel olarak kendisini vurmali çalgı veya ritim sazı olarak adlandırdığımız aletlerde göstermeye başlamıştır. Sachs'a göre evrimsel ilkenin sonucu olarak basitten karmaşığa doğru giden insan benzer biçimde çalgı üretiminde de basitten karmaşığa doğru gitmiştir. Curt Sachs'ın teorilerinden yola çıkıldığında üretilen ilk çalgılar hem basit üretilebilmesi hem de müziğin temelinde ritim olması sebebiyle vurmali çalgılardır (Akt: Mustan, 2015: 51).

Vurmali çalgılar, elle veya başka bir cisimle vurularak, sallanarak veya birbirine çarparak ses elde edilen ve en eski çalgı türü olarak kabul gören çalgılar olarak bilinmektedir. Bu çalgıların, Türk halk müziği, geleneksel sanat müziği ve Batı müziği gibi birçok türde kendine yer edindiği görülmektedir. Bu noktada vurmali çalgıların orkestra içerisinde diğer sazlara zamansal olarak destek olması, farklı müzik türlerine özgü toplu ve solo icrada kullanılabilmesi gibi gerekçelerle müzikteki önemini daima koruduğu söylenebilir.

Geniş bir çalgı ailesi olması ve bulundukları kültürün etkileriyle gelişim göstermeleri sebebiyle vurmali çalgılar birçok farklı özelliğe göre sınıflandırılabilir. Vurmali çalgıların sınıflandırılmasındaki en önemli kriterler icra edildiği müzik geleneği başta olmak üzere çalgı aletlerinin fiziki yapısı ve toplu icradaki temel işlevleridir.

Üngör, vurmali çalgıların frekanslarının ayarlanır olup olmaması üzerinden bir sınıflandırma yapmıştır. Üngör'e göre Türk müziği geleneğinde kullanılan vurmali çalgılar şu şekilde sınıflandırılmalıdır:

1. Kendinden sesliler (kaşık, çalpara, parmak zili, zilli maşa, halile, çevgan, (sepaye) tantır, çengi çubuğu)
2. Deri sesliler (Davul, kös, darbuka, def, nakkare, nevbe, mashar-bendir) (Akt: Uzunbaş, 2012: 13).

Tanrıkorur ise Osmanlı müziğinin vurmali çalgılarını yapıldıkları ana maddeye göre dört gruba ayırarak bir sınıflandırma yapmıştır. Bu sınıflandırma şu şekildedir:

1. Tahtalar (çevgan, kaşık, çalpara veya çengi çubuğu)
2. Zilliler (mehter zili, zil, hitit sistrumu, zilli maşa, parmak zili)
3. Derililer (kös, davul, nakkare, kudüm, bendir, daire, def, nevbe, darbuka)
4. Fırınlanmışlar (cam bardaklar, kaseler, fincanlar) (2005: 57, 58, 59).

Aynı zamanda Curt Sachs ve Erik M. Van Hornbostel adlı müzik araştırmacıları çalgı sınıflandırmaları üzerinde çalışmalar yaparak algıları ses özelliklerine göre sınıflandıran ve diğ r sınıflandırmalara göre daha bilimsel olduğu düşünülen bir sistem  ne sürmüşlerdir. Knight’a göre bu sınıflandırma insanlığın icat ettiği herhangi bir çalgıyı tutarlı bir şekilde tanımlayabilmek için kullanılabilecek bir sistemdir (2017:1). Literatüre göre 1914 ‘te ortaya konulan bu sisteme “Hornbostel-Sachs” sınıflandırması adı verilmiştir. 5 ayrı kategoriye ayrılan bu sınıflandırma aşağıdaki gibidir:

“Idiofonlar, algıların içi boş bir kasaya veya tellere gereksinim duyulmadan kendi titreşimlerinin ses kaynağı olarak kullanıldığı çalgılardır. ( rn. silofon, zil, gong)

Membranafonlar, Bir deri veya zarla kaplı olan ve bu derilerinin titreşimi aracılığıyla ses elde eden çalgılardır. ( rn. davul, trampet, darbuka)

Kordofonlar, tellerin titreşimiyle ses elde edilen çalgılardır. ( rn. gitar, keman, piyano) Arp, gitar, bağlama ve kanun gibi telli çalgıların yanı sıra yaylı algıları ve klavyeye sahip olan telli algıları içerir.

Aerofonlar, içindeki hava aracılığıyla ses elde edilen çalgılardır. ( rn. flüt, akordeon, kilise orgu) Bu anlamda üfleme yoluyla ses elde edilen algılar bu grubun ögesini oluşturmaktadır.  flemeli algıların yanı sıra k r k ve boru vasıtasıyla ses elde edilen algılar da bu grupta yer alır.

Elektrofonlar, elektrik devresine sahip olan bu şekilde ses elde edilen çalgılardır. ( rn. theremin, hammond, dijital algılar’’(Karabulut 2015: 94).

Hornbostel-Sachs sınıflandırmasına göre membranafon kategorisinde yer alan ve geçmişte farklı isimler ile anılıp, farklı ritüellerde kullanılan tek tarafına deri gerilmiş dairesel algılar ile günümüzde bendir olarak adlandırılan çalgının yapısal özellikler bakımından örtüşmesi bendirin “frame drum” çatısında geleişim gösteren etnik bir  ye olduğuna yönelik önemli bir argüman oluşturmaktadır. Redmon’a göre eski kutsal ritüel çalgılardan olan bendir ilk olarak M. . 5600’de Anadolu’ da bir tapınak duvarı resminde görülmektedir (1997: 3). Grekçe tympanon, Latince Tympanum isimleriyle çerçeveli davul olarak nitelendirilen bu çalgının Mısır, Mezopotamya ve Anadolu’dan Avrupa’ya kadar yayılan bir çalgı olduğu düşünülmektedir. Bu uygarlıklar tarafından

bendire farklı adlar verildiğini belirten Bourrilly, farklı adlar verilmesine rağmen kullanım amacının temelde aynı olduğunu ve Bendir'in genellikle ritüellerde kullanıldığını ifade etmektedir (1932: 240, 246).

Dünyanın en eski inanış biçimlerinden biri olarak bilinen Şamanizm inancı ve ritüelleri ile ilgili bulgular, çerçeveli tek tarafı derili çalgıların kökenini ortaya koyan en büyük deliller olarak görülmektedir. “Şamanizm, genellikle Sibiryâ halklarının dinsel inanışlarını anlatan bir deyim olup, Kuzey Asya halkları arasında “büyücü, sihirbaz” anlamına gelen Şaman kelimesinden türemiştir” (Mandaloğlu 2011: 111). Şamanı Türklerin İslam öncesi inanç sistemlerinin temelinde yatan önemli simgelerden biri olarak nitelendiren Güray’a göre şaman kutsal olan veya bilinmeyen ile etkileşim kurabilen, bu etkileşimi sağlayabilen özel yetenek ve bilgi birikime sahip bir bireydir (2010: 119). “Şaman her şeyden önce kendine özgü tekniğiyle, ruhu göklere yükselten veya yer altına indiren, bedeninin vücuttan ayrıldığını hissettiren bir trans (aşkın) ustasıdır. Kendisi davul çalarak ruhları hükmü altına alır, ölümlerle, şeytanlarla, cin ve perilerle irtibat kurarak hastalara şifa dağıtırdı” (Somakçı 2003: 133). Bu yaklaşımdan da hareketle bahsedilen aracılık esnasında kullanılan en önemli ritüel aletlerinden birisinin şaman davulu olduğu yorumu yapılabilir. Şaman ritüellerinde davulun önemi ve kullanımıyla ilgili Bozdemir ve Özçelik’in açıklamaları şu şekildedir:

“Şaman ritüellerinde davul kullanımıyla birlikte kendinden geçme etkisi ortaya çıkmaya başlar ve farklı bir benliğe erişme noktasında bilinç yapısı değişir. Ritüel uygulandığı anda davulun derinden gelen bas seslerinin tesiriyle açık bilinç yapısı ortadan kalkar. Şamanın algıladığı görüntüler farklı bir algılama biçimiyle aktifleşir. Şaman kendinden geçme durumunda davul aracılığıyla ritim tutar, ritme uygun dans eder, bağlantı kurduğu ruhu taklit eder ya da o ruha ulaşabilmek için kendinden güçlü gördüğü bir hayvanın kılığına girer. Şamanın kullandığı ritüel nesneleri ve kullandığı sembolizm aslında alegorik bir anlatım yöntemidir” (2019: 105).

Yönetken’in şamanların önemli ritüel aracı olarak kullandığı bu çalgıya davul denilmesinin yanlış olacağı şeklindeki söylemi göz ardı edilmemelidir. Yazar’a göre Anadolu’da davul olarak bilinen dairesel çalgının her iki tarafına da deri gerilmektedir, şamanların kullandığı vurmali çalgı ise Anadolu’da kullanılan davullardan farklı olarak dairesel çerçevenin tek bir tarafına deri gerilen, diğer tarafı açık bırakılan bir çalgıdır. Dolayısıyla yazar, şamanların bu çalgısına “tüngür” isminin verilmesinin yerinde

olacağını düşünmektedir (1991: 35). Aynı zamanda Mahmut R. Gazimihal 'in “Türk Vurmalı Çalgıları” isimli kitabında Şaman geleneğinde kullanılan tüngür ve tümrük adlı çalgıların yapısal özelliklerine bakıldığında, bunların dairesel formda çerçevenin tek yüzüne deri gerilmiş ve iç kısmında çalgıyı tutma amaçlı değnek şeklinde tahta sap bulunan bir çalgı olduğu görülmektedir. Redmond' un da belirttiği üzere bu çalgılar deri kısmına kemik, boynuz veya bir sopa vurularak icra edildiği için elle çalınan defler ile arasında icra bakımından farklılık vardır” (2000: 2).

Görsel 1. Kadın Şaman (Kaynak: tarihvearkeoloji.blogspot.com)

Görsel 2. İki Haka Şaman Davulu (Kaynak: (150) Pinterest)

Literatürde Antik Mısır dönemine ait olduğu düşünülen yazılı kayıt ve arkeolojik verilerden yola çıkılarak geçmişte tympanon olarak adlandırılan (dairesel tek tarafı derili) çalgının bu uygarlıkta kullanıldığı yorumu yapılabilir. Civelek'in Graves ve Brown'dan aktardığı aşağıdaki sözler ve Antik Mısır'ın yeni krallık dönemine ait olduğu düşünülen ellerinde dairesel formda çalgılar ile bir mezara kabartma olarak işlenmiş topluluk betimlemesi bu durumu destekler niteliktedir.

Antik Mısır'da MÖ 3000'lerden itibaren yazılı kayıtlarda ve kabartmalarda, müzik ve dansla ilgili sahneler görülmektedir. MÖ 2. binyıldan itibaren, Sekhmet'in insan ırkını yok eden ve iyiliksever Hathor olarak yeniden doğuşunu, ölümcül görevinden kurtuluşunu kutlamak için yapılan Mısır Tekh Şenliği'nde, şarkı söyleme ve davul çalmanın yer aldığı bilinmektedir. Kutsal davul genellikle Hathor ile ilişkilendirilmiştir (2021: 56).

Görsel 3. Sakkara'daki Özel Bir Mezardan Kabartma (Kaynak: Relief from a private tomb at Saqqara, reused in the Serapeum, A... News Photo - Getty Images)

Tek tarafı derili dairesel vurmali çalgıların Mezopotamya uygarlıklarında da kullanıldığı düşünülmektedir. Baldan'a göre kil tabletlerdeki çivi yazısı metinler, yaşam alanlarındaki görseller ve eşyalardan yola çıkılarak Mezopotamya'nın müzik hayatına yönelik bilgiler edinilebilir. Yazar'a göre törenlerin ve müzikli etkinliklerin resmedildiği görsellerde birçok çalgı çeşidi görüldüğü gibi def ve davul gibi vurmali çalgılar da görülmektedir (2019:59). Mezopotamya uygarlıklarına ait olduğu düşünülen fil dişi kutusu ve Karkamış'ta müzisyenlerin tasvir edildiği bir kabartma, tek tarafı derili

dairesel çalgıların kullanıldığına dair önemli bir arkeolojik veri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Görsel 4. Fil Dişi (Kaynak: [\(64\) Pinterest](#))

Görsel 5. Karkamıştan Bir Kabartma
(Kaynak: [zincirli53.jpg](#) (1795×1375)
([hittitemonuments.com](#))

Antik Yunan uygarlığına atfedilen tek tarafı derili dairesel vurmali çalgılara (frame drum) yönelik arkeolojik veriler de bu çalgıların kullanımı ve tarihi hakkında önemli bulgulara işaret eder. Molina'ya göre Antik Yunanlılar tarafından kullanılan en önemli müzik çalgılarından birisi dairesel bir çerçeve üzerine hayvan derisi gerilerek oluşturulan perküsyon aletidir (2014:51). Bu algı genellikle kadınlar tarafından Yunan mitolojisinin çeşitli tanrılarına, özellikle doğurganlığa, evliliğe ve anneliğe başkanlık eden Rhea, Artemis, Kybele veya Demeter gibi tanrıçalara ibadet etmek için kullanılırdı (Chobineh, 2021: 1). El davulu en çok “doğurganlık, besleyicilik ve bereketi simgeleyen aynı zamanda yabancı orman, dağlar ve hayvanların koruyucusu ana tanrıça Kybele ile özdeşleştirilmiştir” (Ateş 2018: 292-309, Özkan 2016: 659). Literatürde bu yaklaşımı destekleyen Kybele ile Tympanon' un birlikte tasvir edildiği çok sayıda kabartma, seramik ve metal eser olduğunu görmekteyiz. Tympanon ile ilgili araştırma yaparak Antik Yunan uygarlığına atfedilen görsel verileri inceleyen Molina'ya göre bu enstrüman kadınlar tarafından icra edilirken göğüs veya baş hizasında tutulmaktadır (2014: 1). Aynı zamanda dairesel çerçeveli çalgının kullanıldığına dair kanıt niteliği taşıyan bu eserlere baktığımızda bu çalgının genellikle sol elde tutulup sağ el ile icra edildiği anlaşılmaktadır. algının genel icra postüründe sol elin tutuş, sağ elin ise darp görevini yerine getirdiği görülse de bireyin fizyolojisinde baskın olan ve kullanmayı tercih ettiği ele göre darp-tutuş pozisyonlarının değişiklik gösterdiği söylenebilir.

Görsel 6. Tanrıça Kibele (Kaynak: [\(68\) Pinterest](#))

Görsel 7. Tympanon Çalan Kadın (Kaynak: [\(70\) Pinterest](#))

İlgili literatüre bakıldığında İslam dininin ortaya çıkmasıyla birlikte de tek tarafına deri gerilmiş dairesel çalgının kullanıldığını söylemek mümkündür. Süleyman Uludağ'ın, İslam Açısından Mûsikî ve Semâ adlı kitabında bu çalgının icra edildiğine yönelik yer verdiği bazı hadisler şu şekildedir:

- “Buhari, Müslim, Tirmizi, Nesai ve İbn Mace gibi meşhur hadis alimlerinin rivayetine göre Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: “Helal (nikah) ile haram (cinsi münasebet) arasındaki fark, (helal olanda) türkû söylenmesi ve def çalınmasıdır.”
- “Muavviz b. Afrâ'nın kızı er-Rübeyyi' (Halid b. Zevân'a) anlatıyor. Zifafa girdiğim gecenin sabahı Rasulullah (s.a.v.) yanıma geldi. Ve şimdi senin oturduğun gibi yatağıma oturdu. Bu sırada kızlar Bedir savaşında ölen babalarımız hakkında söylenen hamasî şiirleri def çalarak söylemeye başladılar. Bu arada kızcağızlardan birisi: “İçimizde yarın ne olacağını bilen bir Nebî vardır,” dedi. Bunun üzerine Rasulullah (s.a.v.) ona: Bunu bırak da evvelce söylediğin gibi söyle.” buyurdu” (1999: 70, 68).

Turabi, Uluslararası İbn Sina Sempozyumunda ele aldığı bildirisinde İbn Sina'nın 6. Makalesinin 2. Bölümünde enstrümanlar için “musiki aletleri” diye bir başlığının olduğunu, bu bölümde İbn-i Sina'nın kısaca ritim enstrümanlarını anlatarak defler, davullar ve “sanc” isimli tokmakla çalınan bir enstrümandan bahsettiğini ifade etmektedir (2008: 212). Def'in 16.yy' da kullanıldığına dair Aksoy'un ifadesi şu şekildedir: “İstanbul' da bulunan Melchior Lorichs, Postel 'in belirtmiş olduğu gözlemlerini adeta tasvir edercesine resimler yapmıştır. Bu resimlerde çeng ve def çalan sazandeler kadın bir rakkaseye eşlik etmektedir” (Akt: E. Çak 2010: 85). Kahraman' a

göre (2011, s. 636) “Ali Ufki’nin çağdaşı Evliya Çelebi; çalgıların usûllerdeki rolüne şu sözleri ile dikkat çekmektedir: “...bütün sazendeler bu dairezenler olmasa rakkası bozulmuş saat gibi fasılları karışır. Fasıllarına nizam veren usûlcü def çalanlardır” (Akt: Gardner, 2020: 103) Başer ise “*Türk Musikisinde Abdülbaki Nasır Dede*” isimli inceleme kitabında Nasır Dedenin şu sözlerine dikkat çekmiştir: “Usûlün ait olduğu yer öncelikle Kudüm, Def ve Davul gibi vurmali çalgılardır” (2013: 227). Bu noktada 10.Yy Türk müziği nazariyatçısı İbn Sina ve 18.Yy Türk müziği nazariyatçısı Abdülbaki Nasır Dede’nin kaleme aldığı metinlerinde def çalgısına yönelik ifadelerin yer aldığı görülmektedir. Dolayısıyla bu ifadeler tek tarafı derili dairesel çalgının 10. yüzyıldan başlayarak 18 yüzyıla kadar uzanan süre zarfında da aktif olarak kullanıldığı varsayımını kuvvetlendirmektedir. 16 ve 17. yüzyılda defin kullanımına yönelik verilen bilgilerde bu durumu destekler niteliktedir. Aynı zamanda Nasır Dedenin ve Evliya Çelebinin yukarıda bahsedilen yaklaşımından hareketle def’in günümüzde olduğu gibi geçmişte de usûl uygulamaları için önemli bir çalgı olduğu yorumu yapılabilir.

Derlenen tüm bu bilgiler ışığında dünya üzerinde tarih boyunca birbirini takip eden uygarlıkların kendilerine özgü bir takım kültürel uygulamaları olduğu gibi benzer kültürel uygulamalarının da olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca müzik kültürü bağlamında birbirlerini etkiledikleri ve benzer özellik gösterdikleri de söylenebilir. Daha önce belirtildiği üzere farklı isimlerle anılan tek tarafına deri gerilmiş dairesel çalgıların yapısal ve işlevsellik bağlamında benzer özellikler gösterdiği, bu çalgılardan bendirin binlerce yıllık bir geçmişe sahip olduğu, Türklerde ilk izlerine şaman inancında rastladığımız gibi Mısır, Mezopotamya ve Anadolu’dan Avrupa’ya kadar yayılan bir çalgı olduğu görülmüştür. Tek tarafı derili dairesel çalgılara dair yazılı ve arkeolojik veriler bu çalgının dinsel etkinliklerde kullanıldığına işaret etse de günümüzde olduğu gibi din dışı etkinliklerde de kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bazı danslar eşliğinde tek tarafı derili dairesel çalgıların kullanıldığını gösteren arkeolojik veriler, eğlence amaçlı müzik etkinliklerinde de kullanıldığı varsayımını ortaya çıkarmaktadır. Fakat belirtmek gerekir ki geçmişten günümüze inanç sistemleri daima bendirin ifade gücünden istifade etmiş, bu çalgı önemli ritüel aracı olarak görülmüştür.

Geçmişte genel olarak ritüellerde kullanılan bendir çalgısı bugün Türk müziği geleneğinin neredeyse her alanında kullanılmaktadır ve vurmali çalgıların temel enstrümanı olarak görülmesi sebebiyle bir adım öne çıkmaktadır. Türk müziği geleneğinde bu çalgıya bendir, mazhar, mashar, zilsiz daire ve zilsiz def gibi farklı

isimlerin verildiği gözlemlenmiştir. Dolayısıyla bu çalgının adlandırılması noktasında terminolojik açıdan bir karmaşanın yaşandığını söylemek mümkündür.

Bu çalgı, yapısal olarak geçmişten günümüze dairesel formunu korumuş, çalgıyı oluşturan malzeme ve akort sistemi noktasında ise insanlığın, teknolojinin, çalgı yapımcılığın gelişim çizgisine paralel olarak, günün şartları ve ihtiyaçlarına göre üretilen bir çalgı konumunda olmuştur. Günümüz bendir çalgısının boyutu, derisi ve kasnak malzemeleri tercihen farklılık gösterebilir. Deri kısmında hayvan derisi veya suni deri, ağaç kasnak kısmında ise ceviz, gürgen veya akçaağaç gibi ağaçların tercih edilebileceğini söyleyebiliriz. Aynı zamanda, bendir gelişen çalgı yapımcılığına paralel olarak içten, dıştan ve havalı akort sistemleriyle imal edilebilmektedir.

Günümüz bendir icra tekniklerinden bahsedecek olursak, tercihen diz üzerinde, havada veya bacak arasında tutuş tekniklerinin kullanıldığı söylenebilir. Ayrıca birden fazla vurmali çalgıyı kullanabilme amaçlı bendir bir sehpaye tutturularak da icra edilebilir. Bunun yanı sıra bendir icra tekniklerindeki vuruş tekniği vb. diğer boyutların açıkça ortaya konmasının zor olacağını belirtmek gerekir. Çünkü farklı ekollerin tesiriyle bendir icracılarında göze çarpan vuruş tekniği, darp organizasyonu seçimleri ve bu konu üzerindeki tartışmalar, çeşitli tını arayışları, tercih edilen ekoller vs. sürekli değişime uğrayan ve uğrayabilecek spesifik konulardır. Bu konuların derinlemesine incelenebilmesi için bendir icra tekniklerinin bilimsel yöntemler ile ele alınıp sistemli bir şekilde aktarılması gerekir.

2.5. İlgili Yayın ve Araştırmalar

Akdemir (2011) “*Bendir Çalgısının Profesyonel Performansına Yönelik Metodolojik Bir Yaklaşım*” isimli sanatta yeterlik tezinde, bendir çalgısına ilişkin ulusal ve uluslararası konservatuarlar ve vurmali çalgılar eğitim programında kullanılabilecek bir metot oluşturmayı amaçlamıştır. Çalışmada Akdemir bendir çalgısı için dizüstü, havada ve bacak arasında çalım tekniklerine yer vermiştir. Araştırmacı tarafından üç ayrı çalım tekniği için koordinasyon, ritmik ve teknik alıştırma yazılarak, bendir çalgısıyla nota okuma, nota takip etme, nüans kullanma vb. yetenekleri kazandıracak metodolojik bir yaklaşım ortaya konmak istenmiştir.

Yılmaz (2015) “*Asma Davul Çalgısıyla Ritim Öğretimi ve Performansına Yönelik Metodolojik Bir Yaklaşım*” isimli sanatta yeterlilik tezinde asma davul

öğretiminde ulusal ve uluslararası ortak bir terminolojik dil oluşturmayı, farklı yörelerde kullanılan asma davul çalgılarının yapısal özelliklerini inceleyerek bu anlamda güncel bir kaynak oluşturmayı ve asma davul çalgısı için kendi yazdığı ritim egzersizleriyle ilgililere öğrenim, öğretim ve performans anlamında faydalı olmayı amaçlamıştır. Araştırmada ritim portesi olarak 5 çizgili 4 aralıklı porte kullanılmış aynı zamanda araştırmacı tarafından portede notasyon birinci aralığa düm sesi, ikinci aralığa cız sesi, üçüncü aralığa tek ve kapalı tek sesi, dördüncü aralığa çember sesi, ilave birinci aralığa kasnak sesi ve birinci ve üçüncü aralığa yek sesi, dördüncü çizgiye taka sesi olacak şekilde sistemleştirilmiştir. Metodolojik bir yaklaşımla ele alınan bu çalışmada egzersizler kolaydan zora doğru yazılmış ve yazılan her egzersizin asma davul ile çalım şekline internet üzerinden kolay ulaşım sağlanabilmesi için karekod oluşturulmuştur.

Dalkıran ve Dönmez (2017) “*Vurmalı Çalgılar Eğitiminde Karşılaştırmalı Program Analizi*” isimli makalelerinde Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı, Boston Conservatory at Berklee ve Berklee College of Music vurmalı çalgı bölümlerinde uygulanan öğretim programlarını karşılaştırmayı amaçlamıştır. Araştırmacılar bu amaçla yöntem olarak belgesel tarama yöntemlerinden genel tarama ve içerik çözümlemesi yöntemlerini kullanmıştır. Araştırmacılar ele aldıkları üç öğretim programının program süreleri ve içeriklerini, amaç\vizyon farklılıklarını, kurumlarda eğitimi verilen vurmalı çalgıların çeşitliliklerini, programların yerel kredi ve AKTS (Ders kredisi) farklarını karşılaştırmıştır. Araştırmadan elde edilen bazı sonuçlara bakıldığında karşılaştırma yapılan üç kurum arasında vurmalı çalgı öğretim sürelerinin farklılık gösterdiği, vurmalı çalgı eğitimi başlangıç seviyelerinin farklı olduğu, vurmalı çalgı seçeneklerinin farklılık gösterdiği ve amaç-vizyon bakımından programların benzer özellikler taşıdığı belirtilmiştir.

Erdoğan (2019) “*Türk Halk Müziği Ritmik Yapılarının Bendir ile İcrasında Dizüstü Çalım Tekniği*” isimli yüksek lisans tezinde Türk halk müziğinde kullanılan yörelere özgü ritmik yapıların kaybolmaya başladığını savunmuş, dolayısıyla bu ritmik yapıların unutulmaması adına müzik eğitiminde kullanılabilir bir kaynak oluşturmayı amaçlamıştır. Tezde yöntem olarak gözlem, dışarıdan gözlem ve yarı kurgulu görüşme tekniği uygulanmıştır. Araştırmacı TRT repertuarından örnek türküler seçerek ritmik yapılarını incelemiş, ayrıca bu ritmik yapıların bendir çalgısıyla dizüstü çalım tekniğini nasıl icra edilebileceğini notaya alarak örneklendirmiştir. Sonuç olarak araştırmacı

yaptığı görüşmelere dayanarak THM usûlleri ile ilgili geniş bir çalışmanın olmadığını ve bu araştırmanın ilgililere katkı sunacağını ifade etmiştir.

Şimşek (2019) “*Vurmalı Çalgıların İcrasını Geliştirmeye Yönelik Temel Çalışmalar*” isimli yüksek lisans tezinde vurmalı çalgılar icrasını geliştirmeyi amaçlamış, bireysel icrayı geliştireceğini düşünerek kendi yazdığı temel tartım, etüt ve egzersizleri örnek göstererek açıklamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu TRT’ de (Türk Radyo ve Televizyon) görev yapan 2 vurmalı çalgı sanatçısı ve farklı üniversitelerde vurmalı çalgı dersi veren 6 öğretim elamanı oluşturmaktadır. Araştırmada durum tespitine yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulaması yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme sorularına çalışma grubunun genel olarak verdiği bazı cevaplar şu şekildedir;

Çalışma grubu, lisans eğitimi süresince derslerinde vurmalı çalgılardan en çok bendiri tercih ettiklerini, vurmalı çalgı eğitimi başlangıç düzeyinde en çok kendilerine ait ders notlarını kullandıklarını, vurmalı çalgılar metotlarının yeterli olmadığını, vurmalı çalgılar alanında oluşturulmuş bilimsel yöntem ve metotları içeren yeterli kaynağın olmadığını ve vurmalı çalgılar derslerinde Batı müziği ritimlerini, Türk halk müziği ve Türk sanat müziği usûllerini öğrettiklerini belirtmişlerdir.

Garcia ve Juste (2019) “*Historical Approach to Percussion Teaching Methodologies in Galicia*” isimli makalelerinde Galiçya Devlet Konservatuarında vurmalı çalgılar öğretiminin nasıl ele alındığını ve enstrüman olarak vurmalı çalgıları seçen öğrencilerin geriye dönük çalgı eğitimlerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada nitel bir yol izlenmiş, yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bazı sonuçlara bakıldığında öğrencilerin vurmalı çalgı çalmaya müzisyen olan akraba ve komşulardan etkilenecek başladığı, vurmalı çalgı öğretiminin bazı kitaplar olmasına rağmen ağırlıklı olarak uygulamalı, taklit yoluyla ve müzik gruplarının repertuarına dayalı özel derslerle yapıldığı ifade edilmiştir.

Sarıkaya, Albuz ve Değer (2019) “*Müzik Öğretmenlerinin Ritim Öğretim Yöntemleri Hakkında Görüşleri*” isimli makalelerinde müzik öğretmenlerinin ritim öğretim yöntemi hakkında tecrübelerini, görüşlerini, kullandıkları stratejileri ve literatürde var olan ritim öğretim yöntemleri hakkında bilgilerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Makale durum tespitine yönelik betimsel bir model ile ele alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formu

kullanılmıştır. Araştırma katılımcıları Türkiye’de devlet okullarında ve özel okullarda müzik dersine giren, çalışmaya gönüllü olarak katılmayı isteyen öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmada öğretmenlerin büyük çoğunluğunun beden müziğinden faydalandığı, etkinlikler sırasında drama ve oyunlardan faydalanmanın yararlı olacağı, seçilecek ritim öğretim yönteminin yaşa ve seviyeye göre seçilmesi gerektiği ve en çok bilinen yöntemlerin “Dümeteke, Gümegüme” gibi geleneksel yöntemlerin olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Dönmez (2021) “*Konservatuar Lisans Düzeyinde Vurmalı Çalgılar Metotları Geliştirilmesi*” isimli doktora tezinde konservatuar lisans düzeyinde belirlenmiş vurmalı çalgı eğitimi için metot geliştirmeyi, vurmalı çalgılar lisans öğretim programı için teknik ve müzikal performans seviyesini geliştirmeye yönelik ulusal bir kaynak oluşturmayı amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubu farklı üniversitelerde öğrenim gören 4 öğrenciden oluşmaktadır. Tek-denekli yarı deneysel desen ile ele alınan çalışmada veriler Dönmez ve Dalkıran (2018) tarafından oluşturulan “Vurmalı Çalgı Dereceli Puanlama Anahtarı” ile elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde, grafiksel analiz yöntemlerinden olan sütun grafiği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Dönmez’ geliştirilen metodun çalışma gurubuna başlama, uygulama ve kararlılık düzeyi bağlamında pozitif yönde katkı sunduğunu ifade etmiştir.

Naranjo ve Martinez (2021) “*Rhythm, Cognitiven Solfege and Body Percussion. Proposal for Educational Innovation*” isimli makalelerinde eğitimsel yenilikler için bir “beden perküsyon uygulamaları” önerisinde bulunmuşlardır. Araştırmacıların sundukları öneri “Bapne” yöntemi çerçevesinde ele alınmıştır. Araştırmacılar tarafından beden perküsyonuna ilişkin geometrik şekiller, çubuklar, sayılar ve müzikal figürlerin kullanımıyla uygun şekilde sıralanarak bir model oluşturulmuştur. Araştırmacılar sonuç olarak beden perküsyonunun dikkat, bilişsel esneklik ve yüksek düzeyde dikkat gerektirdiğini, dolayısıyla önerilen beden perküsyonu eğitiminin müzik öğretmenlerine ve öğrencilere faydalı olacağını belirtmişlerdir.

Orhan (2022) “*Türkiye’de lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumlardaki vurma çalgılar eğitiminin uzman görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*” isimli yüksek lisans tezinde uzman görüşleri doğrultusunda lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumlardaki vurma çalgılar eğitiminin incelemeyi, uzmanların karşılaşmış oldukları çeşitli problemleri ve çözüm önerilerini değerlendirmeyi ve vurmalı çalgılar eğitimine yönelik katkı sağlayacak öneriler

sunmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubu farklı üniversitelerde öğrenim gören 18 öğretim elemanından oluşmaktadır. Araştırmada veriler doküman incelemesi ve araştırmacı tarafından hazırlanan 32 adet açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu ile elde edilmiştir. Araştırma sonucunda Orhan' vurmali çalgı eğitimcilerinin çoğunluğunun erkek olduğunu, dönemlik ve haftalık ders sürelerinin yetersiz olduğunu, en çok eğitimi verilen çalgının bendir olduğunu ve vurmali çalgılara yönelik metodolojik çalışmaların artmasının gerekliliğini ifade etmiştir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli/deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları, önerilen öğretim modeliyle ilgili temel prensipler, veri toplama teknikleri ve veri analizi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın amaçları doğrultusunda hedeflenen sonuçlara ulaşabilmek için nicel yöntem tekniklerinden yarı deneysel desen, nitel yöntem tekniklerinden ise durum çalışması deseninden yararlanılmıştır. Nicel ve nitel verilerin bir arada kullanıldığı, çoklu araştırma planını karma yöntem olarak tanımlayan Robson, aynı zamanda bu yöntemle “araştırma probleminin daha iyi kavrandığını belirtmektedir” (2017: 188).

Araştırmacı tarafından hazırlanan bendir çalgısı öğretim programının etkilerini ölçmek amacıyla belirlenen çalışma grubuna ilk olarak öğretim programı uygulanmış ve uygulama süresince öğretim programında yer alan kazanımları ne seviyede edindikleri değerlendirilmiştir. Daha sonra ise öğretim programı ile ilgili öğrenci görüşleri alınarak öğretim programının etkililiğinin daha detaylı incelenmesi sağlanmıştır. Bu aşamalar doğrultusunda yürütülen araştırma karma yöntem dahilinde “açımlayıcı sıralı karma yöntem deseni” ile ele alınmıştır. Creswell’e göre bu yaklaşım iki aşamadan oluşmaktadır: Birincisi, araştırmacının nicel veri toplaması ve bulguları analiz etmesi; ikincisi ise bu bulguları daha açık bir şekilde detaylandırmak için mülakat vb. nitel veri toplama araçlarını kullanmasıdır (2016: 224).

3.1.1. Araştırmanın Nicel Boyutu

Araştırmanın nicel boyutunda, önerilen öğretim programının çalışma grubunda yer alan öğrencilerin bendir icra becerisi ve ritim tekrar edebilme düzeylerini kontrol etmek amacıyla tek gruplu ön test -son test yarı deneysel desenden faydalanılmıştır. Robson’a göre tek gruplu ön test-son test yarı deneysel desende deney grubuna ön test uygulanır, deneysel işlem uygulanır daha sonra ise aynı deneklere aynı ölçme araçlarıyla son test uygulanır (2017:130). Dolayısıyla bu desende tek bir grup üzerinde bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etkisinin gözlemlendiği söylenebilir. Robson, aynı zamanda araştırmacının bu deseni kullanmasındaki amaç uygulanan

deneysel işlemden sonra deneklerde performans artışı olup olmadığını gözlemlemek ise bu desenden kaynaklanan bir problem ile karşılaşılmayacağını belirtmiştir (2017:129). Dolayısıyla Robson’un bu yaklaşımından yola çıkarak araştırmamızın amacıyla, yönteminin örtüştüğünü söyleyebiliriz

Tablo 1. Tek Grup Ön test-Son test Desen

Grup	Ön test	İşlem	Son test
G ₁	O ₁	X	O ₂

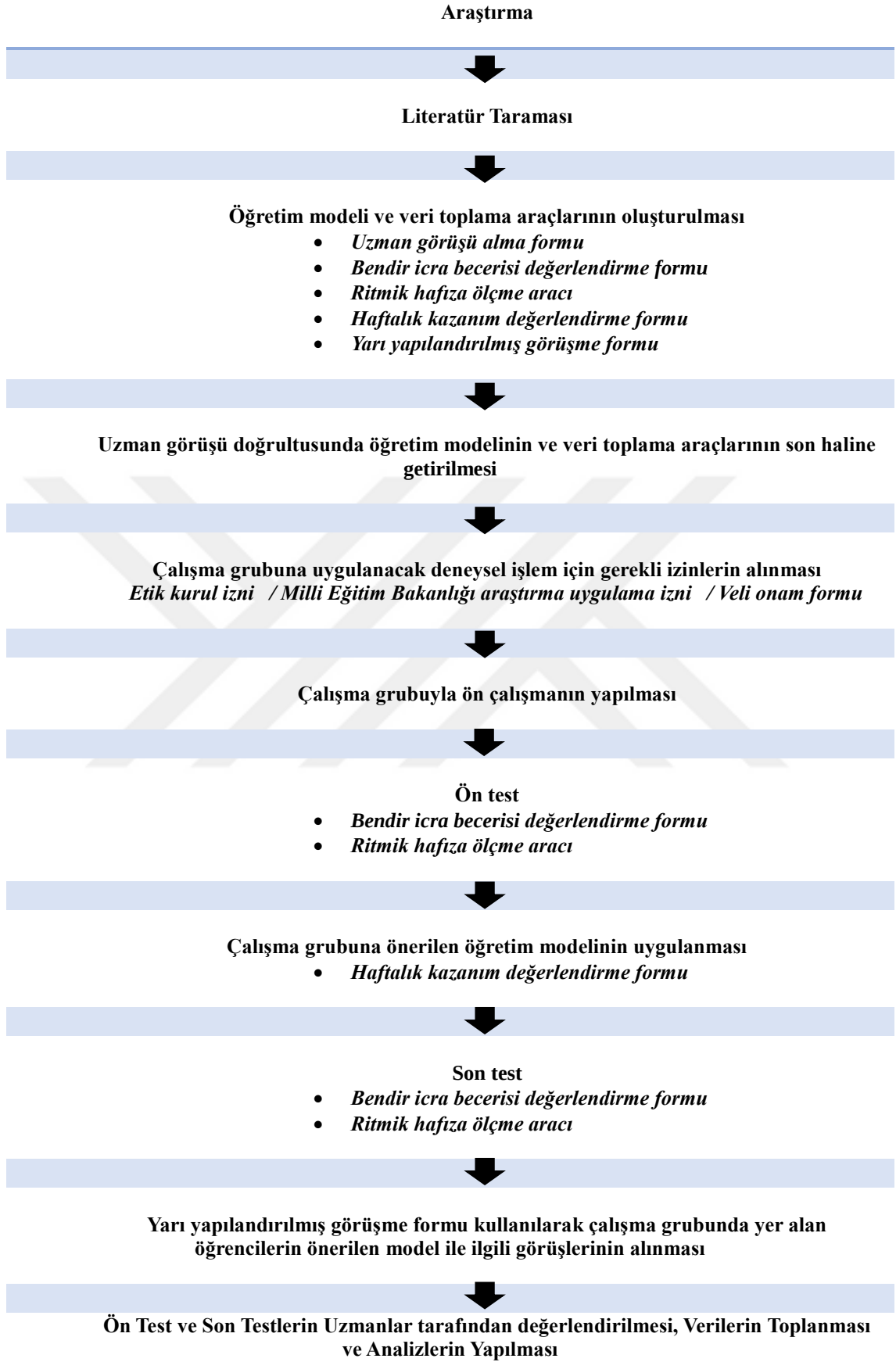
Araştırmanın çalışma grubu “Veli Onam Formu” aracılığı ile velilerinden izin alınan Sivas Muzaffer Sarısözen Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinden oluşmaktadır. Çalışma grubunda yer alan öğrencilere (N=19) iki haftalık süreçte dört saat olmak üzere uygulanan ön çalışma sonrasında hazır bulunuşluk düzeylerini belirlemek amacıyla ön-test olarak “Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu” ve “Ritmik Hafıza Ölçme Aracı” uygulanmıştır. Sonrasında ise uzman görüşleri alınarak oluşturulan öğretim programı aracılığıyla çalışma grubunda yer alan öğrencilere 8 hafta boyunca bendir çalgısı eğitimi verilmiştir. Verilen bu eğitimin etkilerin kontrol etmek amacıyla son-test olarak “Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu” ve “Ritmik Hafıza Ölçme Aracı” uygulanmıştır.

3.1.2. Araştırmanın Nitel Boyutu

Araştırmada karma yöntem desenlerinden “açımlayıcı sıralı karma yöntem deseni” dâhilinde, araştırmacı tarafından oluşturulan bendir öğretim programı uygulamalarının çalışma grubunda yer alan öğrenciler üzerindeki etkisini ve öğrencilerin bu öğretim programı hakkındaki görüşlerini almak amacıyla durum çalışması yapılmıştır. “Durum çalışmaları, özellikle değerlendirme süreçleri gibi birçok alanda kullanılan, araştırmacının bir durumu, sıklıkla da bir programı, olayı, eylemi, süreci ya da bir veya daha fazla bireyi derinlemesine analiz ettiği bir araştırma desendir (Creswell, 2016: 14). Mills, Durepos ve Wiebe’ e göre “durum çalışması” nitel veya nicel verileri ya da bunların kombinasyonlarını kullanabilen özel bir araştırma stratejisidir. Bu araştırma yaklaşımının kullanılmasındaki amaç münferit durumları kendi özel bağlamlarında derinlemesine anlamak, yorumlamak, dinamikler ve süreçlerle ilgili bilgiler edinmektir (2010: 66). Durum çalışmasına yönelik farklı bir yaklaşım da bulunan Gerring’ e göre ise bir çalışmayı “durum çalışması” olarak adlandırmak için araştırma yönteminin niteliksel olması, kanıt toplama yönteminin doğal olması, birden

fazla kanıt kaynağından beslenilmesi, kanıtlama sürecinde deneysel ve ankete dayalı olmayan katılımcı gözlemi, süreç izleme, tarihsel, metinsel veya saha araştırması gibi metotların kullanılması vb. unsurları içermesi önemlidir (2007: 17). Sonuç olarak durum çalışmasına yönelik derlenen tüm bu perspektiflerden yola çıkıldığında bu araştırmanın “durum çalışması” nı temsil eden bir yapıya sahip olduğu söylenebilir.

Araştırmanın nitel boyutunda, “Kazanım Değerlendirme Formu” kullanılarak çalışma grubunda yer alan öğrencilerin 8 haftalık bendir eğitimi süresi içerisindeki performanslarını gözlemlemek düşüncesiyle her ders sonunda araştırmacı tarafından değerlendirme yapılmıştır. İlgili hafta ve derse göre çalışma grubunun kazanımları edinebilme düzeyleri frekanslar ve yüzdeler ile ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra, öğretim modeli uygulamaları tamamlandıktan sonra öğrencilerin bendir çalgısı öğretim modeli önerisi ile ilgili görüşlerini almak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış, bu form ile elde edilen veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinde sıklıkla tercih edilen içerik analizi Şimşek ve Yıldırım’ın ifade ettiği üzere “birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayacağı bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (2008: 227). Görüşme soruları ile elde edilen verileri görselleştirerek daha anlaşılır hale getirmek amacıyla kelime bulutu tekniği kullanılmıştır. Kelime bulutu bir metindeki kelimeleri sıklık derecelerine göre görselleştiren bir araçtır. Bu araç, kaynak metinde ne sıklıkla görüldüklerine bağlı olarak yazı tipi boyutunu ayarlayarak kelimeleri bir araya getirir (Hunt, Gao ve Xue, 2014: 2). Bu noktada okura kolaylık sağlayan bu görsel veri analizi, içerik analizi açısından önemli bir teknik olarak değerlendirilebilir. Araştırmada izlenen işlem basamaklarının şematik yapısı aşağıdaki şekil 1’ de aktarılmıştır.

Şekil 1. Araştırmanın İşlem Basamakları

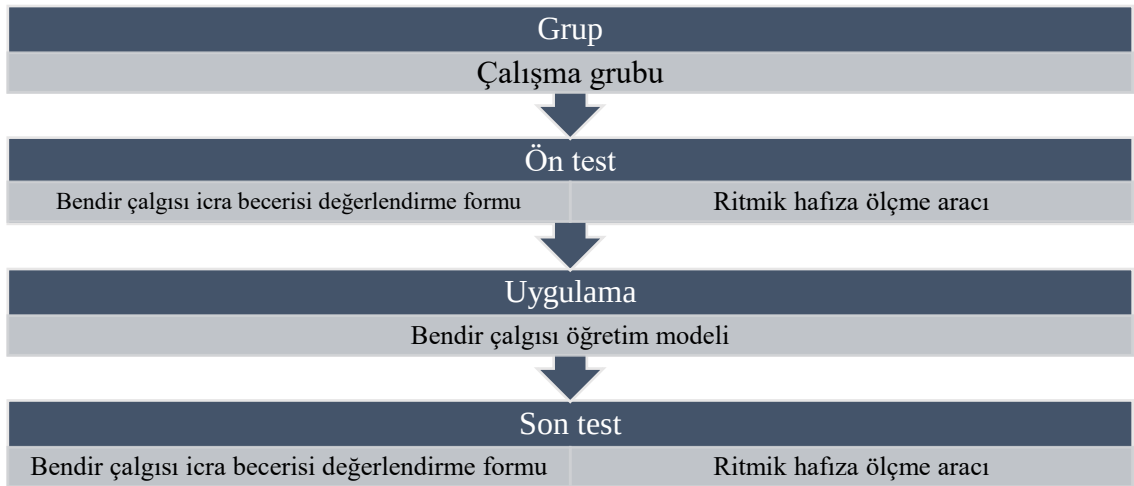
3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2022-2023 eğitim öğretim yılında Sivas Muzaffer Sarısözen Güzel Sanatlar Lisesinde öğrenim gören 19 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmaya 20 öğrenci ile başlanmış ancak 1 öğrenci açık öğretim lisesine kayıt aldırması sebebiyle çalışmaya devam edememiştir. Dolayısıyla çalışma 19 öğrenci ile tamamlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örneklem deseninden faydalanılmıştır. “Amaçlı örneklemin seçimindeki ilke, tipiklik ya da ilgilenilen konuya göre araştırmacının karar vermesidir (Robson 2017: 318). Bu yaklaşımdan da hareketle önerilen bendir öğretim modeli uygulamaları için öğrencide bulunması gereken hazırbulunuşluk özellikleri belirlenmiş, çalışma grubunda bu özelliklere sahip öğrencilerin yer almasını sağlamak amacıyla ilgili okul öğretmenlerinin görüşleri alınarak çalışma grubu katılımcıları belirlenmiştir.

3.3. Veri toplama araçları

Nicel verilerin toplanması amacıyla uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan “Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu” ve “Ritmik Hafıza Ölçme Aracı” kullanılmıştır.

Şekil 2. Araştırmada Kullanılacak Deneysel Desen Veri Toplama Araçları

Nitel verilerin toplanması amacıyla ise “Haftalık Kazanım Değerlendirme Formu”, ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılmıştır.

3.3.1. Uzman Görüşü Alma Formu

Araştırmacı tarafından önerilen öğretim modeli ile birlikte araştırmanın nicel boyutunda kullanılacak olan “Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu” ve “Ritmik Hafıza Ölçme Aracı”nın geçerlik ve güvenilirliğini saptamak amacıyla “Uzman Görüşü Alma Formu” kullanılmıştır. Bu form 5’li likert ölçeğine göre (1 hiç, 2 kısmen, 3 orta düzeyde, 4 tamamen, 5 büyük ölçüde) araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Bu aşamada, öğretim modelinde sunulacak olan unsurların ve ölçme araçlarının uzmanlar tarafından değerlendirilmesi istenmiştir. Uzmanlardan gelen değerlendirmeler doğrultusunda bazı ekleme, çıkarma ve düzeltmeler yapılarak öğretim modeli ve ölçme araçlarına son hali verilmiştir. Toplam 4 adet uzmanın cevapları ile oluşturulan değerlendirme formlarının istatistiksel analizleri aşağıda sunulmuştur.

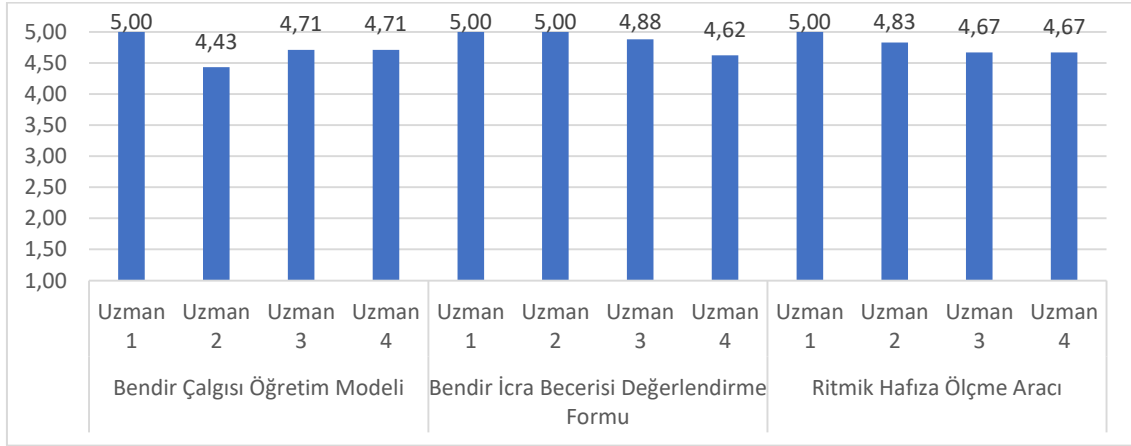
Tablo 2. Öğretim Modeli ve Ölçme Araçlarına İlişkin Uzman Görüşü Tanımlayıcı İstatistikleri ve Fark Analizi Sonuçları

	Uzman	Mean	p
Bendir Çalgısı Öğretim Modeli	Uzman 1	5,00±0,00 (5-5)	0,279
	Uzman 2	4,43±0,79 (5-5)	
	Uzman 3	4,71±0,76 (3-5)	
	Uzman 4	4,71±0,49 (4-5)	
Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu	Uzman 1	5,00±0,00 (5-5)	0,084
	Uzman 2	5,00±0,00 (5-5)	
	Uzman 3	4,88±0,35 (4-5)	
	Uzman 4	4,62±0,52 (4-5)	
Ritmik Hafıza Ölçme Aracı	Uzman 1	5,00±0,00 (5-5)	0,447
	Uzman 2	4,83±0,41 (4-5)	
	Uzman 3	4,67±0,52 (4-5)	
	Uzman 4	4,67±0,52 (4-5)	

Görüşü alınan uzmanların öğretim modeli ve ölçme araçlarına ilişkin ortak bir görüşe sahip olması bu araştırma için önem arz etmektedir. Uzman görüşlerinin sonuçlarının değerlendirildiği Tablo 2’de öğretim modeli ve ölçme araçları için istatistiksel olarak anlamlı farklılık hesaplanamamıştır ($p<0,05$).

Öğretim modeline yönelik oluşturulan uzman görüşü alma formunda yer alan kriterlere verilen uzman puanlarının ortalamalarına göre en küçük değer 4,43 en büyük değerin 5,00 olduğu görülmektedir. Benzer şekilde, bendir icra becerisine yönelik oluşturulan uzman görüşü alma formunda yer alan kriterlere verilen uzman puanlarının

ortalamalarına göre ise en küçük değer 4,62 ve en büyük değer 5,00'dir. Son olarak, ritmik hafıza ölçme aracına yönelik uzman görüşü alma formunda yer alan kriterlere verilen uzman puanlarının ortalamalarına göre en küçük değer 4,67 ve en büyük değer 5,00 olduğu saptanmıştır. Öğretim modeli ve ölçme araçlarına yönelik hazırlanan uzman görüşü alma formunda yer alan kriterlere verilen puan ortalamalarının 4 üstü olması dolayısıyla (Grafik 1), uzmanların öğretim modeli ve ölçme araçlarına ilişkin “büyük ölçüde” kullanılabilir yargısına sahip olduklarını söyleyebiliriz.

Grafik 1. Öğretim Modeli ve Ölçme Araçları Uzman Ortalamaları

3.3.2. Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu

Araştırmacı tarafından önerilen bendir öğretim modelinin içeriği göz önünde bulundurularak öğretim modelinin amaç ve hedefleri dikkate alınmış, çalışma grubunda yer alan öğrencilerin bendir icra edebilme düzeylerini belirlemeye yönelik “Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu” araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Bu değerlendirme formuna yönelik ilgili alanda uzman dört öğretim üyesinin görüşleri alınmış, değerlendirme formunun kapsam geçerliliği uzmanlar tarafından onaylanmıştır.

Bendir icra becerisi değerlendirme formu, teknik ve müzikal boyutları içine alan 10 farklı değerlendirme kriterinden oluşmaktadır. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin bendir icra becerilerinin detaylı değerlendirilebilmesi düşüncesiyle formda yer alan kriterlerde farklı katsayılar kullanılmıştır.

3.3.3. Ritmik Hafıza Ölçme Aracı

Araştırmacı tarafından önerilen bendir öğretim modeli uygulamalarının çalışma grubunda yer alan öğrencilerin ritmik hafızalarında bir farkındalık oluşturacağı düşünüldüğü için araştırmacı tarafından “Ritmik Hafıza Ölçme Aracı” geliştirilmiştir.

Oluşturulan bu ölçeğe yönelik ilgili alanda uzman dört öğretim üyesinin görüşleri alınmış, ölçeğin kapsam geçerliliği uzmanlar tarafından onaylanmıştır. Ölçme aracında yer alan her tartım sorusu 4 ölçü olmak üzere 2/4' lük 5 soru, 3/4' lük 5 soru, 4/4' lük 5 soru, 5/8' lik 5 soru, 7/8' lik 5 soru ve 9/8' lik 5 soru toplam 30 sorudan oluşmaktadır. Tartım sorularının puanlama kriterleri 2/4, lük ve 5/8' lik tartım sorularında her bir ölçülük doğru tekrar için 0,5 puan, 3/4, 4/4, 7/8, ve 9/8' lik tartım soruları için ise her doğru ölçü tekrarı 1 puan olacak şekilde belirlenmiştir.

3.3.4. Haftalık Kazanım Değerlendirme Formu

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin öğretim modeli hedefleri dâhilinde, gelişimini ve kazanım edinebilme düzeylerini belirlemek amacıyla her ders sonunda araştırmacı tarafından değerlendirilecek “Haftalık Kazanım Değerlendirme Formu” oluşturulmuştur. Bu form araştırmacı tarafından beşli likert ölçeğine göre hazırlanmış ve dereceler hiç, az, kısmen, büyük ölçüde ve tamamen şeklinde sıralanmıştır.

3.3.5. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Araştırmaya derinlik katmak amacıyla hazırlanan “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” öğretim modeli uygulamalarının sonunda çalışma grubunda yer alan öğrencilerin önerilen model ile ilgili görüş ve düşüncelerini belirlemeye yönelik 5 adet açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Karahasar ve Yavuz’a göre yarı yapılandırılmış görüşme hem nitel verileri hem de nicel verileri elde etmek için kullanılabilen bir yöntemdir. Araştırmacı önceden belirlenmiş soruları içeren bir çerçeve oluşturur ancak görüşme yapılan bireyin cevaplarının belirlmesine de olanak sağlar (2015: 17).

3.4. Önerilen Öğretim Modeliyle İlgili Temel Prensipler¹

3.4.1. Bendir Öğretiminde Kullanılacak İcra Tekniğinin Belirlenmesi

Araştırma kapsamında farklı bendir icracılarının canlı ve video kayıt performansları gözlemlenmiş, elde edilen veriler doğrultusunda çalım tekniği olarak diz üstünde çalma, bacak arasında çalma ve elde tutarak çalma gibi farklı tutuş ve vuruş tekniklerinin kullanıldığı görülmüştür. Ancak önerilen öğretim modelinde Türk müziğinin geleneksel yapısı içerisinde daha sık tercih edilmesi, TRT ve Kültür ve Turizm Bakanlığına ait Türk müziği topluluklarında etkisini baskın göstermesi ve güzel

¹ Güzel Sanatlar Liseleri Vurmalı Sazlar Eğitim Programına Yönelik Önerilen Bendir Öğretim Modelinin Uygulamadaki Görünümü Ekler Bölümündedir.

sanatlar lisesi vurmali çalgı öğretimine uygun olması gerekçeleriyle “diz üstü fiske çalım tekniği” tercih edilmiştir.

Bendir çalgısı pratiğinde darpların hangi el ile bendirin hangi kısmına vurulacağı hususunda Okan Murat ÖZTÜRK’ ün kaleme aldığı “Türk Müziğinin Temeli Olarak Halk Müziği Teorisi ve Uygulaması I” isimli kitabında yer edinen aşağıdaki tablodan faydalanılmıştır.

Tablo 3. Çalgısal Pratik ve Darp Organizasyonu Açısından Bendirde Temel Pozisyonlar (2022: 44).

Darp	El	Çalgısal Pozisyon
<i>Düm</i>	<i>sağ</i>	<i>orta</i>
<i>tek</i>	<i>sol veya sağ</i>	<i>üst kenar veya sağ kenar</i>
<i>düme</i>	<i>sağ ve sol</i>	<i>orta ve üst kenar</i>
<i>teke</i>	<i>sağ ve sol</i>	<i>sağ kenar ve üst kenar</i>
<i>teka</i>	<i>sağ ve sol</i>	<i>sağ kenar ve üst kenar</i>

3.4.2. Bendir Öğretiminde Kullanılacak Portenin Belirlenmesi

Mevcut vurmali çalgı öğretiminde kullanılan porteler konusunda literatür destekli incelemeler yapılmış farklı anahtar ve farklı çizgi sayısı olan portelerin kullanıldığı görülmüştür. Bu noktada önerilen öğretim modelinde, Türk müziği usûllerinin öğretiminde iki çizgili portenin sıklıkla tercih edilmesi, güzel sanatlar lisesi Türk sanat müziği ve Türk halk müziği teori kitaplarında yer alan usûl konularında iki çizgili portenin kullanılması ve önerilen öğretim modelinde icra tekniği (pratik) ile birlikte usûl öğretiminin (teori) ilişkilendirilmesi gerekçeleriyle porte olarak genellikle üst çizgiye kuvvetli darpların alt çizgiye zayıf darpların yazıldığı iki çizgili porte, anahtar olarak ise iki çizgili ritim anahtarı tercih edilmiştir.

3.4.3. Bendir Öğretim Modelinin İçeriğinin Belirlenmesi ve Düzenlenmesi

Bendir öğretim modelinin içeriğine yönelik “icra üslubu” ve “usûl” konuları temel alınarak ders içeriği alanlarına dönüştürülmüş ve orta öğretim düzeyine göre sınırlandırılarak programın içeriği belirlenmiştir. İçerik düzenlenirken her bir konu için dersler oluşturulmuş ve bu derslerin genel akışı çalışma grubunda yer alan öğrencilerin ulaşabilecekleri seviye göz önüne alınarak bendir icra tekniklerinin aktarımından sonra

Türk müziği usûllerinin taksonomik yapısına göre kurgulanmıştır. Öğretim programında yer alan ders içeriklerine çalışma grubunda yer alan öğrencilerin bendir çalgısını toplu icrada çalabilme düzeylerini geliştirmelerine ve öğrendikleri usûlü pekiştirmelerine yönelik eşlikli icra etkinliği eklenmiştir. Aynı zamanda belirlenen derslerin içeriğinde yer alan her etkinlik için ayrı ayrı kazanımlar oluşturulmuştur.

3.4.4. Bendir Öğretim Modelinin Hedeflerinin Belirlenmesi

Araştırmada bendir çalgısı öğretim modeli uygulamaları 8 hafta olarak planlanmıştır. Planlanan bu zaman diliminde bir çalgı öğretimi için belirli sınırlandırmalar yapılması söz konusudur. Bu noktada 8 haftalık öğretim modeli uygulamalarında bendir çalgısı ile bütün Türk müziği usûllerinin icra edilmesinin ve bendir çalgısına ait bütün icra tekniklerinin aktarımının zor olacağı düşünülerek araştırmanın; başlangıç seviye icra teknikleri, küçük usûllerden iki zamanlı “nim sofyan, üç zamanlı semai, dört zamanlı sofyan, beş zamanlı Türk aksağı, altı zamanlı yürük semai, yedi zamanlı devr-i hindi, devr-i turan, sekiz zamanlı müsemmen, düyek, dokuz zamanlı aksak, evfer ve raks aksağı, on zamanlı aksak semai, ceng-i harbi, lenk fahte ve tüm bu usûllerin velveleli halleri ile sınırlandırılmasına karar verilmiştir. Ancak önerilen öğretim modelinde bendir çalgısı için belirlenen icra tekniği ve darp organizasyonları ile araştırmanın sınırlılığı dışında kalan diğer usûllerin de icra edilebileceğini söyleyebiliriz. Bu sınırlama ile birlikte öğretim programının hedefi güzel sanatlar lisesi eğitimi sonrasında bendir çalgısıyla solo ve toplu icra alanlarında nitelikli eğitim düzeyine sahip bireyler yetiştirmek olarak belirlenmiştir.

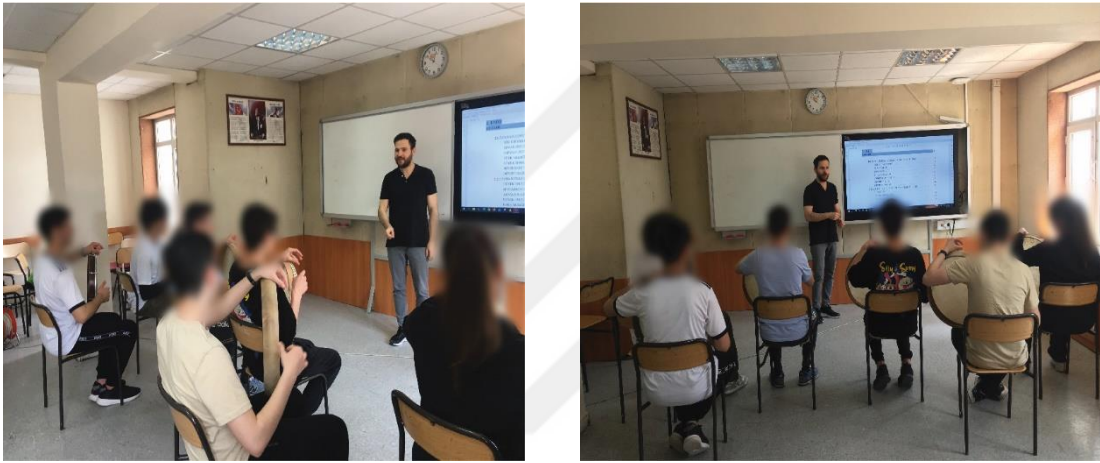
3.5. Deneysel Süreç ile ilgili Bilgiler

3.5.1. Deney Öncesi Hazırlık

Araştırmada ilk olarak araştırmacı tarafından çalışmanın amacına yönelik olarak geliştirilen bendir öğretim modeli önerisi, bendir değerlendirme formu ve ritmik hafıza ölçme aracı uzman görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan gelen yazılı ve sözlü görüşler doğrultusunda öğretim modeli ve nicel ölçme araçlarında bazı ekleme, çıkarma ve düzeltmeler yapılarak öğretim modeli ve ölçme araçlarına son hali verilmiştir. Araştırmada kullanılacak ön test, son test soruları, haftalık kazanım değerlendirme formu ve yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazır hale getirilmiştir. Daha sonra Etik Kurul ve Milli Eğitim Müdürlüğünden uygulama izinleri alınmıştır. Araştırmanın

Çalışma grubunu oluşturacak öğrencileri belirlemek amacıyla ise MEB'in "Araştırma Uygulama İzinleri" genelgesi doğrultusunda velilerin imzalaması gereken "Veli Onam Formu" ğrencilerin velilerine ulaştırılmıştır. Velilerin imzalayarak gönderdiği bu onam formu ile birlikte çalışma grubunda yer alacak öğrenciler belirlenmiştir.

Çalışma grubundaki öğrencilerin bendir çalgısı hakkında uygulama çalışmaları öncesi bilgi sahibi olmaması ve bendir icra edebilme tecrübelerinin bulunmaması göz önüne alınarak çalışma grubuna araştırmacı tarafından oluşturulan ğretim modeli dâhilinde 2 haftalık süreç içerisinde 4 ders saati n çalışma yapılmıştır. n çalışmaya ilişkin bazı çalışma grubunda yer alan ğrenci görüntülerine aşağıda yer verilmiştir.

Görsel 8. n alışmaya Yönelik Görüntüler

3.5.2. Öğretim Modelinin Uygulanması

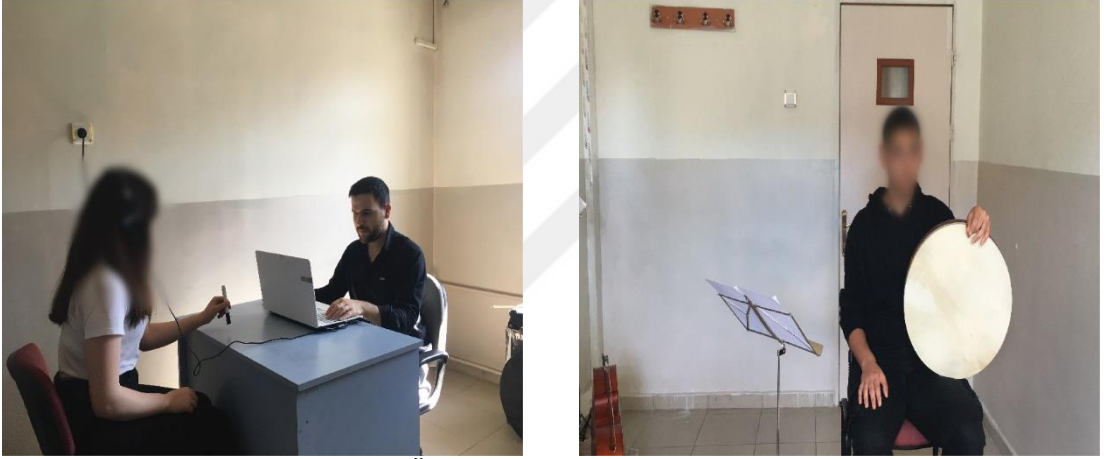
Hazırlanan bendir ğretim modelinin uygulanma süresi 8 hafta olarak planlanmıştır. Ancak n test-son test aşamaları dahil edildiğinde bu süreç 10 haftada tamamlanmıştır. Bu 10 haftalık süreç göz önüne alındığında birinci hafta n, onuncu hafta ise son veri toplama süreci olarak ayrılmıştır. Geriye kalan sekiz haftalık süreç bendir çalgısı ğretim modeli uygulamalarını kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Araştırmacı tarafından hazırlanıp uzman görüşleriyle son haline getirilen ğretim programı dâhilinde ders dışındaki saatlerde haftada 2 ders saati olacak şekilde ğretim modeli uygulamalarına başlanmıştır. Derslerin genel işleyişinde şu hususlara dikkat edilmiştir:

- ✓ çalışma grubuna öğretilecek konu ile ilgili önceden bilgilendirilme yapılması,
- ✓ çalışma grubuna gerekli çalışma yapraklarının ders öncesinde verilmesi,

- ✓ Ders süresince çalışma grubu katılımının aktif tutulması,
- ✓ Ders kazanımlarına ilişkin çalışma grubuna dönüt verilmesi ve grubun çalışmaya teşvik edilmesi,
- ✓ Çalışma grubuna tekrar etmeleri gereken noktaların bildirilmesi ve bir sonraki derse yönelik genel açıklamaların yapılması.

1.Hafta (Ön test)

Birinci haftada çalışma grubunun ritmik hafıza ve bendir icra edebilme seviyelerini ölçmek amacıyla öğrencilere ön test yapılarak performansları video kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Bu video kayıtları, ilgili uzmanların değerlendirmesine sunulmak üzere araştırmacı tarafından arşivlenmiştir. Ön testlere ilişkin bazı çalışma grubunda yer alan öğrenci görüntülerine aşağıda yer verilmiştir.

Görsel 9. Ön Test Uygulama Görüntüleri

2. ve 9. Hafta Arası

Bu haftalarda çalışma grubuna araştırmacı tarafından oluşturulan öğretim modeli kullanılarak 8 haftalık eğitim verilmiştir. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin gelişimlerini gözlemlemek adına her ders sonunda “Haftalık Kazanım Değerlendirme Formu” kullanılarak araştırmacı tarafından değerlendirme yapılmıştır. Bu form ile elde edilen veriler çalışma grubuna dönüt olarak sunulmuştur. Öğretim modeli uygulama aşamalarına ilişkin bazı çalışma grubunda yer alan öğrenci görüntülerine aşağıda yer verilmiştir.

Görsel 10. Öğretim Modeli Uygulamalarına İlişkin Görüntüler

10.Hafta (Son test)

Onuncu haftada çalışma grubunun ritmik hafıza ve bendir icra edebilme seviyelerini ölçmek amacıyla öğrencilere son test yapılarak performansları video kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Bu video kayıtları, ilgili uzmanların değerlendirmesine sunulmak üzere araştırmacı tarafından arşivlenmiştir. Bendir icrasına yönelik ön test-son test videoları 4 uzman, ritmik hafıza ile ilgili videolar ise 3 uzman tarafından değerlendirilmek üzere ilgili kişilere ulaştırılmıştır. Ulaştırılan bu ön test ve son test video kayıtları uzmanlar tarafından izlenmiş “Ritmik Hafıza Ölçme Aracı” ve “Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu” kullanılarak değerlendirilmiştir. Öğretim modeli uygulamalarının bitmesinin ardından “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılarak çalışma grubuyla önerilen model hakkında görüşmeler yapılmıştır. Son testlere ilişkin bazı çalışma grubunda yer alan öğrenci görüntülerine aşağıda yer verilmiştir.

Görsel 11. Son Test Uygulama Görüntüleri

3.5.3. Deneyisel Süreçte Araştırmacının Rolü

Bu araştırmada öğretim modelinin uygulama sürecinde yapılan dersler ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yapılan öğrenci görüşmeleri araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Ön test ve son test sorularına ilişkin genel bilgilendirme araştırmacı tarafından aktarılmıştır. Dolayısıyla araştırmacı deneyisel süreçte uzman, gözlemleyen ve kaynak kişi olarak aktif bir rol üstlenmiştir. Bununla birlikte araştırmacı, çalışma grubunda yer alan öğrencileri çalışmaya teşvik etmiş, performansları hakkında dönütler vererek çalışmanın amacına uygun devam etmesini sağlamıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Araştırmada 4 kişilik uzman kurulun, çalışma grubunun ön test ve son test performanslarını izlemeleri ile bendir icra becerisi değerlendirme formu aracılığıyla yaptıkları değerlendirmelerinden elde edilen veriler ve 3 kişilik uzman kurulun çalışma grubunun ön test ve son test performanslarını izlemeleri ile ritmik hafıza (ritim tekrarı) ölçme aracı ile yaptıkları değerlendirmelerden elde edilen veriler, SPSS v23.0 paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Bendir icra becerilerinin değerlendirilmesi aşamasında 4 ritim tekrar edebilme düzeylerinin değerlendirilmesinde 3 puanlayıcının çalışma grubuna verdikleri değerlerin ortalamaları tespit edilmiştir. Elde edilen verilerin bendir icra becerisi için 10 boyut, ritim tekrar edebilme düzeyleri için basit tartım kapsamında 3 boyut (2/4, 3/4 ,4/4) aksak tartım kapsamında ise 3 boyuta (5/8, 7/8, 9/8) ait puan değerleri oluşturularak bendir icra becerisi ve ritim tekrar edebilme düzeyleri alt boyut puanları ve toplam başarı puanları ayrı ayrı tespit edilmiştir.

Araştırmanın nicel veri analiz sürecinde çalışma grubunun ön test ve son test arasındaki farklılığı belirlemek için Wilcoxon Rank Testi kullanılmıştır. Analizde bu testin tercih edilmesinin nedeni çalışma grubunun $n < 30$ koşuluna sahip olmasıdır. Prof. Dr. Özer Serper'in Uygulamalı İstatistik 2 (1986: 150) adlı kitabından doğrudan alıntı yapılacak olursa “Eğer $n < 30$ olursa, tahminlerin isabet derecesindeki azalma sebebiyle, z değişkeninin bölünmesi normalden farklı olur.” açıklaması bu durumlarda herhangi bir parametrik test kullanılmasını gerekli kılmamaktadır. Benzer açıklama Yu, Chong Ho vd. 1995 yılında yaptıkları “Identification of Misconditions in the Central Limit Theorem and Related Concepts and Evaluation of Computer Media as a Remedial Tool” ve Mervyn G. Marasinghe vd. 1996 yılında yaptıkları “Using Graphics and

Simulation to Teach Statistical Concepts” çalışmalarda, küçük örneklem sayılarının anakütledeki normal dağılımı temsil edemeyeceği şeklinde yer almaktadır.

Nitel verilerin analizinde haftalık gözlem formu ile edilen verilere frekans ve yüzdeler verilerek sayısal veri haline dönüştürülmüştür. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen verilerin analizi için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubuyla yapılan görüşmelerde sıklık bakımından öne çıkan kelimelerin punto büyüklüğü ile resmedilip okuyucuya kolaylık sağlaması amacıyla kelime bulutu tekniği kullanılmıştır. Oluşturulan kelime bulutlarına tek başına herhangi bir anlam ifade etmeyen bazı kelimeler dahil edilmemiştir.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

Tezin bu aşamasında, araştırmada yer alan uzmanların görüşleri alınarak oluşturulan “Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu” ve “Ritmik Hafıza Ölçme Aracı” ile elde edilen verilerden oluşturulan veri setleri incelenmiştir. Aynı zamanda “Haftalık Kazanım Değerlendirme Formu” ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” ile deney grubundan elde edilen verilerin sonuçları da bu bölümde yer almaktadır. Bu veri toplama araçları ile elde edilen verilerin sonuçları tablo, grafik ve kelime bulutları halinde açıklamaları ile birlikte sunulmuştur.

4.1. Çalışma Grubunun Bendir İcra Becerilerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemi “*Çalışma grubunun bendir icra edebilme becerisine ilişkin (uygun oturuş ve tutuş tekniği, ilgili usûlde sağ elin kullanımı, ilgili usûlde sol elin kullanımı, bendir ses alanlarını doğru kullanabilme, ritim kalıplarını doğru çalabilme, ilgili usûlde belirtilen özel vuruşları sergileyebilme, başlangıç metronomu ile devam edebilme, çalış akıcılığı ve uyumu, pozisyonlar arası geçişte ajilite becerisi, bendiri istekli bir şekilde çalabilme) ön test-son test puanlarında anlamlı bir fark var mıdır?*” şeklinde oluşturulmuştur. Çalışma grubunda yer alan 19 öğrencinin 6 soruluk ön test-son test performansları 4 uzman tarafından “bendir icra becerisi değerlendirme formu” aracılığıyla puanlanmıştır. Aşağıda yapılan gösterimlerde, çalışma grubunun elde ettikleri puanların ortalamaları, standart sapmaları, en küçük ve en büyük değerleri yer almaktadır.

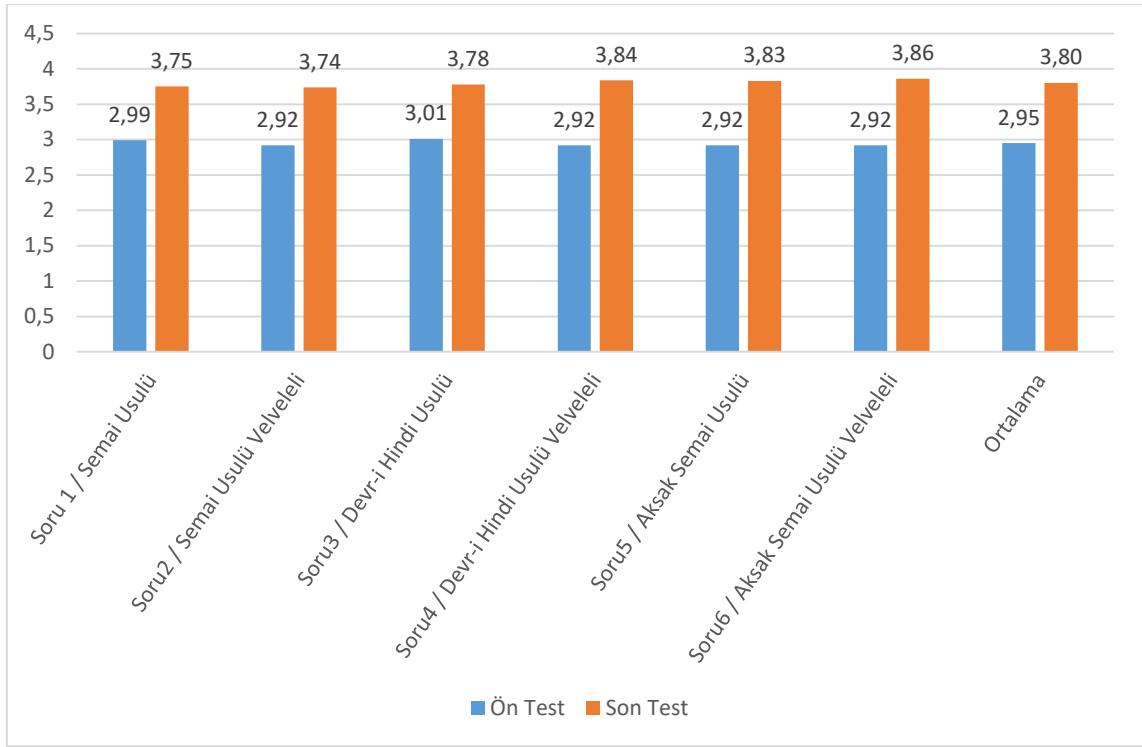
4.1.1. Uygun Oturuş ve Tutuş Tekniği Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Çalışma grubunun bendir icra becerisi “uygun oturuş ve tutuş tekniği” boyutu ön test-son test puanlarının sonuçları tablo 4’ de yer almaktadır.

Tablo 4. Uygun Oturuş ve Tutuş Tekniği Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları

Soru	Ön Test Ort.±SS. (Min.-Maks.)	Son Test Ort.±SS. (Min.-Maks.)	p (Wilcoxon)
1. Semai Usûlü	2,99±0,67 (1,75-4,75)	3,75±0,49 (2,75-4,75)	<0,001
2. Semai Usûlü Velveleli	2,92±0,45 (2,00-3,75)	3,74±0,49 (2,75-4,75)	<0,001
3. Devr-i Hindi Usûlü	3,01±0,59 (2,25-4,75)	3,78±0,43 (3,00-4,75)	<0,001
4. Devr-i Hindi Usûlü Velveleli	2,92±0,65 (1,75-4,50)	3,84±0,45 (3,00-4,5)	<0,001
5. Aksak Semai Usûlü	2,92±0,63 (1,75-4,50)	3,83±0,48 (3,00-4,75)	<0,001
6. Aksak Semai Usûlü Velveleli	2,92±0,63 (1,50-4,50)	3,86±0,39 (3,00-4,50)	<0,001
Uygun Oturuş ve Tutuş Tekniği Genel Ortalama	2,95±0,60 (1,50-4,75)	3,80±0,45 (2,75-4,75)	<0,001

Tablo 4’de yer alan bulgulara dayalı olarak çalışma grubunun “uygun oturuş ve tutuş tekniği” becerisi sorular içerisinde teker teker değerlendirildiğinde, tüm sorularda bu becerinin son test ortalamalarının ön test ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu hesaplanmıştır ($p<0,05$). Aynı zamanda 6 sorunun ortalama “uygun oturuş ve tutuş tekniği” becerisi ön test-son test puanlarının da istatistiksel olarak anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($p<0,001$). Başka bir ifadeyle çalışma grubunun deney sonrası “uygun oturuş ve tutuş tekniği” becerilerinde pozitif bir artış gerçekleşmiştir. 6 soru kapsamında çalışma grubunun “uygun oturuş ve tutuş tekniği” becerisi ön test ortalamaları deney öncesi 2.92-3,01 arasında değişiklik gösterirken, deney sonrası bu ortalamalar 3,74-3,86’ aralığına yükselmiştir. Bu ortalamalara bakıldığında “uygun oturuş ve tutuş tekniği” en çok “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda (0,94 puan) en az ise “semai usûlü” sorusunda (0,76 puan) yükseliş göstermektedir. Ayrıca 6 sorunun genel ortalaması olarak hesaplanan “uygun oturuş ve tutuş tekniği” becerisi puan ortalaması deney öncesi 2,95 iken deney sonrası 3,80’e yükselmiştir. Birinci alt problemin ilk boyutuna ait altı sorunun ayrı ayrı ve toplam olarak hesaplanmış ön test-son test ortalamaları Grafik 2’de sunulmuştur.

Grafik 2. Uygun Oturuş ve Tutuş Tekniği Ön Test-Son Test Ortalamaları

4.1.2. İlgili Usûlde Sağ Elin Kullanımı Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

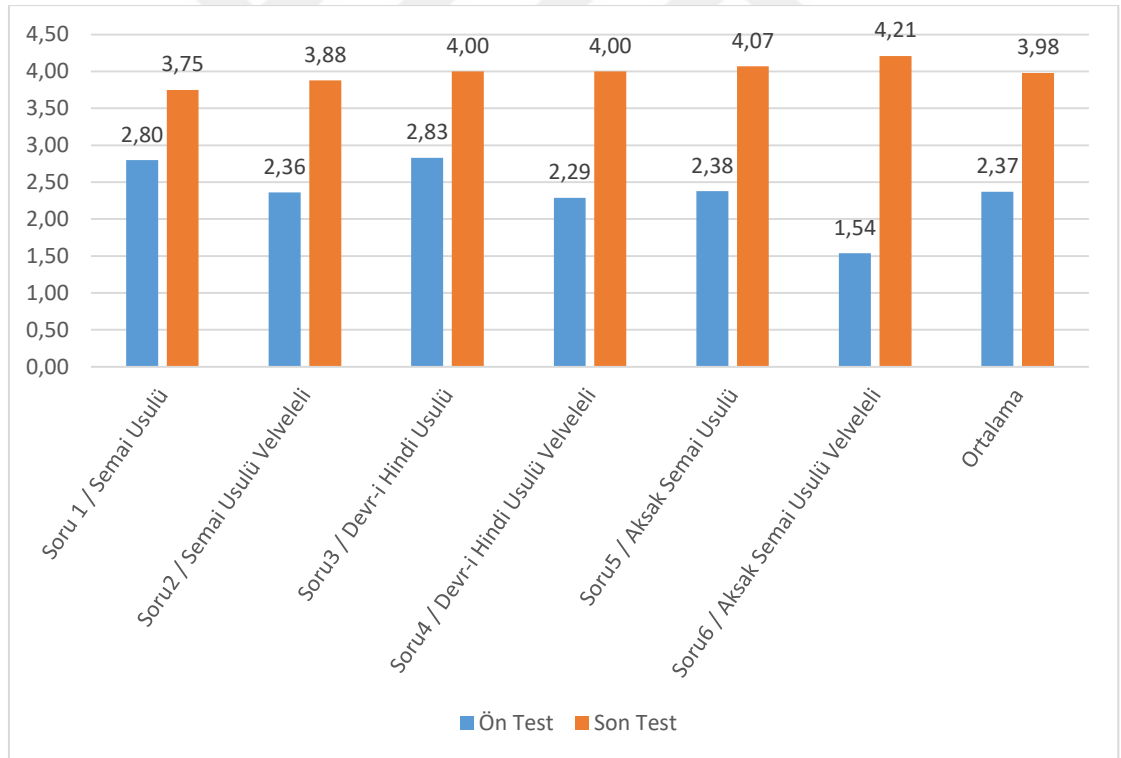
Çalışma grubunun bendir icra becerisi “ilgili usûlde sağ elin kullanımı” boyutu ön test-son test puanlarının sonuçları tablo 5’ de yer almaktadır.

Tablo 5. İlgili Usûlde Sağ Elin Kullanımı Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları

Soru	Ön Test	Son Test	p (Wilcoxon)
	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	
1. Semai Usûlü	2,80±0,86 (1,25-4,75)	3,75±0,59 (2,25-4,75)	<0,001
2. Semai Usûlü Velveleli	2,36±0,48 (1,25-3,25)	3,88±0,57 (3,00-4,75)	<0,001
3. Devr-i Hindi Usûlü	2,83±0,89 (1,25-4,75)	4,00±0,46 (3,25-5,00)	<0,001
4. Devr-i Hindi Usûlü Velveleli	2,29±0,71 (1,50-3,50)	4,00±0,57 (3,00-5,00)	<0,001
5. Aksak Semai Usûlü	2,38±0,81 (1,00-3,50)	4,07±0,42 (3,50-4,75)	<0,001
6. Aksak Semai Usûlü Velveleli	1,54±0,53 (0,75-2,75)	4,21±0,49 (3,50-5,00)	<0,001
İlgili Usûlde Sağ Elin Kullanımı Genel Ortalama	2,37±0,83 (0,75-4,75)	3,98±0,53 (2,25-5,00)	<0,001

Tablo 5’de yer alan bulgulara dayalı olarak çalışma grubunun “ilgili usûlde sağ elin kullanımı” becerisi sorular içerisinde teker teker değerlendirildiğinde, tüm sorularda

bu becerinin son test ortalamalarının ön test ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu hesaplanmıştır ($p<0,05$). Aynı zamanda 6 sorunun ortalama “ilgili usûlde sağ elin kullanımı” becerisi ön test-son test puanlarının da istatistiksel olarak anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($p<0,001$). Başka bir ifadeyle çalışma grubunun deney sonrası “ilgili usûlde sağ elin kullanımı” becerilerinde pozitif bir artış gerçekleşmiştir. 6 soru kapsamında çalışma grubunun “ilgili usûlde sağ elin kullanımı” becerisi ön test ortalamaları deney öncesi 1,54-2,83 arasında değişiklik gösterirken, deney sonrası bu ortalamalar 3,75-4,21’ aralığına yükselmiştir. Bu ortalamalara bakıldığında “ilgili usûlde sağ elin kullanımı” becerisi en çok “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda (2,67 puan) en az ise “semai usûlü” sorusunda (0,95 puan) yükseliş göstermektedir. Ayrıca 6 sorunun genel ortalaması olarak hesaplanan “ilgili usûlde sağ elin kullanımı” becerisi puan ortalaması deney öncesi 2,37 iken deney sonrası 3,98’e yükselmiştir. Birinci alt problemin ikinci boyutuna ait altı sorunun ayrı ayrı ve toplam olarak hesaplanmış ön test-son test ortalamaları Grafik 3’de sunulmuştur.

Grafik 3. İlgili Usûlde Sağ Elin Kullanımı Ön Test-Son Test Ortalamaları

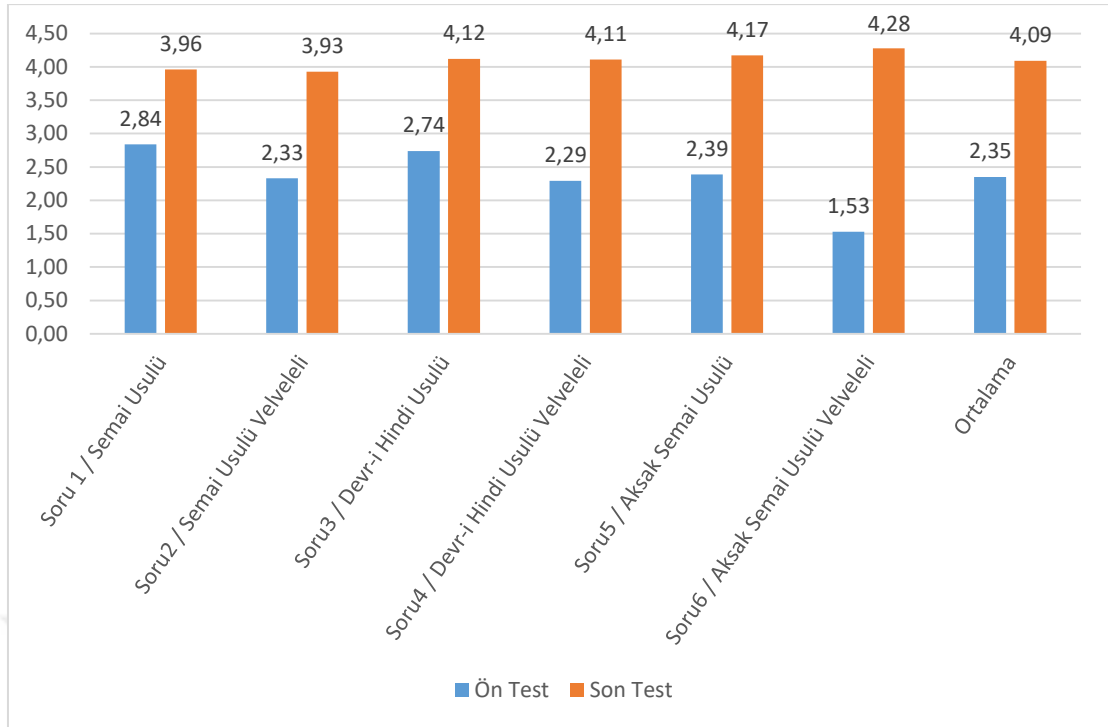
4.1.3. İlgili Usûlde Sol Elin Kullanımı Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Çalışma grubunun bendir icra becerisi “ilgili usûlde sol elin kullanımı” boyutu ön test-son test puanlarının sonuçları tablo 6’ da yer almaktadır.

Tablo 6. İlgili Usûlde Sol Elin Kullanımı Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları

Soru	Ön Test	Son Test	p (Wilcoxon)
	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	
1. Semai Usûlü	2,84±0,94 (0,25-4,75)	3,96±0,59 (2,75-4,75)	<0,001
2. Semai Usûlü Velveleli	2,33±0,63 (1,50-3,50)	3,93±0,55 (3,00-4,75)	<0,001
3. Devr-i Hindi Usûlü	2,74±1,03 (0,00-4,50)	4,12±0,47 (2,75-5,00)	<0,001
4. Devr-i Hindi Usûlü Velveleli	2,29±0,73 (1,50-3,50)	4,11±0,47 (3,00-4,75)	<0,001
5. Aksak Semai Usûlü	2,39±0,81 (1,00-3,50)	4,17±0,37 (3,50-4,75)	<0,001
6. Aksak Semai Usûlü Velveleli	1,53±0,47 (0,75-2,25)	4,28±0,51 (3,00-5,00)	<0,001
İlgili Usûlde Sol Elin Kullanımı Genel Ortalama	2,35±0,88 (0,00-4,75)	4,09±0,50 (2,75-5,00)	<0,001

Tablo 6’da yer alan bulgulara dayalı olarak çalışma grubunun “ilgili usûlde sol elin kullanımı” becerisi sorular içerisinde teker teker değerlendirildiğinde, tüm sorularda bu becerinin son test ortalamalarının ön test ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu hesaplanmıştır ($p<0,05$). Aynı zamanda 6 sorunun ortalama “ilgili usûlde sol elin kullanımı” becerisi ön test-son test puanlarının da istatistiksel olarak anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($p<0,001$). Başka bir ifadeyle çalışma grubunun deney sonrası “ilgili usûlde sol elin kullanımı” becerilerinde pozitif bir artış gerçekleşmiştir. 6 soru kapsamında çalışma grubunun “ilgili usûlde sol elin kullanımı” becerisi ön test ortalamaları deney öncesi 1,53-2,84 arasında değişiklik gösterirken, deney sonrası bu ortalamalar 3,93-4,28’ aralığına yükselmiştir. Bu ortalamalara bakıldığında “ilgili usûlde sol elin kullanımı” en çok “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda (2,75 puan) en az ise “semai usûlü” sorusunda (1,12 puan) yükseliş göstermektedir. Ayrıca 6 sorunun genel ortalaması olarak hesaplanan “ilgili usûlde sol elin kullanımı” becerisi puan ortalaması deney öncesi 2,35 iken deney sonrası 4,09’a yükselmiştir. Birinci alt problemin üçüncü boyutuna ait altı sorunun ayrı ayrı ve toplam olarak hesaplanmış ön test-son test ortalamaları Grafik 4’de sunulmuştur.

Grafik 4. İlgili Usûlde Sol Elin Kullanımı Ön Test- Son Test Ortalamaları

4.1.4. Bendir Ses Alanlarını Doğru Kullanabilme Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

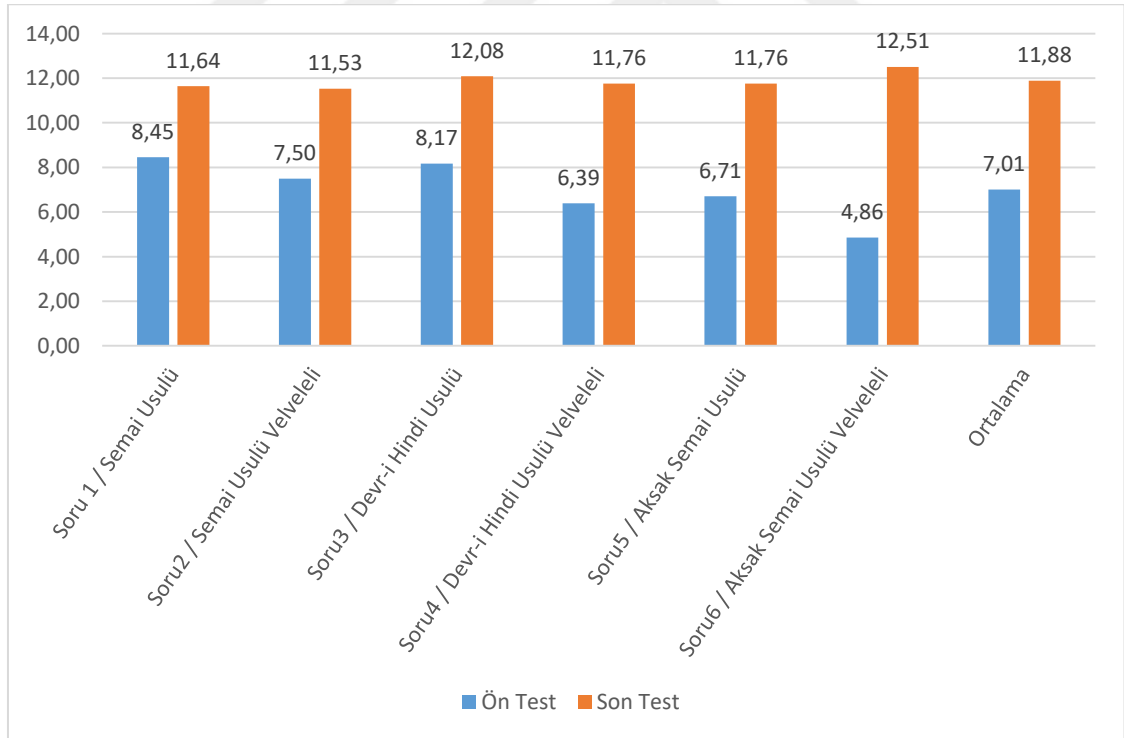
Çalışma grubunun bendir icra becerisi “bendir ses alanlarını doğru kullanabilme” boyutu ön test-son test puanlarının sonuçları tablo 7’ de yer almaktadır.

Tablo 7. Bendir Ses Alanlarını Doğru Kullanabilme Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları

Soru	Ön Test Ort.±SS. (Min.-Maks.)	Son Test Ort.±SS. (Min.-Maks.)	p (Wilcoxon)
1. Semai Usûlü	8,45±2,04 (4,50-13,50)	11,64±1,26 (9,75-15,00)	<0,001
2. Semai Usûlü Velveleli	7,50±1,95 (4,50-12,75)	11,53±1,30 (9,75-15,00)	<0,001
3. Devr-i Hindi Usûlü	8,17±2,18 (3,00-12,00)	12,08±1,41 (9,75-15,00)	<0,001
4. Devr-i Hindi Usûlü Velveleli	6,39±1,57 (3,75-10,50)	11,76±1,06 (9,75-13,50)	<0,001
5. Aksak Semai Usûlü	6,71±1,69 (3,75-9,00)	11,76±1,00 (9,75-15,00)	<0,001
6. Aksak Semai Usûlü Velveleli	4,86±1,49 (3,00-8,25)	12,51±1,48 (9,75-15,00)	<0,001
Bendir Ses Alanlarını Doğru Kullanabilme Genel Ortalama	7,01±2,17 (3,00-13,50)	11,88±1,28 (9,75-15,00)	<0,001

Tablo 7’de yer alan bulgulara dayalı olarak çalışma grubunun “bendir ses alanlarını doğru kullanabilme” becerisi sorular içerisinde teker teker değerlendirildiğinde, tüm sorularda bu becerinin son test ortalamalarının ön test

ortalamlarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu hesaplanmıştır ($p<0,05$). Aynı zamanda 6 sorunun ortalama “bendir ses alanlarını doğru kullanabilme” becerisi ön test-son test puanlarının da istatistiksel olarak anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($p<0,001$). Başka bir ifadeyle çalışma grubunun deney sonrası “bendir ses alanlarını doğru kullanabilme” becerilerinde pozitif bir artış gerçekleşmiştir. 6 soru kapsamında çalışma grubunun “bendir ses alanlarını doğru kullanabilme” becerisi ön test ortalamaları deney öncesi 4,86-8,45 arasında değişiklik gösterirken, deney sonrası bu ortalamalar 11,53-12,51’ aralığına yükselmiştir. Bu ortalamalara bakıldığında “bendir ses alanlarını kullanabilme” becerisi en çok “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda (7,65 puan) en az ise “semai usûlü” sorusunda (3,19 puan) yükseliş göstermektedir. Ayrıca 6 sorunun genel ortalaması olarak hesaplanan “bendir ses alanlarını doğru kullanabilme” becerisi puan ortalaması deney öncesi 7,01 iken deney sonrası 11,88’e yükselmiştir. Birinci alt problemin dördüncü boyutuna ait altı sorunun ayrı ayrı ve toplam olarak hesaplanmış ön test-son test ortalamaları Grafik 5’de sunulmuştur.

Grafik 5. Bendir Ses Alanlarını Doğru Kullanabilme Ön Test-Son Test Ortalamaları

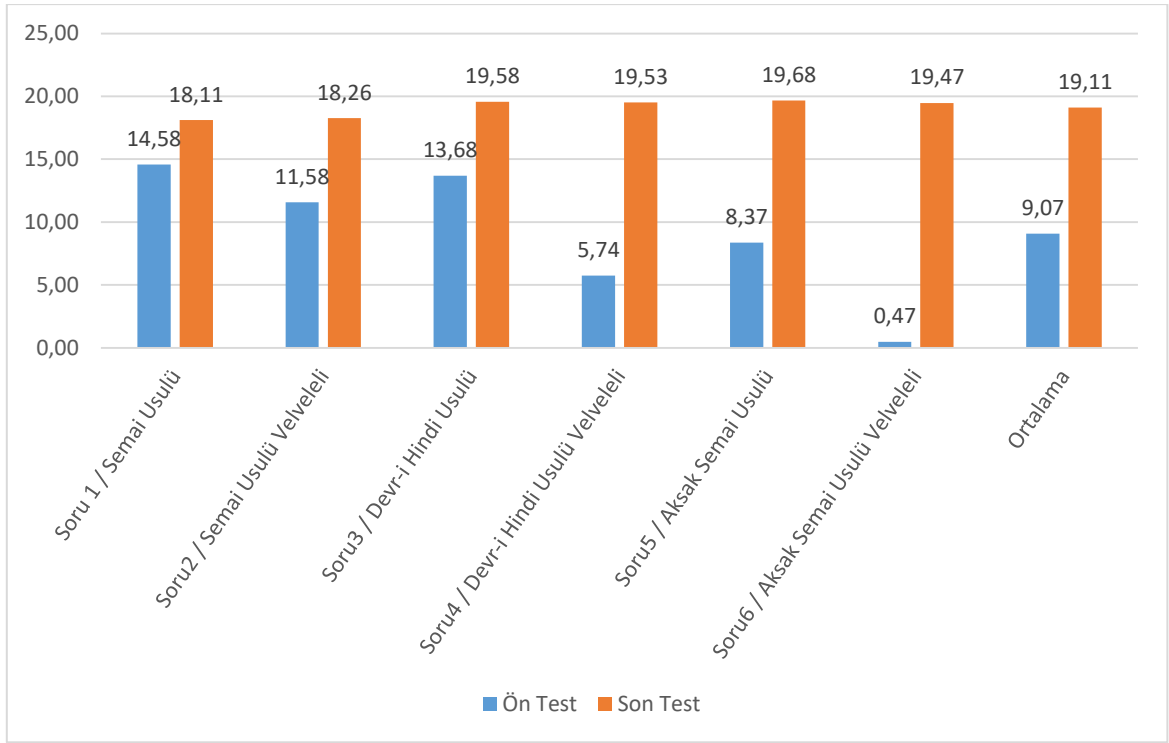
4.1.5. Ritim Kalıplarını Doğru Çalabilme Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Çalışma grubunun bendir icra becerisi “ritim kalıplarını doğru çalabilme” boyutu ön test-son test puanlarının sonuçları tablo 8’ de yer almaktadır.

Tablo 8. Ritim Kalıplarını Doğru Çalabilme Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları

Soru	Ön Test	Son Test	p (Wilcoxon)
	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	
1. Semai Usûlü	14,58±3,08 (4,00-20,00)	18,11±1,45 (16-20)	<0,001
2. Semai Usûlü Velveleli	11,58±4,32 (0,00-19,00)	18,26±1,91 (14-20)	<0,001
3. Devr-i Hindi Usûlü	13,68±3,97 (1,00-18,00)	19,58±1,12 (16-20)	<0,001
4. Devr-i Hindi Usûlü Velveleli	5,74±5,43 (0,00-17,00)	19,53±1,02 (16-20)	<0,001
5. Aksak Semai Usûlü	8,37±6,00 (0,00-16,00)	19,68±0,82 (17-20)	<0,001
6. Aksak Semai Usûlü Velveleli	0,47±0,84 (0,00-3,00)	19,47±1,17 (16-20)	<0,001
Ritim Kalıplarını Doğru Çalabilme Genel Ortalama	9,07±6,46 (0,00-20,00)	19,11±1,43 (14,00-20,00)	<0,001

Tablo 8’de yer alan bulgulara dayalı olarak çalışma grubunun “ritim kalıplarını doğru çalabilme” becerisi sorular içerisinde teker teker değerlendirildiğinde, tüm sorularda bu becerinin son test ortalamalarının ön test ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu hesaplanmıştır ($p<0,05$). Aynı zamanda 6 sorunun ortalama “ritim kalıplarını doğru çalabilme” becerisi ön test-son test puanlarının da istatistiksel olarak anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($p<0,001$). Başka bir ifadeyle çalışma grubunun deney sonrası “ritim kalıplarını doğru çalabilme” becerilerinde pozitif bir artış gerçekleşmiştir. 6 soru kapsamında çalışma grubunun “ritim kalıplarını doğru çalabilme” becerisi ön test ortalamaları deney öncesi 0,47-14,58 arasında değişiklik gösterirken, deney sonrası bu ortalamalar 18,11-19,68’ aralığına yükselmiştir. Bu ortalamalara bakıldığında “ritim kalıplarını doğru çalabilme” becerisi en çok “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda (19 puan) en az ise “semai usûlü” sorusunda (3,53 puan) yükseliş göstermektedir. Ayrıca 6 sorunun genel ortalaması olarak hesaplanan “ritim kalıplarını doğru çalabilme” becerisi puan ortalaması deney öncesi 9,07 iken deney sonrası 19,11’e yükselmiştir. Birinci alt problemin beşinci boyutuna ait altı sorunun ayrı ayrı ve toplam olarak hesaplanmış ön test-son test ortalamaları Grafik 6’da sunulmuştur.

Grafik 6. Ritim Kalıplarını Doğru Çalabilme Ön Test-Son Test Ortalamaları

4.1.6. İlgili Usûlde Belirtilen Özel Vuruşları Sergileyebilme Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

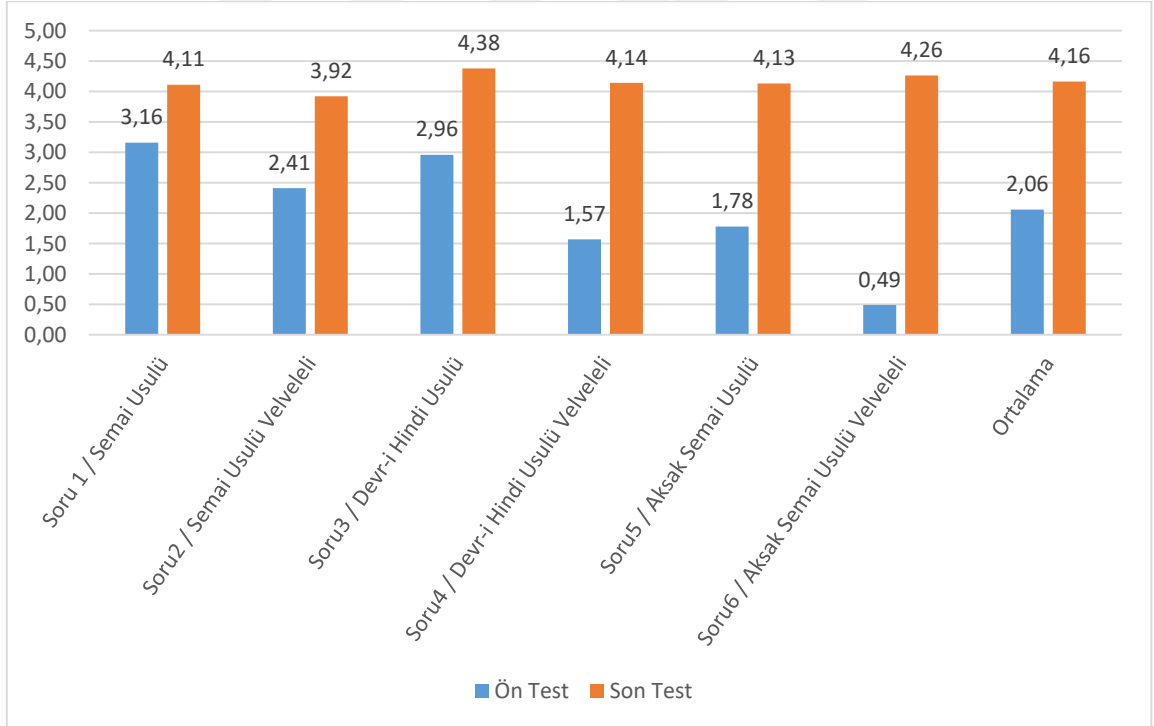
Çalışma grubunun bendir icra becerisi “ilgili usûlde belirtilen özel vuruşları sergileyebilme” boyutu ön test-son test puanlarının sonuçları tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9. İlgili Usûlde Belirtilen Özel Vuruşları Sergileyebilme Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları

Soru	Ön Test	Son Test	p (Wilcoxon)
	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	
1. Semai Usûlü	3,16±0,70 (1,25-4,75)	4,11±0,42 (3,25-4,75)	<0,001
2. Semai Usûlü Velveleli	2,41±0,78 (0,50-3,50)	3,92±0,46 (3,00-4,50)	<0,001
3. Devr-i Hindi Usûlü	2,96±0,92 (0,75-4,75)	4,38±0,39 (3,50-5,00)	<0,001
4. Devr-i Hindi Usûlü Velveleli	1,57±1,02 (0,25-4,00)	4,14±0,40 (3,25-5,00)	<0,001
5. Aksak Semai Usûlü	1,78±0,96 (0,00-3,25)	4,13±0,33 (3,50-4,75)	<0,001
6. Aksak Semai Usûlü Velveleli	0,49±0,53 (0,00-1,50)	4,26±0,50 (3,00-5,00)	<0,001
İlgili Usûlde Belirtilen Özel Vuruşları Sergileyebilme Genel Ortalama	2,06±1,22 (0,00-4,75)	4,16±0,44 (3,00-5,00)	<0,001

Tablo 9’da yer alan bulgulara dayalı olarak çalışma grubunun “ilgili usûlde belirtilen özel vuruşları sergileyebilme” becerisi sorular içerisinde teker teker değerlendirildiğinde, tüm sorularda bu becerinin son test ortalamalarının ön test

ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu hesaplanmıştır ($p<0,05$). Aynı zamanda 6 sorunun ortalama “ilgili usûlde belirtilen özel vuruşları sergileyebilme” becerisi ön test-son test puanlarının da istatistiksel olarak anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($p<0,001$). Başka bir ifadeyle çalışma grubunun deney sonrası “ilgili usûlde belirtilen özel vuruşları sergileyebilme” becerilerinde pozitif bir artış gerçekleşmiştir. 6 soru kapsamında çalışma grubunun “ilgili usûlde belirtilen özel vuruşları sergileyebilme” becerisi ön test ortalamaları deney öncesi 0,49-3,16 arasında değişiklik gösterirken, deney sonrası bu ortalamalar 3,92-4,38’ aralığına yükselmiştir. Bu ortalamalara bakıldığında “ilgili usûlde belirtilen özel vuruşları sergileyebilme” becerisi en çok “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda (3,77 puan) en az ise “semai usûlü” sorusunda (0,95 puan) yükseliş göstermektedir. Ayrıca 6 sorunun genel ortalaması olarak hesaplanan “ilgili usûlde belirtilen özel vuruşları sergileyebilme” becerisi puan ortalaması deney öncesi 2,06 iken deney sonrası 4,16’ ya yükselmiştir. Birinci alt problemin altıncı boyutuna ait altı sorunun ayrı ayrı ve toplam olarak hesaplanmış ön test-son test ortalamaları Grafik 7’de sunulmuştur.

Grafik 7. İlgili Usûlde Belirtilen Özel Vuruşları Sergileyebilme Ön Test-Son Test Ortalamaları

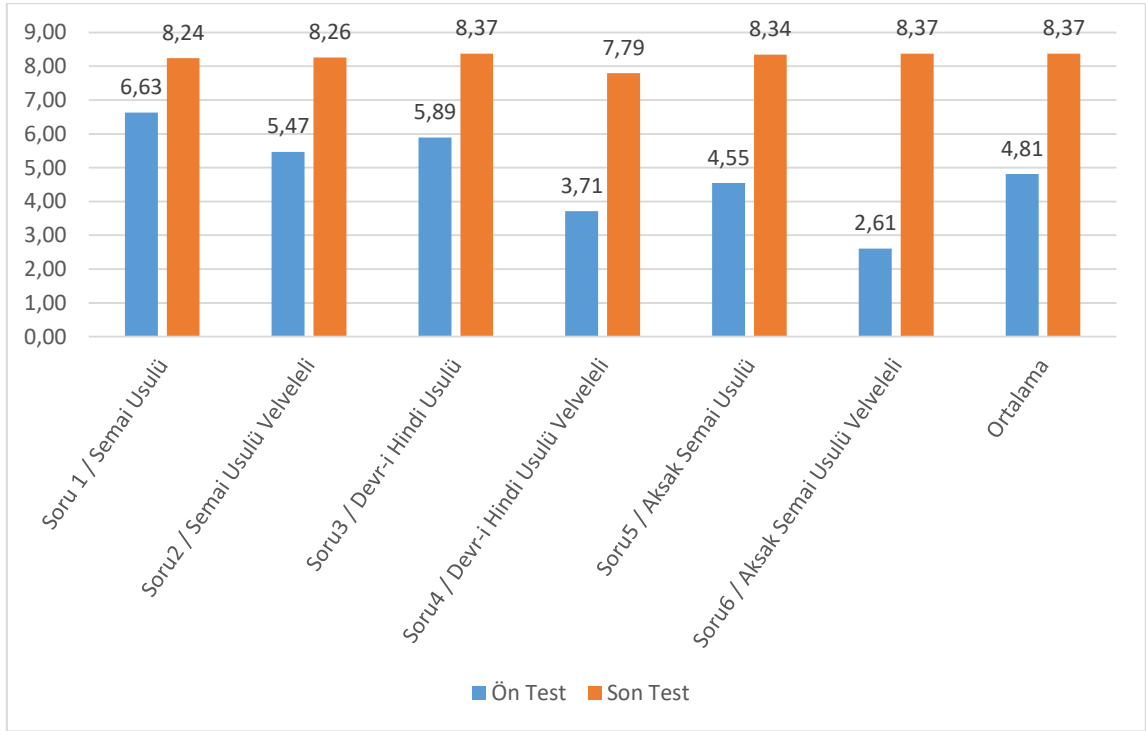
4.1.7. Başlangıç Metronomu ile Devam Edebilme Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Çalışma grubunun bendir icra becerisi “başlangıç metronomu ile devam edebilme” boyutu ön test-son test puanlarının sonuçları tablo 10’ da yer almaktadır.

Tablo 10. Başlangıç Metronomu ile Devam Edebilme Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları

Soru	Ön Test	Son Test	p (Wilcoxon)
	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	
1. Semai Usûlü	6,63±1,14 (4,50-9,00)	8,24±0,77 (6,50-9,50)	<0,001
2. Semai Usûlü Velveleli	5,47±1,77 (1,50-8,00)	8,26±0,73 (7,00-9,50)	<0,001
3. Devr-i Hindi Usûlü	5,89±1,26 (3,50-9,00)	8,37±0,57 (7,50-9,50)	<0,001
4. Devr-i Hindi Usûlü Velveleli	3,71±1,74 (1,50-8,00)	7,79±0,80 (6,50-9,00)	<0,001
5. Aksak Semai Usûlü	4,55±2,04 (0,50-9,00)	8,34±0,53 (7,50-9,50)	<0,001
6. Aksak Semai Usûlü Velveleli	2,61±1,20 (1,00-5,00)	8,37±0,62 (7,00-9,50)	<0,001
Başlangıç Metronomu ile Devam Edebilme Genel Ortalama	4,81±2,05 (0,50-9,00)	8,23±0,69 (6,50-9,50)	<0,001

Tablo 10’da yer alan bulgulara dayalı olarak çalışma grubunun “başlangıç metronomu ile devam edebilme” becerisi sorular içerisinde teker teker değerlendirildiğinde, tüm sorularda bu becerinin son test ortalamalarının ön test ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu hesaplanmıştır ($p<0,05$). Aynı zamanda 6 sorunun ortalama “başlangıç metronomu ile devam edebilme” becerisi ön test-son test puanlarının da istatistiksel olarak anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($p<0,001$). Başka bir ifadeyle çalışma grubunun deney sonrası “başlangıç metronomu ile devam edebilme” becerilerinde pozitif bir artış gerçekleşmiştir. 6 soru kapsamında çalışma grubunun “başlangıç metronomu ile devam edebilme” becerisi ön test ortalamaları deney öncesi 2,61-6,63 arasında değişiklik gösterirken, deney sonrası bu ortalamalar 7,79-8,37’ aralığına yükselmiştir. Bu ortalamalara bakıldığında “başlangıç metronomu ile devam edebilme” en çok “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda (5,76 puan) en az ise “semai usûlü” sorusunda (1,61 puan) yükseliş göstermektedir. Ayrıca 6 sorunun genel ortalaması olarak hesaplanan “başlangıç metronomu ile devam edebilme” becerisi puan ortalaması deney öncesi 4,81 iken deney sonrası 8,23’e yükselmiştir. Birinci alt problemin yedinci boyutuna ait altı sorunun ayrı ayrı ve toplam olarak hesaplanmış ön test-son test ortalamaları Grafik 8’de sunulmuştur.

Grafik 8. Başlangıç Metronomu ile Devam Edebilme Ön Test-Son Test Ortalamaları

4.1.8. Çalış Akıcılığı ve Uyumu Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

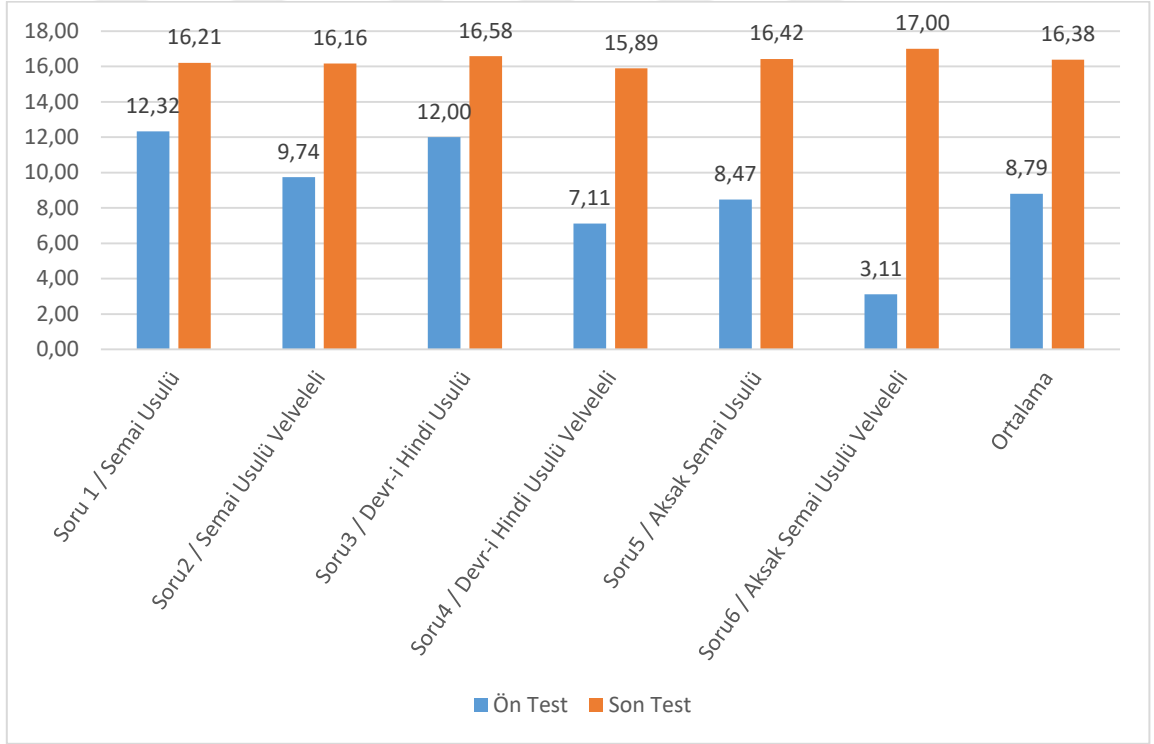
Çalışma grubunun bendir icra becerisi “çalış akıcılığı ve uyumu” boyutu ön test-son test puanlarının sonuçları tablo 11’ de yer almaktadır.

Tablo 11. Çalış Akıcılığı ve Uyumu Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları

Soru	Öntest	Sontest	p (Wilcoxon)
	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	
1. Semai Usûlü	12,32±2,71 (6,00-20,00)	16,21±1,65 (12,00-19,00)	<0,001
2. Semai Usûlü Velveleli	9,74±3,89 (0,00-16,00)	16,16±1,89 (12,00-20,00)	<0,001
3. Devr-i Hindi Usûlü	12,00±2,47 (7,00-17,00)	16,58±1,57 (14,00-20,00)	<0,001
4. Devr-i Hindi Usûlü Velveleli	7,11±4,07 (2,00-17,00)	15,89±1,49 (12,00-18,00)	<0,001
5. Aksak Semai Usûlü	8,47±3,92 (0,00-16,00)	16,42±1,57 (13,00-19,00)	<0,001
6. Aksak Semai Usûlü Velveleli	3,11±2,64 (0,00-9,00)	17,00±2,00 (12,00-20,00)	<0,001
Çalış Akıcılığı ve Uyumu Genel Ortalama	8,79±4,54 (0,00-20,00)	16,38±1,71 (12,00-20,00)	<0,001

Tablo 11’de yer alan bulgulara dayalı olarak çalışma grubunun “çalış akıcılığı ve uyumu” becerisi sorular içerisinde teker teker değerlendirildiğinde, tüm sorularda bu becerinin son test ortalamalarının ön test ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu hesaplanmıştır ($p<0,05$). Aynı zamanda 6 sorunun ortalama

“çalış akıcılığı ve uyumu” becerisi ön test-son test puanlarının da istatistiksel olarak anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($p<0,001$). Başka bir ifadeyle çalışma grubunun deney sonrası “çalış akıcılığı ve uyumu” becerilerinde pozitif bir artış gerçekleşmiştir. 6 soru kapsamında çalışma grubunun “çalış akıcılığı ve uyumu” becerisi ön test ortalamaları deney öncesi 3,11-12,32 arasında değişiklik gösterirken, deney sonrası bu ortalamalar 15,89-17,00’ aralığına yükselmiştir. Bu ortalamalara bakıldığında “çalış akıcılığı ve uyumu” becerisi en çok “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda (13,89 puan) en az ise “semai usûlü” sorusunda (3,89 puan) yükseliş göstermektedir. Ayrıca 6 sorunun genel ortalaması olarak hesaplanan “çalış akıcılığı ve uyumu” becerisi puan ortalaması deney öncesi 8,79 iken deney sonrası 16,38’e yükselmiştir. Birinci alt problemin sekizinci boyutuna ait altı sorunun ayrı ayrı ve toplam olarak hesaplanmış ön test-son test ortalamaları Grafik 9’da sunulmuştur.

Grafik 9. Çalış Akıcılığı ve Uyumu Ön Test-Son Test Ortalamaları

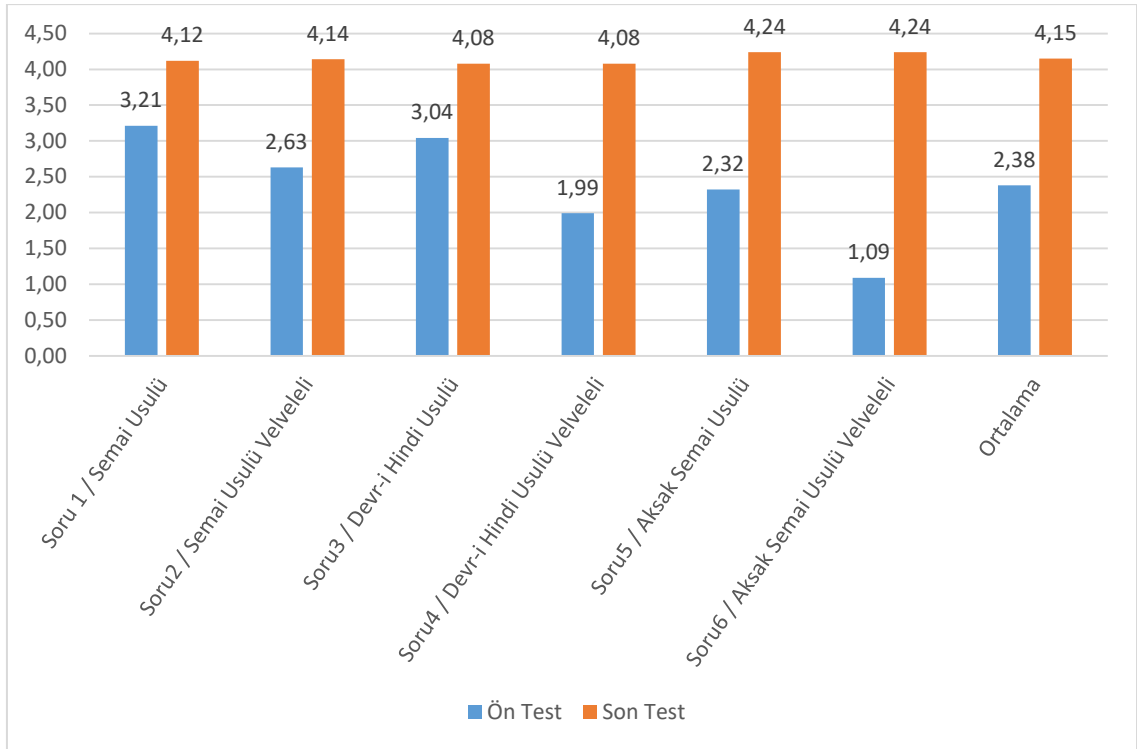
4.1.9. Pozisyonlar Arası Geçişte Ajilite Becerisi Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Çalışma grubunun bendir icra becerisi “pozisyonlar arası geçişte ajilite becerisi” boyutu ön test-son test puanlarının sonuçları tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 12. Pozisyonlar Arası Geçişte Ajilite Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları

Soru	Ön Test	Son Test	p (Wilcoxon)
	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	
1. Semai Usûlü	3,21±0,67 (1,50-5,00)	4,12±0,49 (2,75-5,00)	<0,001
2. Semai Usûlü Velveleli	2,63±0,64 (1,50-4,00)	4,14±0,50 (3,25-5,00)	<0,001
3. Devr-i Hindi Usûlü	3,04±0,64 (1,75-4,75)	4,08±0,31 (3,50-5,00)	<0,001
4. Devr-i Hindi Usûlü Velveleli	1,99±0,93 (0,75-3,75)	4,08±0,41 (3,50-4,70)	<0,001
5. Aksak Semai Usûlü	2,32±1,01 (0,25-4,50)	4,24±0,34 (3,75-4,75)	<0,001
6. Aksak Semai Usûlü Velveleli	1,09±0,71 (0,00-2,75)	4,24±0,40 (3,50-5,00)	<0,001
Pozisyonlar Arası Geçişte Ajilite Becerisi Genel Ortalama	2,38±1,04 (0,00-5,00)	4,15±0,41 (2,75-5,00)	<0,001

Tablo 12’de yer alan bulgulara dayalı olarak çalışma grubunun “pozisyonlar arası geçişte ajilite becerisi” sorular içerisinde teker teker değerlendirildiğinde, tüm sorularda bu becerinin son test ortalamalarının ön test ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu hesaplanmıştır ($p<0,05$). Aynı zamanda 6 sorunun ortalama “pozisyonlar arası geçişte ajilite becerisi” ön test-son test puanlarının da istatistiksel olarak anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($p<0,001$). Başka bir ifadeyle çalışma grubunun deney sonrası “pozisyonlar arası geçişte ajilite becerilerinde” pozitif bir artış gerçekleşmiştir. 6 soru kapsamında çalışma grubunun pozisyonlar arası geçişte ajilite becerilerinde ön test ortalamaları deney öncesi 1,09-3,21 arasında değişiklik gösterirken, deney sonrası bu ortalamalar 4,08-4,24’ aralığına yükselmiştir. Bu ortalamalara bakıldığında “pozisyonlar arası geçişte ajilite becerisi” en çok “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda (3,15 puan) en az ise “semai usûlü” sorusunda (0,91 puan) yükseliş göstermektedir. Ayrıca 6 sorunun genel ortalaması olarak hesaplanan “pozisyonlar arası geçişte ajilite becerisi” puan ortalaması deney öncesi 2,38 iken deney sonrası 4,15’e yükselmiştir. Birinci alt problemin dokuzuncu boyutuna ait altı sorunun ayrı ayrı ve toplam olarak hesaplanmış ön test-son test ortalamaları Grafik 10’da sunulmuştur.

Grafik 10. Pozisyonlar Arası Geçişte Ajilite Becerisi Ön Test-Son Test Ortalamaları

4.1.10. Bendiri İstekli Bir Şekilde Çalabilme Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

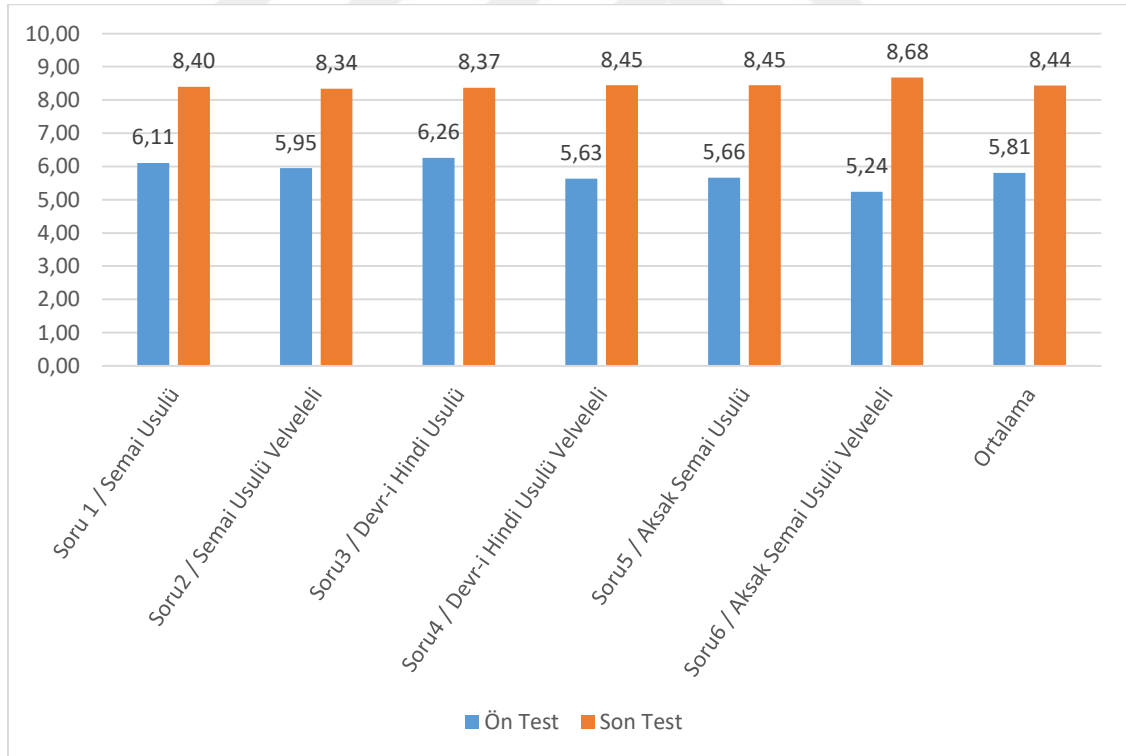
Çalışma grubunun bendir icra becerisi “bendiri istekli bir şekilde çalabilme” boyutu öntest-sontest puanlarının sonuçları tablo 13’ de yer almaktadır.

Tablo 13. Bendiri İstekli Bir Şekilde Çalabilme Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları

Soru	Ön Test Ort.±SS. (Min.-Maks.)	Son Test Ort.±SS. (Min.-Maks.)	p (Wilcoxon)
1. Semai Usûlü	6,11±1,02 (4,00-9,00)	8,34±0,91 (6,50-10,00)	<0,001
2. Semai Usûlü Velveleli	5,95±0,69 (4,50-7,50)	8,34±0,85 (7,00-10,00)	<0,001
3. Devr-i Hindi Usûlü	6,26±0,84 (4,50-8,50)	8,37±0,66 (7,50-9,50)	<0,001
4. Devr-i Hindi Usûlü Velveleli	5,63±0,93 (4,50-8,00)	8,45±0,88 (7,50-10,00)	<0,001
5. Aksak Semai Usûlü	5,66±1,11 (4,00-9,00)	8,45±0,78 (7,50-10,00)	<0,001
6. Aksak Semai Usûlü Velveleli	5,24±1,02 (2,50-7,00)	8,68±0,85 (7,50-10,00)	<0,001
Bendiri İstekli Bir Şekilde Çalabilme Genel Ortalama	5,81±0,98 (2,50-9,00)	8,44±0,82 (6,50-10,00)	<0,001

Tablo 13’de yer alan bulgulara dayalı olarak çalışma grubunun “bendiri istekli bir şekilde çalabilme” becerisi sorular içerisinde teker teker değerlendirildiğinde, tüm

sorularda bu becerinin son test ortalamalarının ön test ortalamalarından istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğu hesaplanmıştır ($p<0,05$). Aynı zamanda 6 sorunun ortalama “bendiri istekli bir şekilde çalabilme” becerisi ön test-son test puanlarının da istatistiksel olarak anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($p<0,001$). Başka bir ifadeyle çalışma grubunun deney sonrası “bendiri istekli bir şekilde çalabilme” becerilerinde pozitif bir artış gerçekleşmiştir. 6 soru kapsamında çalışma grubunun “bendiri istekli bir şekilde çalabilme” becerisi ön test ortalamaları deney öncesi 5,24-6,26 arasında değişiklik gösterirken, deney sonrası bu ortalamalar 8,34-8,68’ aralığına yükselmiştir. Bu ortalamalara bakıldığında “bendiri istekli bir şekilde çalabilme” becerisi en çok “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda (3,44 puan) en az ise “devr-i hindi” sorusunda (2,11 puan) yükseliş göstermektedir. Ayrıca 6 sorunun genel ortalaması olarak hesaplanan “bendiri istekli bir şekilde çalabilme” becerisi puan ortalaması deney öncesi 5,81 iken deney sonrası 8,44’e yükselmiştir. Birinci alt problemin onuncu boyutuna ait altı sorunun ayrı ayrı ve toplam olarak hesaplanmış ön test-son test ortalamaları Grafik 11’de sunulmuştur.

Grafik 11. Bendiri İstekli Bir Şekilde Çalabilme Ön Test-Son Test Ortalamaları

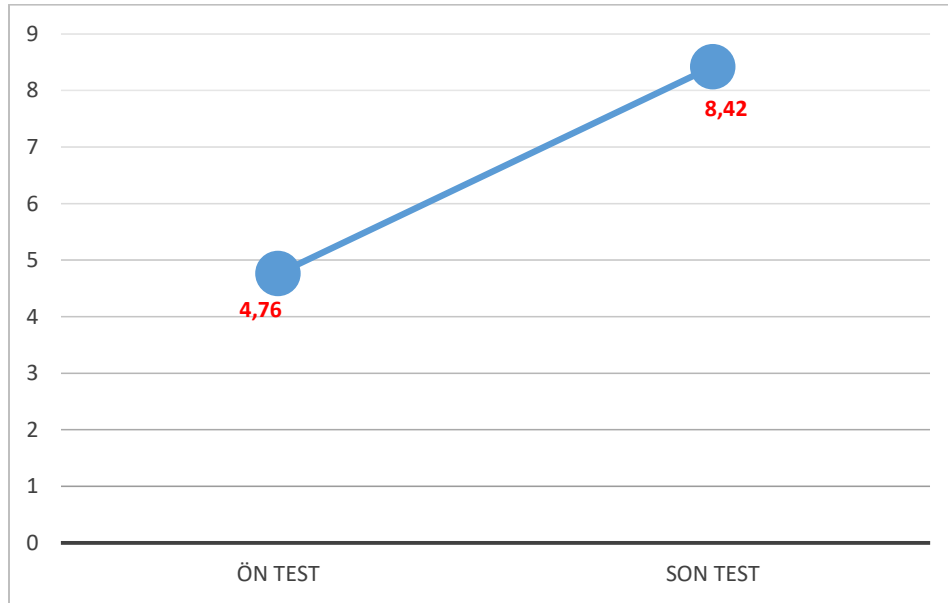
4.1.11. Birinci Alt Problemin Tüm Alt Boyutlarına Yönelik Genel Bulgular ve Yorumlar

Deney grubunun bendir icra becerilerinin incelendiği son aşamada herhangi bir soru ya da beceri tipine yoğunlaşmadan genel olarak değerlendirme yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar ile bu eğitimi alan bir kişinin (genel olarak) bendir icra becerisini arttırdığı anlaşılmaktadır.

Tablo 14. Bendir İcra Becerisine Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları

Soru	Ön Test	Son Test	p (Wilcoxon)
	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	
Bendir İcra Becerisi	4,76±3,81 (0,00-20,00)	8,42±5,43 (2,25-20,00)	<0,001

Yukarıdaki 14. Tablo, çalışma grubuna verilen eğitim sonunda onların genel bendir icra becerilerindeki gelişimi göstermektedir. Buna göre çalışma grubunun icra becerisi ortalaması eğitimden önce 4,76±3,81 olarak hesaplanmışken eğitim sonrasında bu değer 8,42±5,43 seviyesine çıkmıştır. Elde edilen sonuç istatistiksel olarak anlamlı bir farkı göstermektedir ($p<0,05$). Başka bir ifadeyle çalışma grubunun bendir icra becerisinin yaklaşık %76,9 oranında artırdığı görülmektedir. Dolayısıyla verilen eğitimle birlikte çalışma grubunun bendir icra becerilerinin büyük oranda geliştiği yorumu yapılabilmektedir.

Grafik 12. Bendir İcra Becerisi Ön Test-Son Test Ortalama Puanları

4.2. Çalışma Grubunun Ritim Tekrar Edebilme Düzeylerine Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemi “*Çalışma grubunun ritim tekrar edebilme düzeylerine ilişkin (basit ritim tekrarı, aksak ritim tekrarı) ön test-son test puanlarında anlamı bir fark var mıdır?*” şeklinde oluşturulmuştur. Çalışma grubunda yer alan 19 öğrencinin 30 soruluk ön test-son test performansları 3 uzman tarafından “ritmik hafıza (ritim tekrarı) ölçme aracı” ile değerlendirilmiştir. Aşağıda yapılan gösterimlerde, deney grubundaki katılımcıların elde ettikleri puanların ortalamaları, standart sapmaları, en küçük ve en büyük değerleri yer almaktadır.

4.2.1. Basit Ritim Tekrarı Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

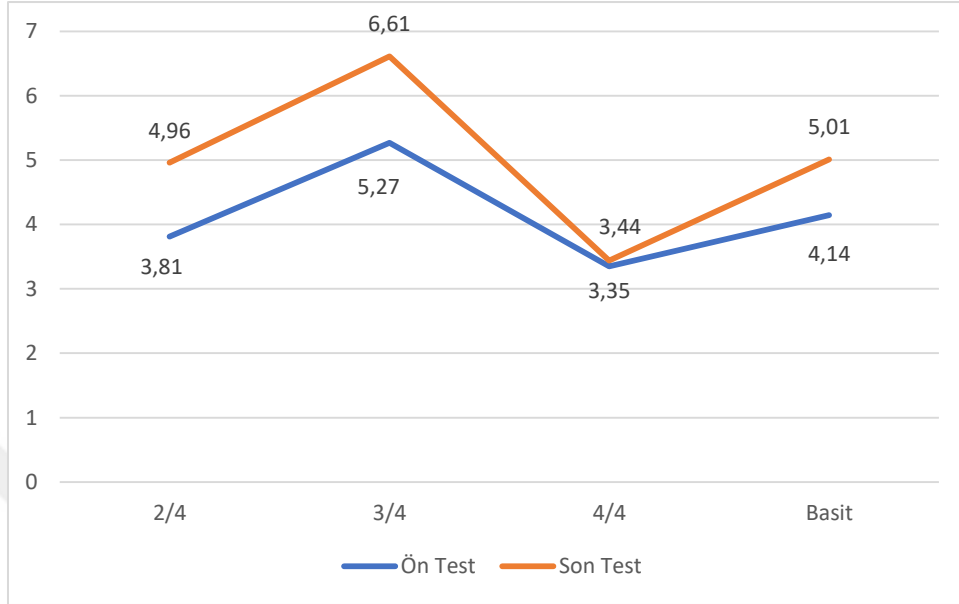
Basit tartımları tekrar edebilme düzeylerini ölçmek amacıyla çalışma grubuna ön testte ve son testte de 2/4'lük 5, 3/4'lük 5, 4/4'lük 5 olmak üzere toplam 15 soru yöneltilmiştir. Çalışma grubunun basit ritim tekrarı kapsamında yer alan 2/4, 3/4, 4/4 ritim tekrarları ve basit ritim tekrarı genel ortalama ön test-son test puanlarının sonuçları tablo 15' de yer almaktadır.

Tablo 15. Basit Tartım Tekrarına Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları

Basit Tartım	Ön Test	Son Test	p (Wilcoxon)	Basit Tartım Genel Ortalama		p (Wilcoxon)
	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	Ort.±SS. (Min.-Maks.)		Ön Test	Son Test	
2/4	3,81±1,79 (0,5-7,5)	4,96±1,84 (2,5-9)	0,004			
3/4	5,27±1,44 (3-8)	6,61±1,9 (2-10)	0,010	4,14±1,77 (0-8)	5,01±2,15 (0-10)	0,001
4/4	3,35±1,53 (0-7,33)	3,44±1,42 (0-6)	0,856			

Bu sonuçlara göre, çalışma grubunun ön test (4,14±1,77) basit tartım tekrarı değerlendirmeleri ile son test (5,01±2,15) basit tartım tekrarı değerlendirmeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı artış hesaplanmıştır (p=0,001). Basit tartım alt boyutlara göre incelendiğinde ise 2/4'lük ($\mu_{\text{Ön Test}}=3,81$; $\mu_{\text{Son Test}}=4,96$) ve 3/4'lük ($\mu_{\text{Ön Test}}=5,27$; $\mu_{\text{Son Test}}=6,61$) tartım sorularında ön test – son test ölçümleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık hesaplanmıştır (p<0,05). 4/4'lük basit tartım değerlendirmesinde ise ($\mu_{\text{Ön Test}}=3,35$; $\mu_{\text{Son Test}}=3,44$) sayısal olarak bir yükseliş olduğu hesaplansa da istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır (p>0,05). Basit tartım alt

boyutlarına yönelik ön test ve son test ortalama puanları ile bu boyutların tamamının ortalama puanları Grafik 13’de görselleştirilmiştir.

Grafik 13. Basit Tartım Tekrarı Ön Test-Son Test Ortalamaları

4.2.2. Aksak Ritim Tekrarı Boyutuna Yönelik Bulgular ve Yorumlar

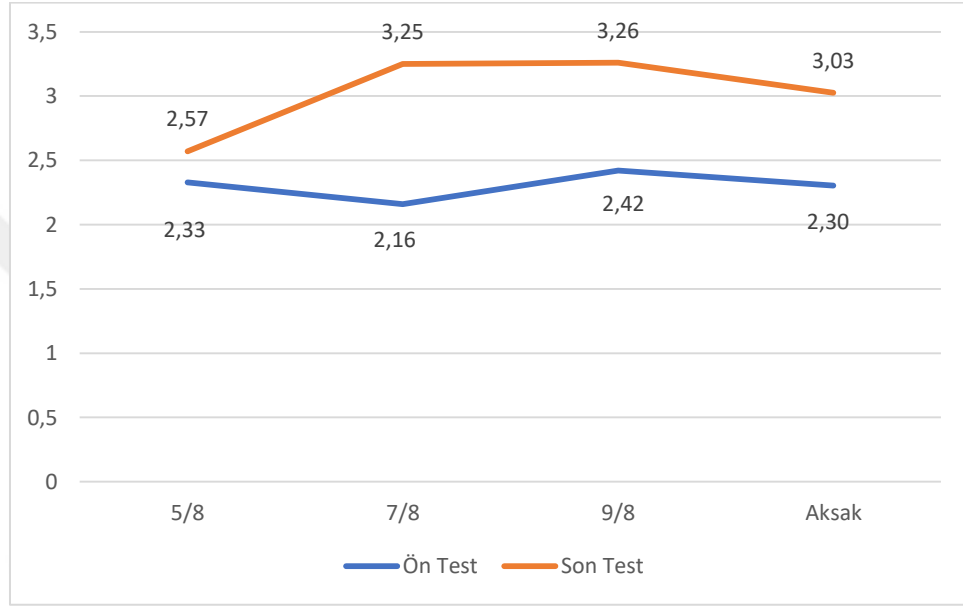
Aksak tartımları tekrar edebilme düzeylerini ölçmek amacıyla çalışma grubuna ön test ve son test de 5/8’lik 5, 7/8’lik 5, 9/8’lik 5 olmak üzere toplam 15 soru yöneltilmiştir. Çalışma grubunun aksak ritim tekrarı kapsamında yer alan “5/8, 7/8, 9/8” ritim tekrarları ve aksak ritim tekrarı genel ortalama ön test-son test puanlarının sonuçları tablo 16’ da yer almaktadır.

Tablo 16. Aksak Tartım Tekrarına Yönelik Tanımlayıcı Değerler ve Fark Analizleri Sonuçları

Aksak Tartım	Ön Test	Son Test	p (Wilcoxon)	Aksak Tartım Genel Ortalama		p (Wilcoxon)
	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	Ort.±SS. (Min.-Maks.)		Ön Test	Son Test	
5/8	2,33±0,77 (1-3,5)	2,57±1,11 (0,5-5)	0,402	2,30±1,00 (0-4)	3,03±1,27 (0-5)	0,002
7/8	2,16±1,28 (0-4)	3,25±1,37 (1-5)	0,062			
9/8	2,42±0,91 (1-4)	3,26±1,24 (0-5)	0,014			

Bu sonuçlara göre, çalışma grubunun ön test (2,30±1,00) aksak tartım tekrarı değerlendirmeleri ile son test (3,03±1,27) aksak tartım tekrarı değerlendirmeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı artış hesaplanmıştır (p=0,002). Aksak tartım tekrarı

alt boyutlara göre incelendiğinde ise sadece 9/8 ($\mu_{\text{Ön Test}}=2,42$; $\mu_{\text{Son Test}}=3,26$) boyutu ön test- son test ölçümleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık hesaplanmıştır ($p=0,014$). Diğer 5/8 ($\mu_{\text{Ön Test}}=2,33$; $\mu_{\text{Son Test}}=2,57$) ve 7/8'lik ($\mu_{\text{Ön Test}}=2,16$; $\mu_{\text{Son Test}}=3,25$) boyutlarda sayısal olarak bir yükseliş olduğu hesaplansa da istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Aksak tartımların alt boyutlarına yönelik ön test ve son test ortalama puanları ile bu boyutların tamamının ortalama puanları Grafik 14'de görselleştirilmiştir.

Grafik 14. Aksak Tartım Tekrarı Ön Test-Son Test Ortalamaları

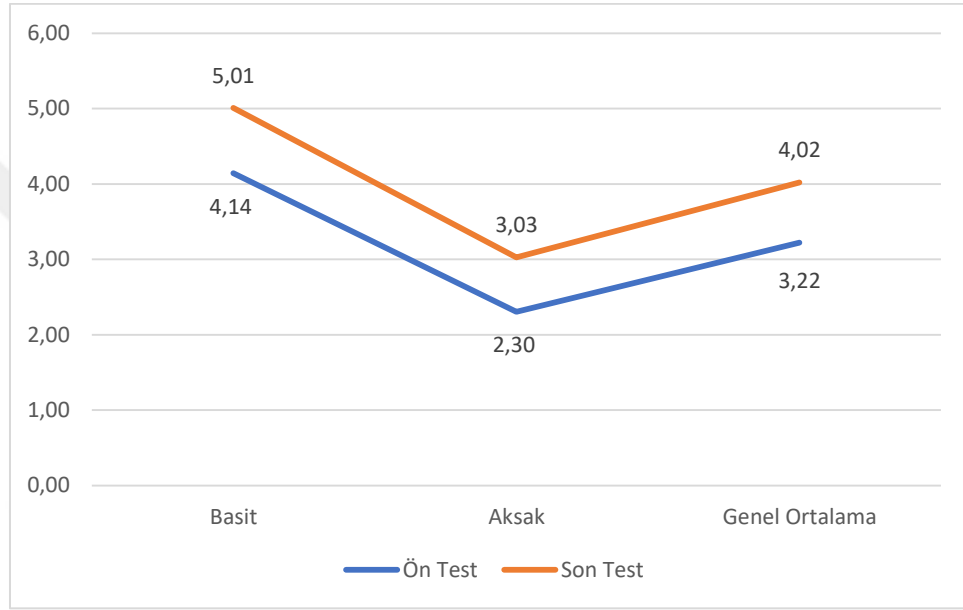
4.2.3. İkinci Alt Problemin Tüm Alt Boyutlarına Yönelik Genel Bulgular ve Yorumlar

Çalışma grubunun basit ve aksak ritim tekrar edebilme düzeylerinin değerlendirilmesinin son aşamasında, bu gruba verilen bendir öğretiminin genelde ritim tekrar edebilme düzeylerine pozitif katkı yapıp yapmadığı anlaşılmaya çalışılmıştır. Elde edilen sonuçlar ile çalışma grubunun (genel olarak) ritim tekrar edebilme düzeylerinin pozitif yönde arttığı anlaşılmaktadır.

Tablo 17. Genel Ritim Tekrarı Tanımlayıcı Değerleri ve Fark Analizleri Sonuçları

Tartım	Ön Test	Son Test	p (Wilcoxon)
	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	Ort.±SS. (Min.-Maks.)	
Basit	4,14±1,77 (0-8)	5,01±2,15 (0-10)	0,001
Aksak	2,30±1,00 (0-4)	3,03±1,27 (0-5)	0,002
Genel	3,22±1,70 (0-8)	4,02±2,02 (0-10)	<0,001

Yukarıdaki 17. Tablo, çalışma grubuna verilen eğitim sonunda onların genel (basit, aksak) ritim tekrar edebilme düzeylerindeki gelişimi göstermektedir. Buna göre çalışma grubunun ritim tekrar edebilme düzeyleri ortalaması eğitimden önce $3,22 \pm 1,70$ olarak hesaplanmışken eğitim sonrasında bu değer $4,02 \pm 2,02$ seviyesine çıkmıştır. Elde edilen sonuç istatistiksel olarak anlamlı bir farkı göstermektedir ($p < 0,001$). Çalışma grubunun genel (basit, aksak) ritim tekrarı düzeylerinin yaklaşık %24,8 oranında arttığı anlaşılmaktadır. Basit ve aksak ritim tekrarlarına ait ön test ve son test ortalama puanları ile genel (basit, aksak) ritim tekrarı ortalama puanları Grafik 15’de görselleştirilmiştir.

Grafik 15. Ritim Tekrarı Ön Test-Son Test Ortalamaları

4.3. Ders Sonlarında Uygulanan Haftalık Kazanım Değerlendirme Formları ile Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bu bölümünde çalışma grubu öğrencilerinin kazanım edinebilme düzeylerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Bendir eğitiminden elde edilen kazanımlar haftalara göre ve derslere göre değerlendirilmiştir. İlgili hafta ve derse göre çalışma grubunun kazanım edinebilme düzeyleri frekanslar ve yüzdelere hesaplanmış, elde edilen sonuçlar tablolarda gösterilmiş ve yorumlanmıştır.

1.hafta 1 ve 2. derse ait kazanım değerlendirme formundan elde edilen veriler tablo 18’de gösterilmektedir.

Tablo 18. Çalışma Grubunun Kazanım Edinebilme Düzeylerini Gösteren
1.Hafta Kazanım Değerlendirme Tablosu

Kazanımlar	Hiç	Az	Kısmen	Büyük Ölçüde	Tamamen
1.Hafta 1. Ders					
Bendir çalgısını tanır.	0 (%0)	2 (%10,5)	2 (%10,5)	4 (%21,1)	11 (%57,9)
Bendir çalgısının ses alanlarını bilir.	0 (%0)	1 (%5,3)	3 (%15,8)	2 (%10,5)	13 (%68,4)
Bendir den ses çıkarır.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	4 (%21,1)	15 (%78,9)
Bendir çalarken doğru oturur ve bendiri doğru tutar.	1 (%5,3)	2 (%10,5)	0 (%0)	7 (%36,8)	9 (%47,4)
Öğretim modelinde kullanılacak notasyon sistemini tanır.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	5 (%26,3)	14 (%73,7)
1.Hafta 2. Ders					
Bendir de sağ ve sol elini doğru konumlandırır.	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	5 (%26,3)	11 (%57,9)
Sol el parmak numaralarını bilir.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	2 (%10,5)	17 (%89,5)
Sağ el parmak numaralarını bilir.	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	6 (%31,6)	10 (%52,6)
Düm vuruşunu tanımlar ve icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	5 (%26,3)	11 (%57,9)
Tek vuruşunu tanımlar ve icra eder.	0 (%0)	2 (%10,5)	4 (%21,1)	4 (%21,1)	9 (%47,4)

Çalışma grubunun 1. haftanın 1. dersinin sonunda elde ettikleri kazanımlar:

- “Bendir çalgısını tanır.” kazanımında %10,5’inin az, %10,5’inin kısmen, %21,1’inin büyük ölçüde ve %57,9’unun tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Bendir çalgısının ses alanlarını bilir.” kazanımında %5,3’ünün az, %15,8’inin kısmen, %10,5’inin büyük ölçüde ve %68,4’ünün tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Bendir den ses çıkarır.” kazanımında %21,1’inin büyük ölçüde ve %78,9’unun tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Bendir çalarken doğru oturur ve bendiri doğru tutar.” kazanımında %5,3’ünün hiç, %10,5’inin az, %36,8’inin büyük ölçüde ve %47,4’ünün tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Öğretim modelinde kullanılacak notasyon sistemini tanır.” kazanımında %26,3’ünün büyük ölçüde ve %73,7’sinin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği anlaşılmıştır.

Çalışma grubunun 1. haftanın 2. dersinin sonunda elde ettikleri kazanımlar:

- “Bendir de sağ ve sol elini doğru konumlandırır.” kazanımında %15,8’inin kısmen, %26,3’ünün büyük ölçüde ve %57,9’unun tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Sol el parmak numaralarını bilir.” %10,5’inin büyük ölçüde ve %89,5’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Sağ el parmak numaralarını bilir.” kazanımında %15,8’inin kısmen, %31,6’sının büyük ölçüde ve %52,6’sının tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Düm vuruşunu tanımlar ve icra eder.” kazanımında %15,8’inin kısmen, %26,3’ünün büyük ölçüde ve %57,9’unun tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Tek vuruşunu tanımlar ve icra eder.” kazanımında %10,5’inin az, %21,1’inin kısmen, %21,1’inin büyük ölçüde ve %47,4’ünün tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği anlaşılmıştır.

Bu sonuçlara göre çalışma grubunun yarısından fazlasının birinci haftada yer alan on kazanımdan sekizini “tamamen” edindiği göze çarpmaktadır. Sadece “Bendir çalarken doğru oturur ve bendiri doğru tutar.” ve “Tek vuruşunu tanımlar ve icra eder.” kazanımlarının edinebilme seviyesi %50’ “tamamen” düzeyinin altında hesaplanmıştır. “Bendir çalarken doğru oturur ve bendiri doğru tutar.” kazanımında ise sadece bir çalışma gurubu öğrencisinin hiç kazanım elde edemediği görülmektedir.

2. hafta 1 ve 2. derse ait kazanım değerlendirme formundan elde edilen veriler tablo 19’ da gösterilmektedir

Tablo 19. Çalışma Grubunun Kazanım Edinebilme Düzeylerini Gösteren 2.Hafta Kazanım Değerlendirme Tablosu

Kazanımlar	Hiç	Az	Kısmen	Büyük Ölçüde	Tamamen
2.Hafta 1. Ders					
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	5 (%26,3)	11 (%57,9)
Nim sofyan usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	1 (%5,3)	4 (%21,1)	14 (%73,7)
Nim sofyan usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	2 (%10,5)	2 (%10,5)	15 (%78,9)
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	1 (%5,3)	4 (%21,1)	14 (%73,7)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	2 (%10,5)	7 (%36,8)	10 (%52,6)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	1 (%5,3)	2 (%10,5)	7 (%36,8)	9 (%47,4)
2.Hafta 2. Ders					
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	0 (%0)	0 (%0)	1 (%5,3)	5 (%26,3)	13 (%68,4)
Sofyan usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	16 (%84,2)
Sofyan usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	2 (%10,5)	7 (%36,8)	10 (%52,6)
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	11 (%57,9)	8 (%42,1)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	9 (%47,4)	10 (%52,6)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	1 (%5,3)	2 (%10,5)	12 (%63,2)	4 (%21,1)

Çalışma grubunun 2. haftanın 1. dersinin sonunda elde ettikleri kazanımlar:

- “Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.” kazanımında kazanımında %15,8’ünün kısmen, %26,3’inin büyük ölçüde ve %57,9’unun tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Nim sofyan usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %5,3’ünün kısmen, %21,1’inin büyük ölçüde ve %73,7’sinin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,

- “Nim sofyan usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %10,5’inin kısmen, %10,5’inin büyük ölçüde ve %78,9’unun tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün kısmen, %21,1’inin büyük ölçüde ve %73,7’sinin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %10,5’inin kısmen, %36,8’inin büyük ölçüde ve %52,6’sının tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün az, %10,5’inin kısmen, %36,8’inin büyük ölçüde ve %47,4’ünün tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği anlaşılmıştır.

Çalışma grubunun 2. haftanın 2. dersinin sonunda elde ettikleri kazanımlar:

- “Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.” kazanımında %5,3’ünün kısmen, %26,3’ünün büyük ölçüde ve %68,4’ünün tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Sofyan usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %15,8’inin büyük ölçüde ve %84,2’sinin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Sofyan usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %10,5’inin kısmen, %36,8’inin büyük ölçüde ve %52,6’sının tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %57,9’unun büyük ölçüde ve %42,1’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %47,4’ünün büyük ölçüde ve %52,6’sının tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün az, %10,5’inin kısmen, %63,2’sinin büyük ölçüde ve %21,1’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği anlaşılmıştır.

Bu sonuçlara göre çalışma grubunun yarısından fazlasının ikinci haftada yer alan 12 kazanımdan 9'unu "tamamen" edindiği göze çarpmaktadır. Sadece birinci ders "Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder." ve ikinci ders "Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.", "Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder." kazanımlarının çalışma gurubu tarafından edinebilme seviyesi %50' "tamamen" düzeyinin altında hesaplanmıştır. Birinci ders "Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder." ve ikinci ders "Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder." kazanımlarında ise sadece birer katılımcının az kazanım elde ettiği görülmektedir. Hiç kazanım elde edemeyen çalışma gurubu öğrencisi görülmemiştir.

3. hafta 1 ve 2. derse ait kazanım değerlendirme formundan elde edilen veriler tablo 20' de gösterilmektedir

Tablo 20. Çalışma Grubunun Kazanım Edinebilme Düzeylerini Gösteren 3.Hafta Kazanım Değerlendirme Tablosu

Kazanımlar	Hiç	Az	Kısmen	Büyük Ölçüde	Tamamen
3.Hafta 1. Ders					
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	0 (%0)	0 (%0)	1 (%5,3)	10 (%52,6)	8 (%42,1)
Türk aksağı usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	1 (%5,3)	2 (%10,5)	8 (%42,1)	8 (%42,1)
Türk aksağı usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	9 (%47,4)	7 (%36,8)
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	1 (%5,3)	10 (%52,6)	8 (%42,1)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	2 (%10,5)	8 (%42,1)	9 (%47,4)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	2 (%10,5)	10 (%52,6)	7 (%36,8)
3.Hafta 2. Ders					
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	0 (%0)	0 (%0)	1 (%5,3)	10 (%52,6)	8 (%42,1)
Yürük semai usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	8 (%42,1)	8 (%42,1)
Yürük semai (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	2 (%10,5)	10 (%52,6)	7 (%36,8)
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	6 (%31,6)	10(%52,6)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	6 (%31,6)	10(%52,6)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	1 (%5,3)	11 (%57,9)	7 (%36,8)

Çalışma grubunun 3. haftanın 1. dersinin sonunda elde ettikleri kazanımlar:

- “Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.” kazanımında %5,3’ünün kısmen, %52,6’sının büyük ölçüde ve %42,1’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Türk aksağı usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %5,3’ünün az, %10,5’inin kısmen, %42,1’inin büyük ölçüde ve %42,1’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,

- “Türk aksağı usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %15,8’inin kısmen, %47,4’ünün büyük ölçüde ve %38,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün kısmen, %52,6’sının büyük ölçüde ve %42,1’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %10,5’inin kısmen, %42,1’inin büyük ölçüde ve %47,4’ünün tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %10,5’inin kısmen, %52,6’sının büyük ölçüde ve %36,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği anlaşılmıştır.

Çalışma grubunun 3. haftanın 2. dersinin sonunda elde ettikleri kazanımlar:

- “Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.” kazanımında %5,3’ünün kısmen, %52,6’sının büyük ölçüde ve %42,1’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Yürük semai usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %15,8’inin kısmen, %42,1’inin büyük ölçüde ve %42,1’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Yürük semai (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %10,5’inin kısmen, %52,6’sının büyük ölçüde ve %36,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %15,8’inin kısmen, %31,6’sının büyük ölçüde ve %52,6’sının tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %15,8’inin kısmen, %31,6’sının büyük ölçüde ve %52,6’sının tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,

- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün kısmen, %57,9’unun büyük ölçüde ve %36,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği anlaşılmıştır.

Bu sonuçlara göre çalışma grubunun 3. haftada edindikleri her kazanım teker teker değerlendirildiğinde “büyük ölçüde” ve “tamamen” düzeyinde kazanım edinen toplam kişi sayısının çalışma grubunun yarısından fazlasını oluşturduğu görülmektedir. Özellikle ikinci ders “Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” ve “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımlarını katılımcıların yarısından fazlasının “tamamen” edindiği görülmüştür. “Türk aksağı usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında ise sadece bir katılımcının az kazanım elde ettiği görülmektedir. Hiç kazanım elde edemeyen çalışma grubu öğrencisi görülmemiştir.

4. hafta 1 ve 2. derse ait kazanım değerlendirme formundan elde edilen veriler tablo 21’de gösterilmektedir

Tablo 21. Çalışma Grubunun Kazanım Edinebilme Düzeylerini Gösteren 4.Hafta Kazanım Değerlendirme Tablosu

Kazanımlar	Hiç	Az	Kısmen	Büyük Ölçüde	Tamamen
4.Hafta 1. Ders					
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	6 (%31,6)	13 (%68,4)
Devr-i hindi usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	16 (%84,2)
Devr-i hindi usûlü (velvelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	1 (%5,3)	4 (%21,1)	7 (%36,8)	7 (%36,8)
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	1 (%5,3)	3 (%15,8)	15 (%78,9)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	8 (%42,1)	8 (%42,1)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	6 (%31,6)	8 (%42,1)	5 (%26,3)
4.Hafta 2. Ders					
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	0 (%0)	0 (%0)	1 (%5,3)	6 (%31,6)	12 (%63,2)
Devr-i turan usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	2 (%10,5)	3 (%15,8)	14 (%73,7)
Devr-i turan usûlü (velvelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	1 (%5,3)	3 (%15,8)	5 (%26,3)	10 (%52,6)
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	1 (%5,3)	3 (%15,8)	6 (%31,6)	9 (%47,4)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	1 (%5,3)	3 (%15,8)	5 (%26,3)	10 (%52,6)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	2 (%10,5)	2 (%10,5)	10 (%52,6)	5 (%26,3)

Çalışma grubunun 4. haftanın 1. dersinin sonunda elde ettikleri kazanımlar:

- “Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.” kazanımında %31,6’sının büyük ölçüde ve %68,4’ünün tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Devr-i hindi usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %15,8’inin büyük ölçüde ve %84,2’sinin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,

- “Devr-i hindi usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %5,3’ünün az, %21,1’inin kısmen, %36,8’inin büyük ölçüde ve %36,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün kısmen, %15,8’inin büyük ölçüde ve %78,9’unun tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %15,8’inin kısmen, %42,1’inin büyük ölçüde ve %42,1’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %31,6’sının kısmen, %42,1’inin büyük ölçüde ve %26,3’ünün tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği anlaşılmıştır.

Çalışma grubunun 4. haftanın 2. dersinin sonunda elde ettikleri kazanımlar:

- “Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.” kazanımında %5,3’ünün kısmen, %31,6’sının büyük ölçüde ve %63,2’sinin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Devr-i turan usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %10,5’inin kısmen, %15,8’inin büyük ölçüde ve %73,7’sinin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Devr-i turan usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %5,3’ünün az, %15,8’inin kısmen, %26,3’ünün büyük ölçüde ve %52,6’sının tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün az, %15,8’inin kısmen, %31,6’sının büyük ölçüde ve %47,4’ünün tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün az, %15,8’inin kısmen, %26,3’ünün büyük ölçüde ve %52,6’sının tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,

- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %10,5’inin az, %10,5’inin kısmen, %52,6’sının büyük ölçüde ve %26,3’ünün tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği anlaşılmıştır.

Bu sonuçlara göre çalışma grubunun 4. haftada edindikleri her kazanım teker teker değerlendirildiğinde “büyük ölçüde” ve “tamamen” düzeyinde kazanım elde eden toplam kişi sayısının çalışma grubunun yarısından fazlasını oluşturduğu görülmektedir. Özellikle birinci ders “Devr-i hindi usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımını çalışma grubunun %84,2’si tamamen elde etmiştir. Hiç kazanım elde edemeyen çalışma grubu öğrencisi görülmemiştir.

5. hafta 1 ve 2. derse ait kazanım değerlendirme formundan elde edilen veriler tablo 22’de gösterilmektedir

Tablo 22. Çalışma Grubunun Kazanım Edinebilme Düzeylerini Gösteren 5.Hafta Kazanım Değerlendirme Tablosu

Kazanımlar	Hiç	Az	Kısmen	Büyük Ölçüde	Tamamen
5.Hafta 1. Ders					
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	4 (%21,1)	15 (%78,9)
Müsemmen usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	1 (%15,8)	6 (%26,3)	12 (%57,9)
Müsemmen usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	1 (%5,3)	6 (%31,6)	12 (%63,2)
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	2 (%10,5)	4 (%21,1)	13 (%68,4)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	7 (%36,8)	9 (%47,4)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	4 (%21,1)	8 (%42,1)	7 (%36,8)
5.Hafta 2. Ders					
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	5 (%26,3)	14 (%73,7)
Düyek usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	16 (%84,2)
Düyek usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	2 (%10,5)	7 (%36,8)	10 (%52,6)
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	1 (%5,3)	6 (%31,6)	12 (%63,2)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	8 (%42,1)	11 (%57,9)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	2 (%10,5)	9 (%47,4)	8 (%42,1)

Çalışma grubunun 5. haftanın 1. dersinin sonunda elde ettikleri kazanımlar:

- “Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.” kazanımında %21,1’inin büyük ölçüde ve %78,9’unun tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Müsemmen usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %15,8’inin kısmen, %26,3’ünün büyük ölçüde ve %57,9’unun tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Müsemmen usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %5,3’ünün kısmen, %31,6’sının büyük ölçüde ve %63,2’sinin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,

- “Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %10,5’inin kısmen, %21,1’inin büyük ölçüde ve %68,4’ünün tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %15,8’inin kısmen, %36,8’inin büyük ölçüde ve %47,4’ünün tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %21,1’inin kısmen, %42,1’inin büyük ölçüde ve %36,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği anlaşılmıştır.

Çalışma grubunun 5. haftanın 2. dersinin sonunda elde ettikleri kazanımlar:

- “Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.” kazanımında %26,3’ünün büyük ölçüde ve %73,7’sinin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Düyek usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %15,8’inin büyük ölçüde ve %84,2’sinin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Düyek usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %10,5’inin kısmen, %36,8’inin büyük ölçüde ve %52,6’sının tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün kısmen, %31,6’sının büyük ölçüde ve %63,2’sinin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %42,1’inin büyük ölçüde ve %57,9’unun tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %10,5’inin kısmen, %47,4’ünün büyük ölçüde ve %42,1’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği anlaşılmıştır.

Bu sonuçlara göre çalışma grubunun 5. Haftadaki edindikleri her kazanım teker teker değerlendirildiğinde “büyük ölçüde” ve “tamamen” düzeyinde kazanım edinen

toplam kişi sayısının çalışma grubunun yarısından fazlasını oluşturduğu görülmektedir. Özellikle ikinci ders “Düyek usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımını çalışma grubunun %84,2’si tamamen elde etmiştir. Hiç ve az kazanım elde eden çalışma gurubu ğrencisi grlmemiştir.

6. hafta 1 ve 2. derse ait kazanım değerlendirme formundan elde edilen veriler tablo 23’ de gösterilmektedir

Tablo 23. Çalışma Grubunun Kazanım Edinebilme Düzeylerini Gösteren 6.Hafta Kazanım Değerlendirme Tablosu

Kazanımlar	Hiç	Az	Kısmen	Büyük lde	Tamamen
6.Hafta 1. Ders					
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	4 (%21,1)	15 (%78,9)
Aksak usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	1 (%5,3)	2 (%10,5)	11 (%57,9)	5 (%26,3)
Aksak usûlü (velvelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	2 (%10,5)	2 (%10,5)	12 (%63,2)	3 (%15,8)
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	1 (%5,3)	4 (%21,1)	9 (%47,4)	5 (%26,3)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	2 (%10,5)	3 (%15,8)	11 (%57,9)	3 (%15,8)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	1 (%5,3)	0 (%0)	6 (%31,6)	9 (%47,4)	3 (%15,8)
6.Hafta 2. Ders					
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	4 (%21,1)	15 (%78,9)
Evfer usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	10 (%52,6)	6 (%31,6)
Evfer usûlü (velvelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	2 (%10,5)	2 (%10,5)	12 (%63,2)	3 (%15,8)
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	1 (%5,3)	4 (%21,1)	10 (%52,6)	4 (%21,1)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	2 (%10,5)	3 (%15,8)	9 (%47,4)	5 (%26,3)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	1 (%5,3)	6 (%31,6)	9 (%47,4)	3 (%15,8)

Çalışma grubunun 6. haftanın 1. dersinin sonunda elde ettikleri kazanımlar:

- “Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.” kazanımında %21,1’inin büyük ölçüde ve %78,9’unun tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Aksak usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %5,3’ünün az, %10,5’inin kısmen, %57,9’unun büyük ölçüde ve %26,3’ünün tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Aksak usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %10,5’inin az, %10,5’inin kısmen, %63,2’sinin büyük ölçüde ve %15,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün az, %21,1’inin kısmen, %47,4’ünün büyük ölçüde ve %26,3’ünün tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %10,5’inin az, %15,8’inin kısmen, %57,9’unun büyük ölçüde ve %15,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün hiç, %31,6’sının kısmen, %47,4’ünün büyük ölçüde ve %15,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği anlaşılmıştır.

Çalışma grubunun 6. haftanın 2. dersinin sonunda elde ettikleri kazanımlar:

- “Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.” kazanımında %21,1’inin büyük ölçüde ve %78,9’unun tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Evfer usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %15,8’inin kısmen, %52,6’sının büyük ölçüde ve %31,6’sının tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Evfer usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %10,5’inin az, %10,5’inin kısmen, %63,2’sinin büyük ölçüde ve %15,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,

- “Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün az, %21,1’inin kısmen, %52,6’sının büyük ölçüde ve %21,1’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %10,5’inin az, %15,8’inin kısmen, %47,4’ünün büyük ölçüde ve %26,3’ünün tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün az, %31,6’sının kısmen, %47,4’ünün büyük ölçüde ve %15,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği anlaşılmıştır.

Bu sonuçlara göre çalışma grubunun 6. Haftadaki edindikleri her kazanım teker teker değerlendirildiğinde “büyük ölçüde” ve “tamamen” düzeyinde kazanım edinen toplam kişi sayısının çalışma grubunun yarısından fazlasını oluşturduğu göze çarpmaktadır. Özellikle birinci ders “Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.” kazanımını çalışma grubunun %78,9’u “tamamen” düzeyinde edinmiştir. Sadece bir çalışma gurubu öğrencisi birinci derste yer alan “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımını hiç edinmemiştir.

7. hafta 1 ve 2. derse ait kazanım değerlendirme formundan elde edilen veriler tablo 24’ de gösterilmektedir

Tablo 24. Çalışma Grubunun Kazanım Edinebilme Düzeylerini Gösteren 7.Hafta Kazanım Değerlendirme Tablosu

Kazanımlar	Hiç	Az	Kısmen	Büyük Ölçüde	Tamamen
7.Hafta 1. Ders					
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	16 (%84,2)
Raks aksağı usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	1 (%5,3)	2 (%10,5)	11 (%57,9)	5 (%26,3)
Raks aksağı usûlü (velvelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	3 (%15,8)	2 (%10,5)	12 (%63,2)	2 (%10,5)
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	1 (%5,3)	4 (%21,1)	12 (%63,2)	2 (%10,5)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	2 (%10,5)	2 (%10,5)	11 (%57,9)	4 (%21,1)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	1 (%5,3)	5 (%26,3)	10 (%52,6)	3 (%15,8)
7.Hafta 2. Ders					
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%)	4(%10,05)	17 (%89,5)
Aksak semai usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	2 (%10,5)	3 (%15,8)	11 (%57,9)	3 (%15,8)
Aksak semai usûlü (velvelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	4 (%21,1)	1 (%5,3)	13 (%68,4)	1 (%5,3)
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	1 (%5,3)	4 (%21,1)	12 (%63,2)	2 (%10,5)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	1 (%5,3)	2 (%10,5)	0 (%0)	13 (%68,4)	3 (%15,8)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	1 (%5,3)	1 (%5,3)	5 (%26,3)	10 (%52,6)	2 (%10,5)

Çalışma grubunun 7. haftanın 1. dersinin sonunda elde ettikleri kazanımlar:

- “Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.” kazanımında %15,8’inin büyük ölçüde ve %84,2’sinin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Raks aksağı usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %5,3’ünün az, %10,5’inin kısmen, %57,9’unun büyük ölçüde ve %26,3’ünün tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,

- “Raks aksağı usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %15,8’inin az, %10,5’inin kısmen, %63,2’sinin büyük ölçüde ve %10,5’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün az, %21,1’inin kısmen, %63,2’sinin büyük ölçüde ve %10,5’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %10,5’inin az, %10,5’inin kısmen, %57,9’unun büyük ölçüde ve %21,1’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün az, %26,3’ünün kısmen, %52,6’sının büyük ölçüde ve %15,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği anlaşılmıştır.

Çalışma grubunun 7. haftanın 2. dersinin sonunda elde ettikleri kazanımlar:

- “Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.” kazanımında %10,05’inin büyük ölçüde ve %89,5’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Aksak semai usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %10,5’inin az, %15,8’inin kısmen, %57,9’unun büyük ölçüde ve %15,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Aksak semai usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %21,1’inin az, %5,3’ünün kısmen, %68,4’sinin büyük ölçüde ve %5,3’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %21,1’inin kısmen, %68,4’ünün büyük ölçüde ve %15,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün hiç, %10,5’inin az, %68,4’ünün büyük ölçüde ve %15,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında

%5,3'ünün hiç, %5,3'ünün az, %26,3'ünün kısmen, %52,6'sının büyük ölçüde ve %10,5'inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği anlaşılmıştır.

Bu sonuçlara göre çalışma grubunun 7. haftada edindikleri her kazanım teker teker değerlendirildiğinde “büyük ölçüde” ve “tamamen” düzeyinde kazanım elde eden toplam kişi sayısının çalışma grubunun yarısından fazlasını oluşturduğu görülmektedir. Özellikle “Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.” kazanımının çalışma grubu tarafından “tamamen” edinebilme oranı 1. Derste % 84,2 2. Derste % 89,5 oranındadır. İkinci derste yer alan “Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımını çalışma grubunun %89,5'i “tamamen” düzeyinde edinmiştir. İkinci ders “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” ve “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımlarında birer katılımcı “hiç” kazanım elde edememiştir.

8. hafta 1 ve 2. derse ait kazanım değerlendirme formundan elde edilen veriler tablo 25' de gösterilmektedir.

Tablo 25. Çalışma Grubunun Kazanım Edinebilme Düzeylerini Gösteren 8.Hafta Kazanım Değerlendirme Tablosu

Kazanımlar	Hiç	Az	Kısmen	Büyük Ölçüde	Tamamen
8.Hafta 1. Ders					
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	2 (%10,5)	17 (%89,5)
Ceng-i harbi usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	4 (%21,1)	12 (%63,2)	3 (%15,8)
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	10 (%52,6)	6 (%31,6)
8.Hafta 2. Ders					
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	16 (%84,2)
Lenk fahte usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	3 (%15,8)	16 (%84,2)
Lenk fahte (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	0 (%0)	0 (%0)	5 (%26,3)	11 (%57,9)	3 (%15,8)
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	1 (%5,3)	3 (%15,8)	14 (%73,7)	1 (%5,3)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	1 (%5,3)	4 (%21,1)	12 (%63,2)	2 (%10,5)
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	0 (%0)	2 (%10,5)	3 (%15,8)	11 (%57,9)	3 (%15,8)

Çalışma grubunun 8. haftanın 1. dersinin sonunda elde ettikleri kazanımlar:

- “Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.” kazanımında %10,5’inin büyük ölçüde ve %89,5’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Ceng-i harbi usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder” kazanımında %21,1’inin kısmen, %63,2’sinin büyük ölçüde ve %15,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %15,8’inin kısmen, %52,6’sının büyük ölçüde ve %31,6’sının tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği anlaşılmaktadır.

Çalışma grubunun 8. haftanın 2. dersinin sonunda elde ettikleri kazanımlar:

- “Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.” kazanımında %15,8’inin büyük ölçüde ve %84,2’sinin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,

- “Lenk fahte usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %15,8’inin büyük ölçüde ve %84,2’sinin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Lenk fahte (velvelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.” kazanımında %26,3’ünün kısmen, %57,9’unun büyük ölçüde ve %15,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün az, %15,8’inin kısmen, %73,7’sinin büyük ölçüde ve %5,3’ünün tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %5,3’ünün az, %21,1’inin kısmen, %63,2’sinin büyük ölçüde ve %10,5’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği,
- “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımında %10,5’inin az, %15,8’inin kısmen, %57,9’unun büyük ölçüde ve %15,8’inin tamamen düzeyinde gelişim gösterdiği anlaşılmıştır.

Bu sonuçlara göre çalışma grubunun 8. haftada edindikleri her kazanım teker teker değerlendirildiğinde “büyük ölçüde” ve “tamamen” düzeyinde kazanım elde eden toplam kişi sayısının çalışma grubunun yarısından fazlasını oluşturduğu görülmektedir. Özellikle birinci derste “Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.” kazanımını çalışma grubunun %89,5’i ikinci derste ise %84,2’si “tamamen” düzeyinde elde etmiştir. İkinci derste yer alan “Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.” ve “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder” kazanımlarında birer katılımcı; “Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.” kazanımını 2 çalışma gurubu öğrencisi “az” düzeyinde elde etmiştir. Hiç kazanım elde edemeyen çalışma gurubu öğrencisi görülmemiştir.

noktasında fayda sağladığını söylemek mümkündür. Çalışma grubu öğrencilerinin görüşleri doğrudan alıntı şeklinde aşağıdaki gibidir:

KÖ1: “Evet faydalı oldu. Duyduğum bir türküye bendir ile eşlik edebiliyorum.”

KÖ2: “Faydalı oldu. Eskiden eserleri dinlerken usûllerine dikkat etmiyordum. Şimdi ise dinlediğim eserlerin usûllerine dikkat edip, bu usûlleri çalmaya çalışıyorum.”

KÖ3: “Evet çok yardımcı oldu. Türk müziği dersindeki usûl konusunu daha iyi anladım.”

KÖ4: “Evet artık bir eseri duyduğumda vurulması gereken usûlü daha iyi fark ediyorum.”

KÖ5: “Duyduğum esere bendir ile eşlik edebiliyorum ama hangi usûl olduğunu karıştırdığım oluyor.”

KÖ6: “Aşırı derecede yardımcı oldu. Ben bağlama öğrencisiyim bu eğitimle birlikte ritimde olan eksikliğim giderdim.”

KÖ7: “Evet dinlediğim eser öğrendiğim usûller içerisinden birisiyle bestelenmişse ayırt edebiliyorum. Artık çoğu esere bendir ile eşlik edebildiğimi söyleyebilirim.”

KÖ8: “Tabi ki faydalı oldu. Müzik kulağıma katkı sağladığını düşünüyorum.”

KÖ9: “Çok yardımcı oldu.”

KÖ10: “Eğitimini gördüğümüz bendir çalgısı dinlediğimiz eserlerin usûllerini ayırt etmemize ve bu eserlere bendir ile eşlik etmemize yardımcı oldu.”

KÖ11: “Evet artık bir eseri duyduğumda vurulması gereken usûlü daha iyi fark ediyorum.”

KÖ12: “Evet özellikle küçük usûlleri hemen ayırt edebiliyor ve çalabiliyorum.”

KÖ13: “Katıldığım konserlerde söylenecek veya çalınacak eserleri daha iyi ve kısa sürede analiz etmeme yardımcı oldu.”

KÖ14: “Evet dinlediğim eserlerin usûlleri tanıma, ayırt etme ve bendir ile çalabilme becerimi geliştirdi.”

KÖ15: “Evet dinlediğim eserlerin usûllerini hem ayırt edebiliyorum hem de bendir ile çalabiliyorum. Bir eseri notaya alacağım zaman usûlünü belirlememde kolaylık sağladı.”

KÖ16: “Evet kendi alanımda bana faydalı oldu. Daha önce bendir ile çalamadığım eserleri çalıyorum.”

KÖ17: “Usûlleri ayırt etme ve icra etme konusunda fayda sağladı.”

KÖ18: “Evet faydalı oldu. Artık bağlama ile çaldığım eserleri bendir ile de çalabiliyorum”

KÖ19: “Evet kendimi geliştirmeme katkı sağladı.”

Soru 2: “Eğitimi gördüğünüz bendir çalgısı öğretim modelinde yer alan usûller içerisinde en zorlandığınız usûl hangisi oldu?”

Şekil 4. Çalışma Grubunun İkinci Soruya Verdiği Yanıtlara Ait Kelime Bulutu

Çalışma grubunun ikinci soruya verdiği yanıtlar ile oluşan kelime bulutunda “Aksak Semai Velveleli”, “Lenk Fahte Velveleli”, Raks Aksağı Velveleli” usûllerinin sık tekrar edildiği görülmektedir. Dolayısıyla çalışma grubunun darp sayısı fazla olan velveleli usûllerde zorlandıklarını söylemek mümkündür. Çalışma grubu öğrencilerinin görüşleri doğrudan alıntı şeklinde aşağıdaki gibidir:

KÖ1: “En zorlandığım usûl Aksak semai velveleli ve Evfer usûlleriydi.”

KÖ2: “Aksak semai ve aksak semai velveleli.”

KÖ3: “Bendir öğretim modelinde yer alan eşlikli icra etkinliğinde velveleli raks aksağı usûlünü tam anlamıyla icra edemedim.”

KÖ4: “Devr-i hindi velveleli.”

KÖ5: “Raks aksağı velveleli ve lenk fahte velveleli.”

KÖ6: “Lenk fahte usûlü ve velvelelisi en zorlandığım usûllerdi.”

KÖ7: “Genel olarak velveleli usûlleri çalarken biraz zorlandım. Bunlardan en zorlandığım ise lenk fahte velveleli.”

KÖ8: “Raks aksağı (velveleli) usûlü”

KÖ9: “Lenk fahte velveleli ve aksak semai velveleli”

KÖ10: “En zorlandığım usûl on zamanlı aksak semai usûlünün velvelelisi.”

KÖ11: “Lenk fahte usûlü velveleli.”

KÖ12: “Raks aksağı velveleli ve aksak semai velveleli.”

KÖ2: “Usûller ve eserler gayet eğiticiydi.”

KÖ3: “Usûller tam bizim seviyemize göreydi. Eserler eşlik etmek için uygundu.”

KÖ4: “Eserlere eşlik ederken zorlanmadım. Usûl çeşitliliği daha fazla olabilirdi.”

KÖ5: “Usûller ve eserler gayet eğiticiydi.”

KÖ6: “Ben ilk başladığımızda usûlleri kolay zannediyordum fakat zordu.”

KÖ7: “Usûller seviyemize uygundu. Eserlere eşlik etmek biraz zorladı ama daha sonrası için iyi bir zemin oluşturdu.”

KÖ8: “Usûller ve eserler bizi oldukça ilerletti.”

KÖ9: “Usûllerin kolay olanı da zor olanı da vardı. Eşlik ettiğimiz eserler ile usûlleri daha iyi pekiştirdiğimizi düşünüyorum.”

KÖ10: “Sadece bendir ile usûlleri çalmak benim için kolay oldu. Fakat eserlere zor eşlik ettim.”

KÖ11: “Usûller ve eserler bizim seviyemiz için yeterliydi.”

KÖ12: “Usûller ve eserlerin çeşitliliği daha fazla olabilirdi.”

KÖ13: “Her ikisi de seviyemiz için uygundu.”

KÖ14: “Usûller ve eserlerin genel olarak seviyemize uygun olduğunu düşünüyorum.”

KÖ15: “Velveleli usûller biraz zordu. Eserlerin bazılarını yeni duymama rağmen çok beğendim.”

KÖ16: “Usûller seviyemize uygundu. Eserlere eşlik etmek ise daha fazla öğrenmeye teşvik etti.”

KÖ17: “Görüşlerim olumlu yönde. Usûller ve eserler bize fayda sağladı.”

KÖ18: “Velveleli usûller zorladı. Eserler eşlik etmek için seviyemize uygundu.”

KÖ19: “Usûller ve eserler kolaydı ama eserlere eşlik ederken biraz zorlandım.”

Soru 4: “Lisans döneminde Türk müziği vurmalı çalgı eğitimi almak ister misiniz? Nedeni ile açıklar mısınız?”

Şekil 6. Çalışma Grubunun Dördüncü Soruya Verdiği Yanıtlara Ait Kelime Bulutu

Çalışma grubunun dördüncü soruya verdiği yanıtlar ile oluşan kelime bulutunda “isterim”, “vurmalı”, “çalgılar”, “eğitimi”, “almak”, “düşünüyorum”, “seviyorum”, “evet” gibi kelimelerin sık kullanıldığı ve aynı zamanda olumsuz anlam taşıyan bir kelimenin öne çıkmadığı görülmektedir. Bu noktada sık kullanılan kelimelerin birleşiminden anlamlı bir çıkarım yapacak olursak çalışma grubu öğrencilerinin lisans dönemlerinde vurmalı çalgılar eğitimi almak istedikleri ve bunun nedeni olarak da bu çalgılara duydukları pozitif yaklaşımı öne sürdükleri söylenebilir. Çalışma grubu öğrencilerinin görüşleri doğrudan alıntı şeklinde aşağıdaki gibidir:

KÖ1: “Evet almak isterim. Bendirin sesi hoşuma gidiyor ve bu çalgıyı çalmaktan zevk alıyorum.”

KÖ2: “Evet Türk müziği usûllerini bendir ile öğrenmek için eğitim almak isterim.”

KÖ3: “Evet isterim. Bendir çalmayı çok seviyorum hatta güzel sanatlar lisesi yetenek sınavında bendir çaldım. Üniversitede bendir veya başka bir vurmalı çalgı öğrenmek isterim.”

KÖ4: “Evet isterim, vurmalı çalgılarla ilgilenmeyi seviyorum.”

KÖ5: “Evet vurmalı çalgı eğitimi almak isterim. Bu alanda ilerleyip konservatuar okumayı düşünüyorum.”

KÖ6: “Üniversite de bağlama eğitimi almak istiyorum.”

KÖ7: “Hobi olarak çalmak için vurmali çalgı eğitimi almak isterim.”

KÖ8: “Zevk aldığım ve kendimi geliştirdiğim bir alan oldu bu sebeple eğitim almak isterim.”

KÖ9: “Tabi ki vurmali çalgı eğitimi almak isterim. Ana çalgı olarak hedefim vurmali çalgılar değil ama birkaç farklı çalgı öğrenmek istiyorum.”

KÖ10: “Vurmali çalgı eğitimi almak istemem çünkü zamanımı farklı çalgılara ayırmak istiyorum.”

KÖ11: “Daha kapsamlı vurmali çalgı eğitimi almak isterim çünkü konserlerde vurmali çalgı çalmak istiyorum.”

KÖ12: “Evet isterim çünkü ritim kabiliyetimin daha fazla artmasını istiyorum.”

KÖ13: “Evet almak isterim. Bu çalgıların ritimsel hafızayı geliştirdiğini düşünüyorum.”

KÖ14: “Evet isterim. Üniversite olarak MSÜ düşünüyorum bu üniversite de vurmali çalgıların yoğun kullanıldığını duydum.”

KÖ15: “Evet vurmali çalgı eğitimi almak isterim çünkü bu çalgılarla çok iyi zaman geçiriyorum.”

KÖ16: “Evet eğitim almak isterim. Türk müziğinde ve vurmali çalgılarda kendimi geliştirmek istiyorum.”

KÖ17: “Evet eğitim almak isterim çünkü bana çok faydası oldu.”

KÖ18: “Evet almak isterim çünkü hem ritimsel bellek hem de usûlleri öğrenme açısından önemli olduğunu düşünüyorum.”

KÖ19: “Evet eğitim almak isterim. Ritim ve usûl bakımından kendimi geliştirmek istiyorum.”

Soru 5: “Bendir çalgısı öğretim modeli önerisi ile ilgili eklemek istediğiniz düşünceler nelerdir?”

KÖ7: “Çok güzel bir çalışmaydı.”

KÖ8: “Öğretim modelimiz kademe kademe, teori ve uygulama şeklinde ilerledi bu sebeple bu öğretim modeli yeterince geliştirilmiş durumda.”

KÖ9: “Bence gayet güzel bir öğretim modeli. Bir şey eklemek istemiyorum.”

KÖ10: “Öğretim modelinde her şey çok güzeldi. Eklemek istediğim bir düşünce yok.”

KÖ11: “Okulumuzda bu eğitim için ayrı bir ders olmasını isterim.”

KÖ12: “Zorluk seviyesi daha da artırılabilir. Farklı ritim sazlarında eğitimi eklenebilir.”

KÖ13: “Eklemek istediğim bir düşünce yok. Öğretim modeli önerisi öğrenciler için yeterli.”

KÖ14: “Öğretim modeli önerisinde sadece bendir öğretimi değil başka vurmali çalgılara da yer verilmesini isterdim.”

KÖ15: “Bendir çalgısı her müzik alanı için önemlidir. Bu çalgının bütün güzel sanatlar lisesi ve üniversitelerde öğretilmesi gerekir. Çünkü bağlama ya da renk sazlar ne kadar önemliyse ritim çalgıları da o derece önemlidir.”

KÖ16: “Öğretim modelinden çok memnun kaldım. Kendimi Ritim alanında geliştirdiğimi düşünüyorum.”

KÖ17: “Bendir çalgısı öğretim modelinin uygun olduğunu düşünüyorum.”

KÖ18: “Öğretim modelinden çok memnun kaldım. Kendimi ritim ve usûl alanında geliştirdiğimi düşünüyorum.”

KÖ19: “Öğretim modelinden ve verilen derslerden memnun kaldım. Kendimi ritim alanında geliştirdiğimi düşünüyorum.”

BÖLÜM V

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına dayanarak elde edilen sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir. Araştırmaya dair sonuçlar alt problem sırasına göre sunulmuştur.

5.1.Bendir İcra Becerisine İlişkin Ön Test ve Son Test Sonuçları

Çalışma grubunun bendir icra becerisinin alt boyut puanlarının tanımlayıcı değerlerine yönelik elde edilen verilerde; bendir öğretim modeli uygulamalarından önce çalışma grubunun “Uygun Oturuş ve Tutuş Tekniği”, “İlgili Usûlde Sağ Elin Kullanımı”, “İlgili Usûlde Sol Elin Kullanımı”, “Bendir Ses Alanlarını Doğru Kullanabilme”, “Ritim kalıplarını Doğru Çalabilme”, “İlgili Usûlde Belirtilen Özel Vuruşları Sergileme”, “Başlangıç Metronomu İle Devam Edebilme”, “Çalış Akıcılığı ve Uyumu”, “Pozisyonlar Arası Geçişte Ajilite Becerisi”, “Bendiri İstekli Bir Şekilde Çalabilme” gibi boyutlarda ön test puan ortalamalarının düşük bir düzeyde olduğu, bendir öğretim modeli uygulamalarından sonra ise çalışma grubunun başarısının arttığı tespit edilmiştir. Bendir icra becerisi alt boyutlarına ilişkin sonuçlar şu şekilde sıralanabilir:

- “Uygun Oturuş ve Tutuş Tekniği” boyutu genel ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında son test lehine olumlu ve anlamlı bir artışın olduğu görülmektedir. Çalışma grubuna sorulan her bir usûlün ön test ve son test puanları arasındaki fark karşılaştırıldığında bu boyuttaki olumlu değişimin en çok “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda en az ise “semai usûlü” sorusunda gerçekleştiği tespit edilmiştir.
- “İlgili Usûlde Sağ Elin Kullanımı” boyutu genel ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında son test lehine olumlu ve anlamlı bir artışın olduğu görülmektedir. Bu boyuttaki olumlu değişimin en yüksek oranda “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda en düşük ise “semai usûlü” sorusunda gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır.
- “İlgili Usûlde Sol Elin Kullanımı” boyutu genel ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında son test lehine olumlu ve anlamlı bir artışın olduğu tespit edilmiştir. İlgili usûlde sol elin kullanımı boyutunun soru bazlı ön test ve son test puanları arasındaki fark incelendiğinde, en yüksek olumlu artışın

“aksak semai velveleli” usûlü sorusunda, en düşük olumlu artışın ise “semai” usûlü sorusunda gerçekleştiği görülmektedir.

- “Bendir Ses Alanlarını Doğru Kullanabilme” boyutu genel ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında son test lehine olumlu ve anlamlı bir artışın olduğu görülmektedir. Bu boyuttaki pozitif değişimin en yüksek “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda en düşük ise “semai usûlü” sorusunda gerçekleştiği sonucuna varılmıştır.
- “Ritim kalıplarını Doğru Çalabilme” boyutu genel ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında son test lehine olumlu ve anlamlı bir artışın olduğu görülmektedir. Aynı zamanda bu boyuttaki olumlu değişimin en çok “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda en az ise “semai usûlü” sorusunda gerçekleştiği tespit edilmiştir.
- “İlgili Usûlde Belirtilen Özel Vuruşları Sergileme” boyutu ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında son test lehine olumlu ve anlamlı bir artışın olduğu görülmektedir. Bu boyuttaki olumlu değişimin en yüksek oranda “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda en düşük ise “semai usûlü” sorusunda gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır.
- “Başlangıç Metronomu ile Devam Edebilme” boyutu ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında son test lehine olumlu ve anlamlı bir artışın olduğu görülmektedir. Çalışma grubuna sorulan her bir usûlün ön test ve son test puanları arasındaki fark karşılaştırıldığında bu boyuttaki olumlu değişimin en çok “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda en az ise “semai usûlü” sorusunda gerçekleştiği tespit edilmiştir.
- “Çalış Akıcılığı ve Uyum” boyutu ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında son test lehine olumlu ve anlamlı bir artışın olduğu görülmektedir. Çalış akıcılığı ve uyumu boyutunun soru bazlı ön test ve son test puanları arasındaki fark incelendiğinde, en yüksek olumlu artışın “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda, en düşük olumlu artışın ise “semai” usûlü sorusunda gerçekleştiği görülmektedir.
- “Pozisyonlar Arası Geçişte Ajilite Becerisi” boyutu ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında son test lehine olumlu ve anlamlı bir artışın olduğu, bu olumlu değişimin en yüksek oranda “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda, en düşük ise “semai usûlü” sorusunda gerçekleştiği tespit edilmiştir.

- “Bendiri İstekli Bir Şekilde Çalabilme” boyutu ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında son test lehine olumlu ve anlamlı bir artışın olduğu görülmektedir. Bu boyuttaki olumlu değişimin en çok “aksak semai velveleli” usûlü sorusunda, en ise diğer boyutlardan farklı olarak “devr-i hindi” usûlü sorusunda gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu sonuçlara bakıldığında çalışma grubunun becerilerinin bendir icra becerisi alt boyutlarından olan “bendiri istekli bir şekilde çalabilme” boyutu hariç diğer tüm boyutlarda en çok velveleli aksak semai usûlü sorusunda en az ise semai usûlü sorusunda artış gösterdiği tespit edilmiştir. Bu durumun sebebi olarak ön test ve son test sorularında yer alan usûllerde en fazla darp sayısına sahip olan usûlün “aksak semai” en az darp sayısına sahip olan usûlün ise “semai” olması öne sürülebilir.

Araştırmaya katılan çalışma grubunun bendir icra becerisi değerlendirme formundan aldıkları ön test ve son test puanlarına bakıldığında tüm alt boyutlarda genelde son test lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle bendir icra beceri boyutlarının genel ortalamasına ait çizgi grafiğine bakıldığında ön testte 4,76 olan toplam puanın son testte 8,42’ye yükseldiği, %76,9 oranında bir artışın olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla çalışma grubuna uygulanan bendir öğretim modeli önerisinin, çalışma grubunun bendir icra becerilerine olumlu katkılar sağladığı ve bu beceriyi geliştirmede pozitif yönde etki ettiği söylenebilir. Tüm bu sonuçlar değerlendirildiğinde araştırmanın deneysel boyutunun amacına ulaştığı ve önerilen öğretim modelinin lisans düzeyi bendir eğitime hazırlayıcı olduğu sonucuna varılabilir.

5.2. Ritmik Hafıza (Ritim Tekrarı) Düzeyine İlişkin Ön Test ve Son Test Sonuçları

Ritmik hafıza (ritim tekrarı) kapsamında yer alan basit tartım ön test ve son test puanları arasındaki fark incelendiğinde 2/4 ve 3/4’lük tartım ön test ve son test sonuçları arasında son test lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. 4/4’lük basit tartım ön test ve son test puanları arasındaki farka baktığımızda ise son test lehine sayısal olarak bir artış olduğu görülse de anlamlı bir artış tespit edilememiştir. Basit tartım kapsamında yer alan 2/4, 3/4 ve 4/4’lük tartımların genel ortalama ön test ve son test puanları arasındaki farka bakıldığında son test lehine anlamlı bir artış olduğu görülmüştür. Ritmik hafıza (ritim tekrarı) kapsamında yer alan “aksak tartım” ön test ve

son test sonuçları arasındaki fark incelendiğinde 5/8 ve 7/8'lik tartım ön test ve son test puanlarında son test lehine sayısal olarak bir artış olduğu görülse de anlamlı bir artış tespit edilememiştir. 9/8'lik aksak tartım ön test ve son test puanları arasındaki farka baktığımızda ise son test lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bu durumun sebebi olarak bendir öğretim programında 9 zamanlı usûlün 7 ve 5 zamanlı usûlden fazla yer alması durumu öne sürülebilir. Aksak tartım kapsamında yer alan 5/8, 7/8 ve 9/8'lik tartımların genel ortalama ön test ve son test sonuçları arasındaki farka bakıldığında son test lehine anlamlı bir artış görülmüştür. Basit ve aksak tartım genel ortalama ön test ve son test sonuçları arasındaki farka bakıldığında ise son test lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu bağlamda ritmik hafıza (ritim tekrarı) kapsamında yer alan basit ve aksak ritim tekrarı alt boyutları ve bu boyutların toplam ön test ve son test sonuçları arasındaki fark incelendiğinde bendir öğretim modelinde yer alan farklı usûllerin, bu usûllerin içerisinde yer alan farklı düzum ve darpların icra edilmesi etkinliklerinin çalışma grubunun tartım tekrar edebilme düzeylerine olumlu etki ettiği söylenebilir.

5.3. Ders Sonlarında Uygulanan Haftalık Kazanım Değerlendirme Formlarına İlişkin Sonuçlar

- Çalışma grubunun 1. Hafta 1. ve 2. Ders sonunda bendir çalgısında tutuş, oturuş gibi temel teknik beceri ve temel seslendirme becerilerinde başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Çalışma grubunun 2, 3, 4, 5, 6, 7, ve 8. haftanın tüm derslerinde bendir ses alanlarını doğru kullanabilme, ilgili usûlleri icra edebilme, eşlikli icra noktasında hem usûlün ana kalıbı hem de velvelelisini geçkisiz ve geçkili bir şekilde icra edebilme ve sabit bir metronomda bendir çalgısını icra edebilme becerilerinde başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dolayısıyla tüm bu sonuçlar değerlendirildiğinde bendir öğretim modeli uygulamalarının çalışma grubuna aktarmak istediği kazanımlar noktasında amacına ulaştığını söylemek mümkündür.

5.4. Uygulanan Bendir Öğretim Modeli ile İlgili Çalışma Grubu Düşüncelerine İlişkin Sonuçlar

Bendir öğretim modeline ilişkin çalışma grubunun görüşlerine yönelik bulgulara bakıldığında, çalışma grubunun, öğretim modeli uygulamalarından sonra dinledikleri eserlerin usûllerini ayırt edebilme ve bu eserlere bendir ile eşlik edebilme noktasında farklı ve olumlu görüşler bildirdiği görülmüştür. Çalışma grubunun büyük çoğunluğu, öğretim modelinde yer alan usûlleri icra ederken en çok aksak semai velveleli usûlünde zorlandığını belirtmiştir. Deneysel boyutta elde edilen bazı veriler bu sonucu desteklemektedir. Aynı zamanda çalışma grubunda yer alan öğrencilerin büyük bir kısmı öğretim modelinde yer alan usûl ve eserlerin yeterli ve seviyelerine göre olduğunu, çok az bir kısmı seviyelerine göre zor olduğunu, bir kısmı da daha farklı eser ve usûllerin eklenebileceğini ifade etmiştir. Dolayısıyla öğretim modelinde yer alan usûller ve eserler hakkında çalışma grubunun düşüncelerine bakıldığında çalışma grubunun ortak bir noktada buluştuğunu söyleyemeyiz. Son olarak lisans döneminde vurmali çalgı eğitimi alma hususunda ve öğretim modeli hakkında olumlu görüşler bildirmesi dolayısıyla çalışma grubunun genel olarak lisans döneminde vurmali çalgı eğitimi almak istediği tespit edilmiştir.

Çalışma grubunun tüm sorulara verdiği yanıtlar ele alınarak bir çıkarım yapacak olursak bendir çalgısı öğretim modeli uygulamalarının güzel sanatlar liselerinde kullanılabilir bir öğretim modeli olduğunu, öğrenmeye teşvik ettiğini, nitel ve nicel verilerin birbirini destekler nitelikte olduğunu söyleyebiliriz.

5.5.Öneriler

Bu araştırmadan yola çıkarak geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Önerilen öğretim modeli Güzel Sanatlar Liselerinde bulunan vurmali sazlar ve ritim öğretim programlarına ünite olarak eklenebilir.
- Bendir çalgısına yönelik egzersiz, alıştırma ve etüt üretilebilir.
- Bu öğretim modeli Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde belirlenen pilot okullarda uygulanabilir.
- Araştırmacılar teşvik edilerek vurmali çalgılara yönelik deneysel çalışmaların sayısı artırılabilir.

- Bu araştırmanın örneklemi dışında kalan icra tekniklerine ilişkin çalışmalar yapılabilir.
- Önerilen bendir öğretim modeli konservatuarların müzik bölümü öğrencileri üzerinde uygulanarak elde edilen sonuçlar karşılaştırılabilir.
- Vurmalı çalgı eğitimi hususunda icracı ve eğitimcilerin bir araya gelerek fikir alışverişinde bulunması sağlanabilir.
- Bütün geleneksel vurmalı çalgılarımıza yönelik program geliştirme çalışmaları yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akdemir, M. (2011). *Bendir çalgısının profesyonel performansına yönelik metodolojik bir çalışma. Yayınlanmış Sanatta Yeterlilik Tezi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*
- Aksüt, S. (1998). *Türk Musikisi Çalgı Eğitiminde Metod İhtiyacı*. Kültür Bakanlığı, 1. Müzik Kongresi, Ankara.
- Ateş, G. (2018). Kybele ikonografisinde tympanon. *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (1), 291-318.
- Babacan, E., Yüksel, G., Küçükosmanoğlu, O. ve Babacan, M. D. (2017). Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi (Konya İli Örneği). *Journal of Research in Education and Teaching*, 6 (39), 464-474
- Baldan, O. (2019). Antik sümer medeniyetinden 21.yy şanlıurfa'sına mezopotamya'da müziğin kökleri. *İnönü Üniversitesi Kültür Sanat Dergisi*, 5(2), 58-65.
- Barış, D. A. (2007). Okul müzik eğitiminde çalgı eğitimi uygulamaları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (2), 1-12.
- Başer, F. Â. (2013). *Türk Musikisinde Abdülbaki Nasır Dede*. İstanbul: Fatih Üniversitesi Yayınları.
- Behar, C. (2023). *Aşk olmayınca meşk olmaz*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Behar, C. (1992). *Zaman, mekân, müzik*, İstanbul: Afa Yayınları.
- Bourrilly, Joseph. (1932). *Elements d'éthnographie marocaine, Librairie coloniale et orientaliste Larose*.
- Bozdemir, O. Özçelik H. (2019). Şamanist ritüeller kapsamında şaman davulunda bulunan sembollerin değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. *Akademik Sanat; Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi*, 4 (8), 102-117.
- Chobineh, (2021). [Tympanon - World History Encyclopedia](#)
- Civelek, A. (2021). VII. Antik dünyada tympanon, Uluslararası müzik ve dans kongresi bildiriler kitabı, Çeşme.

- Creswell, W. J. (2016). *Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. Çevr: Selçuk Beşir Demir, Ankara: Eğiten Kitap.
- Çak, Ş. E. (2010). Osmanlı eğlence hayatında dans unsurları olarak köçekler, çengiler. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 3(5), 82-95.
- Değerli, A. (2013). Bir ritüel pratiği üretme denemesi: Şeyh Galip için düzenlenen ilk ihtifal. *Electronic Turkish Studies*, 8 (4).
- Demirel, Ö. (2014). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi.21.
- Doğrusöz, N., Gardner, O. M. ve Tunçer, D. (2020). *17. Yüzyıl Osmanlı/Türk Müziği: Ali Ufki Araştırma ve İnceleme Yazıları-1*. İstanbul: İTÜ Vakfı Yayınları.
- Dönmez, B. M. (2015). *Müziğin kökeni üzerine: Müziğin etimolojisi, ontolojisi, tanımı, oluşumu, bağlamları ve işlevleri üzerine bir değerlendirme*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Dönmez, L. M. (2021). *Konservatuar lisans düzeyinde vurmali çalgı metotları geliştirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Burdur Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Dönmez, M. L. Dalkıran, E. (2017). Vurmali çalgılar eğitiminde karşılaştırmalı program analizi. *Akademik Sosyal Araştırmaları Dergisi*, 567-582.
- Erdoğan, Y. (2019). *Türk halk müziği ritmik yapılarının bendir ile icrasında dizüstü Çalım Tekniği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Garcia, D. R., & Juste, M. R. P. (2020). Historical approach to Percussion teaching methodologies in Galicia: from popular to official context. In Music education and didactic materials, 345-352.
- Gazimihal, M. R. (1975). *Türk vurmali çalgıları: Türk depki çalgıları*. Kültür Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları.
- Gereken, S. E. (2020). *Bağlamada /sazda misket düzeni için egzersiz ve etütlere dayalı öğretim modeli önerisi ve öğrenci başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Gerring, J. (2007). *Case study research: Principles and practices*. Cambridge university press.
- Graham, D. (1998). Teaching for Creativity in Music Performance: By allowing students to explore musical interpretation, not just tunings and fingerings, teachers encourage young musicians to realize creative possibilities. *Music Educators Journal*, 84(5), 24-28.
- Günay, E. (2021). *Müzik sosyolojisi: sosyolojiden müzik kültürüne bir bakış*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Güray, C. (2010). Semâ'dan semah'a bir sonsuz devir. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, (56), 119-152.
- Hunt, C., Gao, J. & Xue, L. (2014). A Visual analysis of trends in the titles and keywords of Top-Ranked Tourism Journals, *Current Issues in Tourism*, 17(10), 849-855.
- Karabulut, Barış. (2015). *Müzik kültürü*. 2. Baskı. Ankara: Pegem Yayın Evi.
- Karahasar, S. ve Elif Damla, Y. (2015). *Müzik araştırma yöntemleri*. 1. Baskı, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Yayınları.
- Mandaloğlu, M. (2011). Türk kültür çevresinde şamanizm ve şamanlık meselesi. *TSA*, 15, 3.
- Marasinghe, M. G., Meeker, W. Q., Cook, D. ve Shin, T. (1996). Using graphics and simulation to teach statistical concepts. *The American Statistician*, 50.(4) 342,351.
- Mills, A. J., Durepos, G., & Wiebe, E. (Eds.). (2010). *Encyclopedia of case study research*. Sage publications.
- Molina, M. (2014). *Tympanum tuum cybele: Pagan use and christian transformation of a cultic greco-roman percussion instrument*. (34) Tympanum tuum Cybele: Pagan Kullanımı ve Bir Kült Greko-Romen Vurmalı Çalgısının Hristiyan Dönüşümü | mauricio molina - Academia.edu
- Naranjo ve Martinez (2021). "Rhythm, cognitive solfege and body percussion. proposal for educational innovation." International Congresses on Education, Sakarya.
- Orhan, Y. (2022). *Türkiye'de lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren*

- kurumlardaki vurma çalgılar eğitiminin uzman görüşleri doğrultusunda incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Özdek, A. (2013). *Gitar eğitiminde makamsal nitelikli eserlerin seslendirilmesine yönelik hazırlanan alıştırmaların performansa etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Kayseri.
- Özkan, E. B. (2016). Antik literatürden örneklerle Akdeniz dünyasında Kybele kültü. *PHILIA*, 657-681.
- Özkan, İsmail Hakkı. (2021). *Türk mûsikîsi nazariyatı ve usûlleri*, İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Öztuna, Y. (2000). *Türk musikisi kavram ve terimler ansiklopedisi*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Öztürk, O. M. (2005). Geleneksel müziklerin “westernizasyonu”: Binilen dalın kesilmesi, YYÜ I. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 04-06 Mayıs 2005.
- Öztürk, O. M. (2022). *Türk müziğinin temeli olarak halk müziği teorisi ve uygulaması I*, Ankara: Müzik Eğitim Yayınları.
- Parasız, G. (2010). Eğitim müziği eksenli keman öğretiminde kullanılmakta olan çağdaş Türk müziği eserlerinin tespitine yönelik bir çalışma. *Sanat Dergisi*, 15, 19-24.
- Redmond, L. (1997). *When the drummers were women*. New York: 1 edition, Three Rivers Press.
- Redmond, L. (2000). *When the drummers were women*. When The Drummers Were Women - DRUM! Magazine (drummagazine.com).
- Robson, C. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri gerçek dünya araştırması*. Çınkır Ş. ve Demirköseoğlu, N. (Editörler). (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Roderic, C. Knight (2015). Knight revision of hornbostel-Sachs: a new look at musical instrument classification. *Oberlin College Conservatory of Music*, Rev. 2017.
- Sarıkaya, R., Albuz, A., & Değer, A. Ç. (2019). Müzik öğretmenlerinin ritim öğretim yöntemleri hakkında görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 324-338.
- Serper, Özer (1986). *Uygulamalı istatistik 2*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Somakçı, P. (2003). Türklerde müzikle tedavi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler*

Enstitüsü Dergisi, 1(15), 131-140.

- Şimşek, H. (2019). *Vurmalı çalgıların icrasını geliştirmeye yönelik temel çalışmalar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Tanrıkorur, C. (2005). *Osmanlı dönemi Türk musikisi*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Tarman, S. (1996). *Bekir Küçükay'ın başlangıç metodunun hedef, hedef davranış ve içerik yönünden incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Terzioğlu, A. M. (2020). *Bağlama öğretiminde kullanılan metotların karşılaştırılması olarak incelenmesi ve bir çerçeve program önerisi*. Yayınlanmamış Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Turabi, H. A. (2008). *Uluslararası İbn Sînâ sempozyumu*. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş Yayınları, İstanbul.
- Uçan, A. (2018). *Müzik Eğitimi/ Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uludağ, S. (1999). *İslam açısından musiki ve sema*. İstanbul: Marifet Yayınları.
- Ungay, M. Hurşit. (1981). *Türk musikisinde usûller ve kudüm*. İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Kitaplığı Ercümen Berker Kütüphanesi, İstanbul (Kütüphaneye giriş yılı 2010)
- Uslu, M. (1998). *Türkiye'de çalgı eğitiminin yaygınlaştırılmasında ve geliştirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Uzunbaş, F. (2012). *Türk dünyasında kullanılan geleneksek idiofon ve membranafon vurmalı çalgılar ve koltuk davulu notasyon örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, C. K. (2015). *Asma Davul çalgısıyla ritim öğretimi ve performansına yönelik metodolojik bir yaklaşım*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yönetken, H. B. (1991). *Derleme notları II*. Orkestra Yayınları.

Yu, C. H. ve John, T. B. (1995). *Identification of misconceptions in the central limit theorem and related concepts and evaluation of computer media as a remedial tool*. Annual Meeting of the American Educational Research Association, New Orleans, 18-22 Nisan.

EKLER

EK-1 Etik Kurul Raporu

EK-2 MEB Uygulama İzin Raporu

EK-3 Uzman Görüşü Alma Formu

EK-4 Güzel Sanatlar Liseleri Vurmalı Sazlar Eğitim Programına Yönelik Önerilen Bendir Öğretim Modelinin Uygulamadaki Görünümü

EK-5 Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu

EK-6 Bendir İcra Becerisine İlişkin Ön Test Soruları

EK-7 Bendir İcra Becerisine İlişkin Son Test Soruları

EK-8 Ritmik Hafıza Değerlendirme Formu ve Soruları

EK-9 Ritim Tekrarı (Ritmik Hafız)' na İlişkin Ön Test- Son Test Soruları

EK-10 Haftalık Kazanım Değerlendirme Formu

EK-11 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

EK-1 Etik Kurul Raporu

Evrak Tarih ve Sayısı: 28.06.2022-180368

T.C.
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Hukuk Müşavirliği

Sayı :E-60263016-050.06.04-180368
Konu : Etik Kurul Kararı

28.06.2022

Sayın Kamil KARAOĞLU

Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşeri Bilimler Kuruluna yapmış olduğunuz 01.06.2021 tarih ve 2021-06-13 nolu başvurunuz incelenmiş ve 16 nolu karar ile; "*Güzel Sanatlar Liseleri Vurmalı Sözler Eğitim Programına Yönelik Bendir Çalgısı Öğretim Modeli Önerisi*" isimli araştırmanın etik olarak uygunluğuna karar verilmiş, karar Rektör oluruna sunulmuş ve Rektör oluru alınmıştır.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Hilmi ATASEVEN
Rektör Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK-2 MEB Uygulama İzin Raporu

T.C.
SİVAS VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-92255297-605.01-54125652
Konu : Araştırma İzni (Kamil KARAOĞLU)

26.07.2022

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi :a)Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 04/07/2022 tarihli ve E-50704946-044-183217 sayılı yazısı.
b)Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21/01/2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 sayılı 2020/2 no'lu genelgesi.
c)Valilik Makamının 01/07/2022 tarihli ve E-92255297-605.01-53174627 sayılı onayı.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı doktora öğrencisi Kamil KARAOĞLU, "Güzel Sanatlar Liseleri Vurmalı Sazlar Eğitim Programına Yönelik Bendir Çalgısı Öğretim Modeli Önerisi" konulu araştırma çalışması kapsamında, Sivas Muzaffer Sarısözen Güzel Sanatlar Lisesinde araştırma çalışması yapmak istemektedir.

İlgi (a) yazı ekindeki çalışma; Valilik Makamının ilgi (c) onayı ile oluşturulan araştırma değerlendirme komisyonu tarafından incelenmiş olup çalışmanın, eğitim öğretimin aksatılmaması, katılımcıların izni olmadan resim, video ve ses kayıtlarının alınmaması ve araştırma çalışmasının bitiminde, araştırma yapan kişi tarafından sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında müdürlüğümüze gönderilmesi kaydıyla, Sivas Muzaffer Sarısözen Güzel Sanatlar Lisesinde uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

Onaylarımıza arz ederim.

Resul ÇATAL
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek: Araştırma Değerlendirme
Formu (1 sayfa)

OLUR

Dursun YILDIRIM
Vali a.
Millî Eğitim Müdür V.

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK-3 Uzman Görüşü Alma Formu

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU

Sayın hocam;

Aşağıda yer alan form “Güzel Sanatlar Liseleri Vurmalı Sazlar Eğitim Programına Yönelik Bendir Çalgısı Öğretim Modeli Önerisi” başlıklı doktora tez çalışması için tarafımda geliştirilmiş olan Öğretim Modeli ve Ölçme Araçlarının geçerlik ve güvenilirliğinin saptanması konusunda değerli görüşlerinizi alabilmek amacıyla düzenlenmiştir. Araştırmanın gerçekleşmesinde büyük öneme sahip olan görüşleriniz için çok teşekkür ederim.

Kamil KARAOĞLU

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Doktora Programı Öğrencisi

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Bendir Çalgısı Öğretim Modeli”ne ilişkin aşağıda verilmiş olan ifadelerle ilgili düşüncenizi belirtiniz. (5= Tamamen, 4= Büyük ölçüde, 3= Kısmen, 2= Çok az, 1=Hiç)		5	4	3	2	1
1	Öğretim modelinde kullanılan bendir icra tekniği, çalgıya yeni başlayanların seviyesi bakımından uygun düzeydedir.	x				
2	Öğretim modelinde kullanılan usuller, güzel sanatlar lisesi öğrenci seviyesi için uygun düzeydedir.	x				
3	Öğretim modelinde kullanılan eserler, öğrencinin bendir çalgısıyla eşlik edebilmesi için uygun düzeydedir.			x		
4	Öğretim modeli, uygulanabilirlik bakımından yeterlidir.	x				
5	Öğretim modeli, anlaşılabilirlik bakımından yeterlidir.	x				
6	Öğretim modeli, zaman kullanımı bakımından yeterlidir.	x				
7	Öğretim modeli, ölçme araçlarına uygunluk bakımından yeterlidir.	x				
Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu”na ilişkin aşağıda verilmiş olan ifadelerle ilgili düşüncenizi belirtiniz. (5= Tamamen, 4= Büyük ölçüde, 3= Kısmen, 2= Çok az, 1=Hiç)		5	4	3	2	1
1	Değerlendirme formu, güzel sanatlar lisesi başlangıç düzeyi bendir öğretimini ölçebilmesi bakımından yeterlidir.	x				
2	Değerlendirme formu, güzel sanatlar lisesi başlangıç düzeyi bendir çalgısı öğretim modelinin amaçlarını ölçebilmesi bakımından yeterlidir.	x				
3	Değerlendirme formu, güzel sanatlar lisesi başlangıç düzeyi bendir çalgısı öğretim modelinin hedeflerini ölçebilmesi bakımından yeterlidir.		x			
4	Değerlendirme formu, öğrencilerin bendir öğretimi süresince gösterdiği gelişmeyi ölçebilmesi bakımından yeterlidir.	x				
5	Değerlendirme formu, objektif özellikte olması bakımından yeterlidir.	x				
6	Değerlendirme formu, uygulanabilir olması bakımından yeterlidir.	x				
7	Değerlendirme formu, anlaşılabilir olması bakımından yeterlidir.	x				
8	Değerlendirme formu, puanlama kriterleri bakımından yeterlidir.	x				
Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Ritmik Hafıza Ölçme Aracı”na ilişkin aşağıda verilmiş olan ifadelerle ilgili düşüncenizi belirtiniz. (5= Tamamen, 4= Büyük ölçüde, 3= Kısmen, 2= Çok az, 1=Hiç)		5	4	3	2	1
1	Ölçme aracı, öğrencilerin bendir öğretimi süresince gösterdiği ritmik hafıza gelişimini ölçebilmesi bakımından yeterlidir.		x			
2	Ölçme aracı için kullanılan tartım soruları güzel sanatlar lisesi öğrenci seviyesi için uygundur.		x			
3	Ölçme aracı, uygulanabilir olması bakımından yeterlidir.	x				
4	Ölçme aracı, objektif özellikte olması bakımından yeterlidir.	x				
5	Ölçme aracı, anlaşılabilir olması bakımından yeterlidir.	x				
6	Ölçme aracı, puanlama kriterleri bakımından yeterlidir.	x				

Tarih: 28.03.2022

Uzman Adı Soyadı: Doç. Dr. Gamze KÖPRÜLÜ

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU

Sayın hocam;

Aşağıda yer alan form “Güzel Sanatlar Liseleri Vurmalı Sazlar Eğitim Programına Yönelik Bendir Çalgısı Öğretim Modeli Önerisi” başlıklı doktora tez çalışması için tarafımda geliştirilmiş olan Öğretim Modeli ve Ölçme Araçlarının geçerlik ve güvenilirliğinin saptanması konusunda değerli görüşlerinizi alabilmek amacıyla düzenlenmiştir. Araştırmanın gerçekleşmesinde büyük öneme sahip olan görüşleriniz için çok teşekkür ederim.

Kamil KARAOĞLU

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Doktora Programı Öğrencisi

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Bendir Çalgısı Öğretim Modeli”ne ilişkin aşağıda verilmiş olan ifadelerle ilgili düşüncenizi belirtiniz. (5= Tamamen, 4= Büyük ölçüde, 3= Kısmen, 2= Çok az, 1=Hiç)		5	4	3	2	1
1	Öğretim modelinde kullanılan bendir icra tekniği, çalgıya yeni başlayanların seviyesi bakımından uygun düzeydedir.	X				
2	Öğretim Modelinde kullanılan usuller, güzel sanatlar lisesi öğrenci seviyesi için uygun düzeydedir.	X				
3	Öğretim Modelinde kullanılan eserler, öğrencinin bendir çalgısıyla eşlik edebilmesi için uygun düzeydedir.		X			
4	Öğretim Modeli uygulanabilirlik bakımından yeterlidir.		X			
5	Öğretim Modeli anlaşılabilirlik bakımından yeterlidir.	X				
6	Öğretim Modeli zaman kullanımı bakımından yeterlidir.	X				
7	Öğretim Modeli ölçme araçlarına uygunluk bakımından yeterlidir.	X				
Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu”na ilişkin aşağıda verilmiş olan ifadelerle ilgili düşüncenizi belirtiniz. (5= Tamamen, 4= Büyük ölçüde, 3= Kısmen, 2= Çok az, 1=Hiç)		5	4	3	2	1
1	Değerlendirme formu, güzel sanatlar lisesi başlangıç düzeyi bendir öğretimi ölçebilmesi bakımından yeterlidir.	X				
2	Değerlendirme formu, güzel sanatlar lisesi başlangıç düzeyi bendir çalgısı öğretim modelinin amaçlarını ölçebilmesi bakımından yeterlidir.	X				
3	Değerlendirme formu, güzel sanatlar lisesi başlangıç düzeyi bendir çalgısı öğretim modelinin hedeflerini ölçebilmesi bakımından yeterlidir.	X				
4	Değerlendirme formu, öğrencilerin bendir öğretimi süresince gösterdiği gelişmeyi ölçebilmesi bakımından yeterlidir.		X			
5	Değerlendirme formu, objektif özellikte olması bakımından yeterlidir.		X			
6	Değerlendirme formu, uygulanabilir olması bakımından yeterlidir.	X				
7	Değerlendirme formu, anlaşılabilir olması bakımından yeterlidir.	X				
8	Değerlendirme formu, puanlama kriterleri bakımından yeterlidir.		X			
Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Ritmik Hafıza Ölçme Aracı”na ilişkin aşağıda verilmiş olan ifadelerle ilgili düşüncenizi belirtiniz. (5= Tamamen, 4= Büyük ölçüde, 3= Kısmen, 2= Çok az, 1=Hiç)		5	4	3	2	1
1	Ölçme aracı, öğrencilerin bendir öğretimi süresince gösterdiği ritmik hafıza gelişimini ölçebilmesi bakımından yeterlidir.		X			
2	Ölçme aracı için kullanılan tartım soruları güzel sanatlar lisesi öğrenci seviyesi için uygundur.		X			
3	Ölçme aracı uygulanabilir olması bakımından yeterlidir.	X				
4	Ölçme aracı, objektif özellikte olması bakımından yeterlidir.	X				
5	Ölçme aracı, anlaşılabilir olması bakımından yeterlidir.	X				
6	Ölçme aracı, puanlama kriterleri bakımından yeterlidir.	X				

Tarih: 17-03-2022
Kamil KARAOĞLU

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU

Sayın hocam;

Aşağıda yer alan form “Güzel Sanatlar Liseleri Vurmalı Sazlar Eğitim Programına Yönelik Bendir Çalgısı Öğretim Modeli Önerisi” başlıklı doktora tez çalışması için tarafımda geliştirilmiş olan Öğretim Modeli ve Ölçme Araçlarının geçerlik ve güvenilirliğinin saptanması konusunda değerli görüşlerinizi alabilmek amacıyla düzenlenmiştir. Araştırmanın gerçekleşmesinde büyük öneme sahip olan görüşleriniz için çok teşekkür ederim.

Kamil KARAOĞLU

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Doktora Programı Öğrencisi

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Bendir Çalgısı Öğretim Modeli”ne ilişkin aşağıda verilmiş olan ifadelerle ilgili düşüncenizi belirtiniz. (5= Tamamen, 4= Büyük ölçüde, 3= Kısmen, 2= Çok az, 1=Hiç)		5	4	3	2	1
1	Öğretim modelinde kullanılan bendir icra tekniği, çalgıya yeni başlayanların seviyesi bakımından uygun düzeydedir.	X				
2	Öğretim Modelinde kullanılan usuller, güzel sanatlar lisesi öğrenci seviyesi için uygun düzeydedir.	X				
3	Öğretim Modelinde kullanılan eserler, öğrencinin bendir çalgısıyla eşlik edebilmesi için uygun düzeydedir.			X		
4	Öğretim Modeli uygulanabilirlik bakımından yeterlidir.	X				
5	Öğretim Modeli anlaşılabilirlik bakımından yeterlidir.		X			
6	Öğretim Modeli zaman kullanımı bakımından yeterlidir.	X				
7	Öğretim Modeli ölçme araçlarına uygunluk bakımından yeterlidir.	X				
Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu”na ilişkin aşağıda verilmiş olan ifadelerle ilgili düşüncenizi belirtiniz. (5= Tamamen, 4= Büyük ölçüde, 3= Kısmen, 2= Çok az, 1=Hiç)		5	4	3	2	1
1	Değerlendirme formu, güzel sanatlar lisesi başlangıç düzeyi bendir öğretimi ölçebilmesi bakımından yeterlidir.	X				
2	Değerlendirme formu, güzel sanatlar lisesi başlangıç düzeyi bendir çalgısı öğretim modelinin amaçlarını ölçebilmesi bakımından yeterlidir.	X				
3	Değerlendirme formu, güzel sanatlar lisesi başlangıç düzeyi bendir çalgısı öğretim modelinin hedeflerini ölçebilmesi bakımından yeterlidir.	X				
4	Değerlendirme formu, öğrencilerin bendir öğretimi süresince gösterdiği gelişmeyi ölçebilmesi bakımından yeterlidir.	X				
5	Değerlendirme formu, objektif özellikte olması bakımından yeterlidir.	X				
6	Değerlendirme formu, uygulanabilir olması bakımından yeterlidir.	X				
7	Değerlendirme formu, anlaşılabilir olması bakımından yeterlidir.	X				
8	Değerlendirme formu, puanlama kriterleri bakımından yeterlidir.	X				
Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Ritmik Hafıza Ölçme Aracı”na ilişkin aşağıda verilmiş olan ifadelerle ilgili düşüncenizi belirtiniz. (5= Tamamen, 4= Büyük ölçüde, 3= Kısmen, 2= Çok az, 1=Hiç)		5	4	3	2	1
1	Ölçme aracı, öğrencilerin bendir öğretimi süresince gösterdiği ritmik hafıza gelişimini ölçebilmesi bakımından yeterlidir.	X				
2	Ölçme aracı için kullanılan tartım soruları güzel sanatlar lisesi öğrenci seviyesi için uygundur.		X			
3	Ölçme aracı uygulanabilir olması bakımından yeterlidir.	X				
4	Ölçme aracı, objektif özellikte olması bakımından yeterlidir.	X				
5	Ölçme aracı, anlaşılabilir olması bakımından yeterlidir.	X				
6	Ölçme aracı, puanlama kriterleri bakımından yeterlidir.	X				

Tarih: 29-03-2022

UZMAN GÖRÜŞÜ ALMA FORMU

Sayın hocam;

Aşağıda yer alan form “Güzel Sanatlar Liseleri Vurmalı Sazlar Eğitim Programına Yönelik Bendir Çalgısı Öğretim Modeli Önerisi” başlıklı doktora tez çalışması için tarafımda geliştirilmiş olan **Öğretim Modeli ve Ölçme Araçlarının** geçerlik ve güvenilirliğinin saptanması konusunda değerli görüşlerinizi alabilmek amacıyla düzenlenmiştir. Araştırmanın gerçekleşmesinde büyük öneme sahip olan görüşleriniz için çok teşekkür ederim.

Kamil KARAOĞLU
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Doktora Programı Öğrencisi

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Bendir Çalgısı Öğretim Modeli”ne ilişkin aşağıda verilmiş olan ifadelerle ilgili düşüncenizi belirtiniz. (5= Tamamen, 4= Büyük ölçüde, 3= Kısmen, 2= Çok az, 1=Hiç)		5	4	3	2	1
1	Öğretim modelinde kullanılan bendir icra tekniği, çalgıya yeni başlayanların seviyesi bakımından uygun düzeydedir.	X				
2	Öğretim Modelinde kullanılan usuller, güzel sanatlar lisesi öğrenci seviyesi için uygun düzeydedir.	X				
3	Öğretim Modelinde kullanılan eserler, öğrencinin bendir çalgısıyla eşlik edebilmesi için uygun düzeydedir.	X				
4	Öğretim Modeli uygulanabilirlik bakımından yeterlidir.	X				
5	Öğretim Modeli anlaşılabilirlik bakımından yeterlidir.	X				
6	Öğretim Modeli zaman kullanımı bakımından yeterlidir.	X				
7	Öğretim Modeli ölçme araçlarına uygunluk bakımından yeterlidir.	X				
Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu”na ilişkin aşağıda verilmiş olan ifadelerle ilgili düşüncenizi belirtiniz. (5= Tamamen, 4= Büyük ölçüde, 3= Kısmen, 2= Çok az, 1=Hiç)		5	4	3	2	1
1	Değerlendirme formu, güzel sanatlar lisesi başlangıç düzeyi bendir öğretimini ölçebilmesi bakımından yeterlidir.	X				
2	Değerlendirme formu, güzel sanatlar lisesi başlangıç düzeyi bendir çalgısı öğretim modelinin amaçlarını ölçebilmesi bakımından yeterlidir.	X				
3	Değerlendirme formu, güzel sanatlar lisesi başlangıç düzeyi bendir çalgısı öğretim modelinin hedeflerini ölçebilmesi bakımından yeterlidir.	X				
4	Değerlendirme formu, öğrencilerin bendir öğretimi süresince gösterdiği gelişmeyi ölçebilmesi bakımından yeterlidir.	X				
5	Değerlendirme formu, objektif özellikte olması bakımından yeterlidir.	X				
6	Değerlendirme formu, uygulanabilir olması bakımından yeterlidir.	X				
7	Değerlendirme formu, anlaşılabilir olması bakımından yeterlidir.	X				
8	Değerlendirme formu, puanlama kriterleri bakımından yeterlidir.	X				
Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Ritmik Hafıza Ölçme Aracı”na ilişkin aşağıda verilmiş olan ifadelerle ilgili düşüncenizi belirtiniz. (5= Tamamen, 4= Büyük ölçüde, 3= Kısmen, 2= Çok az, 1=Hiç)		5	4	3	2	1
1	Ölçme aracı, öğrencilerin bendir öğretimi süresince gösterdiği ritmik hafıza gelişimini ölçebilmesi bakımından yeterlidir.	X				
2	Ölçme aracı için kullanılan tartım soruları güzel sanatlar lisesi öğrenci seviyesi için uygundur.	X				
3	Ölçme aracı uygulanabilir olması bakımından yeterlidir.	X				
4	Ölçme aracı, objektif özellikte olması bakımından yeterlidir.	X				
5	Ölçme aracı, anlaşılabilir olması bakımından yeterlidir.	X				
6	Ölçme aracı, puanlama kriterleri bakımından yeterlidir.	X				

Tarih: 31.03.2022

Uzman Adı Soyadı: Dr. Öğr. Üyesi. Emre AĞÜN

EK-4 Güzel Sanatlar Liseleri Vurmalı Sazlar Eğitim Programına Yönelik Önerilen Bendir Öğretim Modelinin Uygulamadaki Görünümü

Birinci Hafta Ders 1

Süre: 40

Konu: Bendirin tanıtımı, bendir çalarken oturuş ve tutuş tekniği.

Kazanım:

1. Bendir çalgısını tanıır.
2. Bendir çalgısının ses alanlarını bilir.
3. Bendir den ses çıkarır.
4. Bendir çalarken doğru oturur ve bendiri doğru tutar.
5. Öğretim modelinde kullanılacak notasyon sistemini tanıır.

Öğretim Stratejileri: Sunuş yoluyla öğretim

Öğretim Yöntemleri: Anlatma, örnekleme, gösterip yaptırma

Araç Gereçler: Bendir, nota yazısı

Öğrenme ve Öğretme Sürecine Hazırlık: Derste kullanacağımız enstrümanın tarihçesi, kullanım alanları ile ilgili kaynak ders öncesinde öğrencilere verilerek bilgi edinmeleri sağlanır ve usûl'ün Türk müziğindeki önemine kısa bir şekilde değinilerek derse başlanır.

Öğrenme ve Öğretme Süreci: Bu derste yer alan uygulamalı etkinliklerde gösterip yaptırma tekniği kullanılır. Öncelikle öğretici ilgili uygulamayı örnekler ve sonrasında öğrenciden tekrar etmesi istenir. Öğrenciden yapması beklenen uygulama istenilen doğrulukta yapılana kadar tekrar yaptırılır.

Etkinlik 1: Bendirin tanıtımı

Öğretici bendir çalgısıyla birkaç usûl icra ederek öğrencilerin bendirden çıkan sesler konusunda ilgisini çeker. Öğretici bendir icrası gerçekleştirirken bendiri tutuş pozisyonunu, oturuşunu ve sağ, sol ellerin kullanımını öğrencinin gözlemlemesi beklenir. Vurmalı çalgılar ailesinden olan bendirin Türk müziği geleneğinde önemli bir

yeri olduğuna değinilir. Bendirin kasnağının (ağaç kısmı) hangi ağaç türlerinden yapıldığı, gövdesinde kullanılan deri türleri ve özellikleri ile ilgili bilgi verilir.

Etkinlik 2: Bendir icrasında kullanılacak oturuş ve tutuş tekniği

Oturuş Tekniği: Öğretici bendir icra ederken dik bir pozisyonda oturulması gerektiğini vurgular ve doğru oturuş pozisyonunu uygular. Daha sonra öğrencilerden öğreticinin desteğiyle doğru oturuş pozisyonunu gerçekleştirmeleri beklenir.

Görsel 12. Oturuş Pozisyonu

Tutuş Tekniği: Öğretici öğrencilere bendir çalgısını; sağlak ve solak olma durumlarına göre her iki bacak üzerine sabitleyecekleri; bendirin sabitlediği bacak ile aynı bölgedeki elin avuç içinin kasnağa yerleştirilerek tutulacağı; hangi diz boşta ise aynı bölgedeki elin boşta kalacağı hakkında bilgi verir. Bu bilgiler öğrencilere aktarılırken öğretici tarafından doğru tutuş tekniği sergilenir. Daha sonra öğrencilerden öğreticinin desteğiyle doğru tutuş pozisyonunu gerçekleştirmeleri beklenir.

Görsel 13. Tutuş Pozisyonu

Birinci Hafta Ders 2

Süre: 40

Konu: Ellerin konumu ve bendir icra tekniği

Kazanım:

1. Bendir de sağ ve sol elini doğru konumlandırır.
2. Sol el parmak numaralarını bilir.
3. Sağ el parmak numaralarını bilir.
4. Düm vuruşunu tanımlar ve icra eder.
5. Tek vuruşunu tanımlar ve icra eder.

Öğretim Stratejileri: Sunuş yoluyla öğretim

Öğretim Yöntemleri: Anlatma, örnekleme, gösterip yaptırma

Araç Gereçler: Bendir, nota yazısı

Öğrenme ve Öğretme Sürecine Hazırlık: Ders öncesinde öğrencilere öğretim modeli için hazırlanan parmak isimleri ve numaraları, el işaretleri ve anlamları, çalgısal pratik

ve darp organizasyonu açısından bendirde temel pozisyonlar isimli tabloların çıktıları verilir.

Öğrenme ve Öğretme Süreci: Dersteki uygulamalı etkinliklerde gösterip yaptırma tekniği kullanılır. Öncelikle öğretici ilgili uygulamayı örnekler ve sonrasında öğrenciden tekrar etmesi istenir. Öğrenciden yapması beklenen uygulama istenilen doğrulukta icra edilene kadar tekrar yaptırılır.

Etkinlik 1: Sağ ve sol elin kullanımı

Öğretici her iki elin parmak numaralarının aynı olduğundan bahseder ve bu parmak numaralarını açıklar.

Tablo 26. Parmak İsimleri ve Numaraları

<i>Parmak İsimleri</i>	<i>Parmak Numaraları</i>
<i>Baş parmak</i>	5
<i>İşaret parmağı</i>	1
<i>Orta parmak</i>	2
<i>Yüzük parmağı</i>	3
<i>Serçe parmak</i>	4

Öğretici tarafından öğrencilere bendir öğretiminde kullanılacak el işaretleri ve nota yazım şekli aşağıdaki gibi aktarılır;

Tablo 27. El İşaretleri ve Anlamları

<i>El işaretleri</i>	<i>Anlamları</i>
R	Sağ El
L	Sol El
F	Fiske Vuruşu (Bu vuruş sağlak icracılar tarafından sol, solak icracılar tarafından ise sağ el ile uygulanır)

Sağ el için “**R**” (Right) sol el için “**L**” (Left) harfi kullanılacaktır. Geleneksel icrada önemli bir yeri olan fiske diye adlandırdığımız tek vuruşu “**F**” harfiyle gösterilecektir. Bu kısaltmaların yanına konulacak rakamlar parmak numaralarını göstermektedir. (R3 sağ el yüzük parmağı). Aynı zamanda kısaltmaların yanında birden fazla rakam var ise

tercihen iki parmaktan birisinin kullanılabileceği anlamı taşımaktadır (F2-3). Sağ el için eğer herhangi bir parmak numarası yazılmamış ise “Düm” vurulacak anlamı taşımaktadır ve açıkladığımız iki icra şeklide öğrencinin tercihinin göre kullanılabilir.

Ritim Nota Yazısı: Çalışmamızda “finale” isimli nota yazım programı kullanılarak üst çizgiye kuvvetli darbın “düm” alt çizgiye zayıf darbın “tek” (ke, ka, te, me, hek,) yazılarak görsel oluşturulacaktır. Ancak Özkan’ında belirttiği üzere düm’ün zayıf tek’in kuvvetli darp olarak kullanıldığı istisnai usûllerde mevcuttur.” (2021: 608). Bu durumda olan usûller ile karşılaşıldığında gerekli açıklama öğrencilere iletilir.

Şekil 8. Bendir Öğretim Modelinde Kullanılan Porte ve Anahtar

Öğretici tarafından öğrencilere bendir öğretiminde kullanılacak olan darp organizasyon tablosu aşağıdaki gibi aktarılır;

Tablo 28. Çalgısal pratik ve darp organizasyonu açısından bendirde temel pozisyonlar

Darp	El	Çalgısal Pozisyon
<i>düm</i>	<i>Sağ</i>	<i>orta</i>
<i>tek</i>	<i>sol veya sağ</i>	<i>üst kenar veya sağ kenar</i>
<i>düme</i>	<i>sağ ve sol</i>	<i>orta ve üst kenar</i>
<i>teke</i>	<i>sağ ve sol</i>	<i>sağ kenar ve üst kenar</i>
<i>teka</i>	<i>sağ ve sol</i>	<i>sağ kenar ve üst kenar</i>

Not: Öztürk (2022) tarafından bu tablonun sağlak icracılara yönelik hazırlandığı görülmektedir. Ayrıca aşağıda bazı darpların uygulanışına yönelik yapılan açıklamalar da sağlak icracılara yöneliktir. Bu durumda solak icracıların hangi darbı hangi el ile vuracakları hususunda yukarıdaki tablonun tam zıddını ve yine tabloda yer alan çalgısal pozisyon başka bir ifadeyle hangi darbı bendir çalgısının neresine vuracakları hususunda ise sadece sağ kenar yerine sol kenar olarak düşünmeleri yeterli olacaktır.

Türk müziği usûllerinde yer alan hek darbının bendir çalgısında üst kenar veya sağ kenara vurularak elde edildiğini söylemek mümkündür. Dolayısıyla tabloya göre bu darbın tek darbına karşılık geldiği görülmektedir. Ancak hek darbının sağ el ile sağ kenara vurulması önerilir. Ayrıca art arda gelen darplardan “tek” darbının bendir

çalgısında sağ el ile sağ kenar “ka” darbının ise sol el ile üst kenara ve yine art arda gelen darplardan “ta” darbının sağ el ile sağ kenara “hek” darbının ise sol el ile üst kenara vurulması önerilir.

Etkinlik 2: Bendirde düm ve tek vuruşları

Öğretici düm ve tek seslerinin ayırımından bahseder ve bu sesleri hangi el ve parmak numaralarıyla elde edileceği hakkında aşağıdaki bilgilendirmeleri yapar.

Düm sesinin en sağlıklı duyumu sağ elin 1, 2, 3 ve 4. parmaklar birbirine bitişik şekilde veya 2. parmağımızın uç kısmıyla bendirin merkez bölgesi ve kenar bölgesinin ortasına vurularak elde edilir.

Görsel 14. Sağ El 1, 2, 3 ve 4. Parmaklar ile Düm Vuruşu (uygulamasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Görsel 15. Sağ El 2. Parmak ile Düm Vuruşu (uygulamasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Tek sesinin en sağlıklı duyumu “fiske” olarak adlandırdığımız sol el başparmaktan destek alınarak sol el 2. veya 3. parmağın iç kısmı ile bendirin kenar kısmına vurularak elde edilir.

Görsel 16. Sol El 2. Parmak Fiske Tekniği ile Tek Vuruşu

Görsel 17. Sol El 3. Parmak Fiske Tekniği ile Tek Vuruşu (uygulamasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Aynı zamanda sağ el 1. veya 3. parmağın iç kısmı ile bendirin kenar kısmına vurularak tek sesi elde edilebilir.

Görsel 18. Sağ El 1. Parmak ile Tek Vuruşu (uygulamasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Görsel 19. Sağ El 3. Parmak ile Tek Vuruşu (uygulamasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Önerilen bu öğretim modeli çerçevesinde, Türk müziği usûllerinde yer alan te, ke, ka, me, hek gibi darpların bendirde gösterilen tek darbu ile icra edileceğini söylemek yerinde olacaktır. Başka bir ifadeyle bu darplar bendirde gösterdiğimiz tek darbının farklı heceler ile kullanılmasından başka bir şey değildir. Öğretici tüm bu açıklamaların sonrasında öğrencilerden daha önce öğrendikleri parmak numaralarından istediklerini kullanarak düm ve tek seslerini içeren aşağıdaki alıştırmayı denemelerini ister ve öğrencilerin el ve parmak koordinasyonlarını gözlemler. Alıştırma yavaş tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Şekil 9. Düm-Tek Egzersiz

İkinci Hafta Ders 1

Süre:40

Konu: Nim sofyan ve sofyan

Kazanım:

1. Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.
2. Nim sofyan ve sofyan usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra

eder.

3. Nim sofyan ve sofyan usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
4. Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
5. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
6. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.

Öğretim Stratejileri: Sunuş yoluyla öğretim

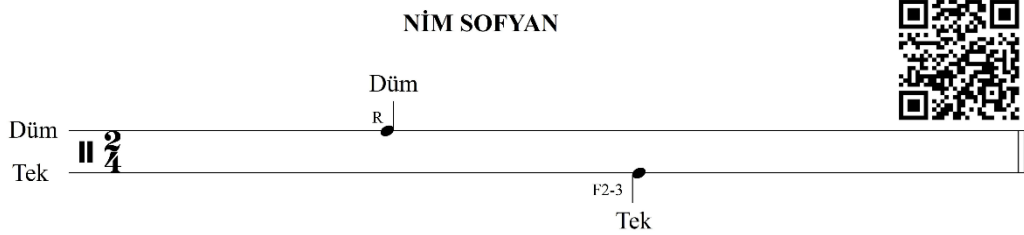
Öğretim Yöntemleri: Anlatma, Örnekleme, Gösterip yaptırma

Araç Gereçler: Bendir, nota yazısı, nota sehpası, metronom, bilgisayar

Öğrenme ve Öğretme Sürecine Hazırlık: Ders öncesinde, aşına olmaları için nim sofyan ve sofyan usûlüne ait ritim kalıplarının notaları öğrencilere verilir.

Öğrenme ve Öğretme Süreci: Dersteki etkinliklerde gösterip yaptırma tekniği uygulanır. Öncelikle ilgili usûl öğretici tarafından icra edilir ve sonrasında öğrenciden tekrar etmesi istenir. Öğrenciden yapması beklenen uygulama istenilen doğrulukta icra edilene kadar tekrar yaptırılır.

Etkinlik1: (2/4) Nim sofyan usûlünün tanıtılması ve icra edilmesi

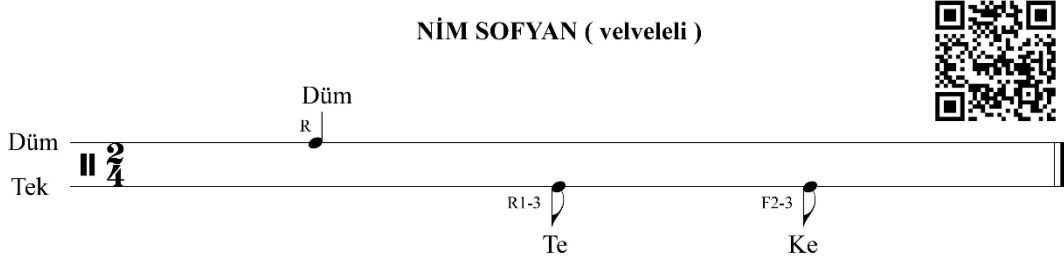

Şekil 10. Nim Sofyan Usûlü (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

- İki zamanlı iki darbı, küçük usûl olarak tanımlanmaktadır.
- Bu usûlün icrasında bizim için önemli olan nokta ilk darbın (düm) kuvvetli, ikinci darbın (tek) ise zayıf vurulmasıdır.

Derste iki zamanlı nim sofyan usûlü ana kalıbının icrası öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 2: Nim sofyan usûlü velvelelisinin icra edilmesi.

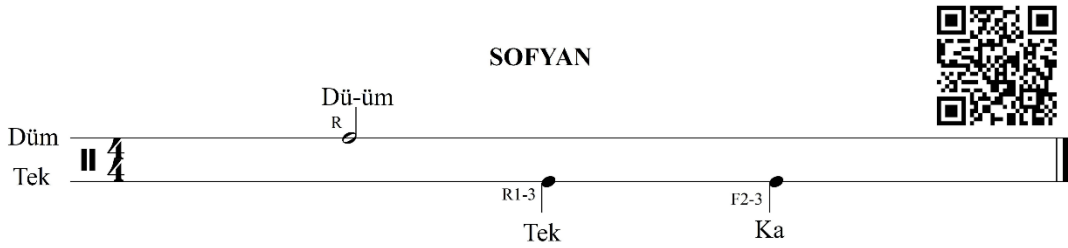
Şekil 11. Nim Sofyan Usûlü (velveleli) (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Derste velvelenin tanımı öğrencilere aktarılır. Nim sofyan usûlünün velveleli şekli öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 3: Eşlikli icra uygulamaları.

İlgili usûlde bestelenmiş “üç gün olmuş şu yayladan geçeli” isimli eserin ses kaydına etkinlik 1 ve 2 de yer alan çalışmalar dikkate alınarak eşlik edilir.

Etkinlik 4: (4/4) Sofyan usûlünün tanıtılması ve icra edilmesi.

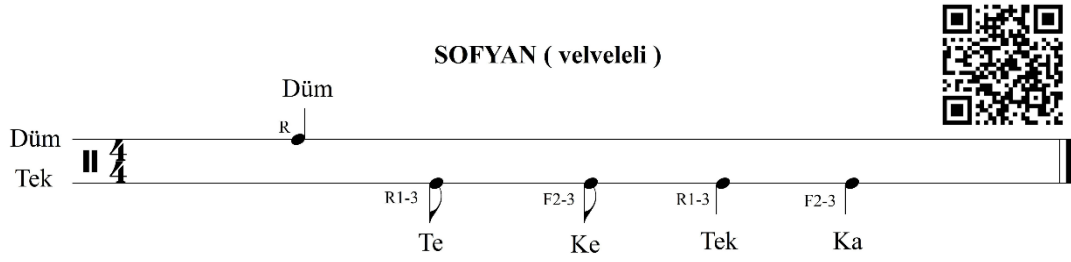

Şekil 12. Sofyan Usûlü (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

- Dört zamanlı üç darblı, küçük usûl olarak tanımlanmaktadır.
- Bu usûlün icrasında önemli olan nokta ilk darbın (düm) kuvvetli, ikinci darbın (tek) yarı kuvvetli, üçüncü darbın (ka) ise zayıf vurulmasıdır.

Derste dört zamanlı sofyan usûlü ana kalıbının icrası öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 5: (4/4) Sofyan usûlü velvelelisinin icra edilmesi.

Şekil 13. Sofyan Usûlü (velveleli) (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Etkinlik 6: Eşlikli icra uygulamaları.

İlgili usûlde bestelenmiş “*Karlı dağı aştım da geldim*” isimli eserin ses kaydına etkinlik 1 ve 2 de yer alan çalışmalar dikkate alınarak eşlik edilir.

İkinci Hafta Ders 2

Süre: 40

Konu: Semai usûlü

Kazanım:

1. Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.
2. Semai usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
3. Semai usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
4. Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
5. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
6. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.

Öğretim Stratejileri: Sunuş yoluyla öğretim

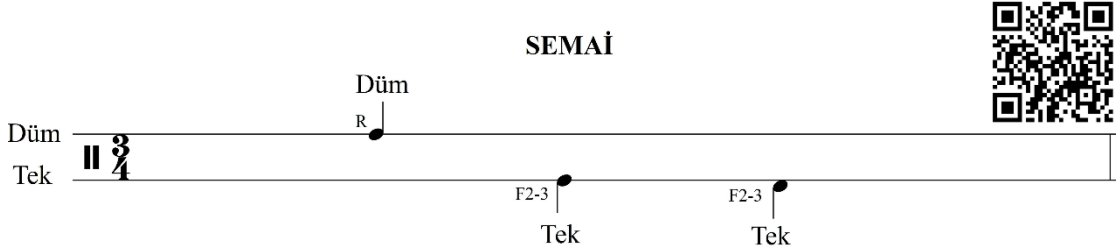
Öğretim Yöntemleri: Anlatma, örnekleme, gösterip yaptırma

Araç Gereçler: Bendir, nota yazısı, nota sehпасı, metronom, bilgisayar

Öğrenme ve Öğretme Sürecine Hazırlık: Ders öncesinde, aşına olmaları için semai usûlüne ait ritim kalıplarının notaları öğrencilere verilir.

Öğrenme ve Öğretme Süreci: Dersteki etkinliklerde gösterip yaptırma tekniği uygulanır. Öncelikle ilgili usûl öğretici tarafından icra edilir ve sonrasında öğrenciden tekrar etmesi istenir. Öğrenciden yapması beklenen uygulama istenilen doğrulukta icra edilene kadar tekrar yaptırılır.

Etkinlik 1: (3/4) semai usûlünün tanıtılması ve icra edilmesi.

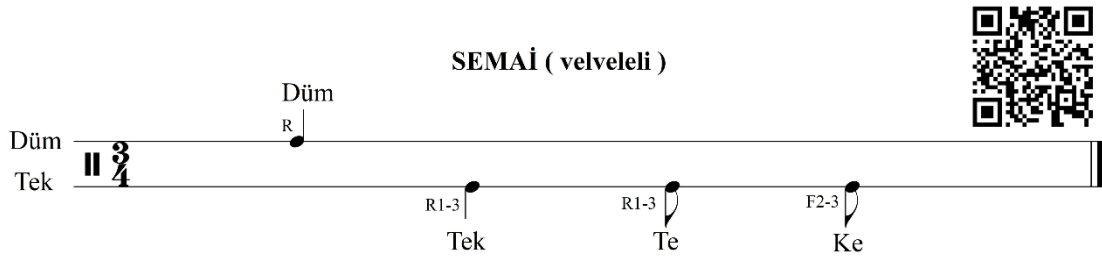

Şekil 14. Semaî Usûlü (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

- Üç zamanlı üç darplı, küçük usûl olarak tanımlanmaktadır.
- Bu usûlün icrasında önemli olan nokta ilk darbın (düm) kuvvetli, ikinci darbın (tek) yarı kuvvetli, üçüncü darbın (tek) ise zayıf vurulmasıdır.

Derste üç zamanlı semai usûlü ana kalıbının icrası öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 2: (3/4) Semaî usûlü velvelelisinin icra edilmesi.

Şekil 15. Semaî Usûlü (velveleli) (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Derste semai usûlünün velveleli şekli öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 3: Eşlikli icra uygulamaları.

İlgili usûlde bestelenmiş “*yine bir gülnihal*” isimli eserin ses kaydına etkinlik 1 ve 2 de

yer alan çalışmalar dikkate alınarak eşlik edilir.

Üçüncü Hafta Ders 1

Süre: 40

Konu: 5/8 Türk aksağı usûlü

Kazanım:

1. Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.
2. Türk aksağı usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
3. Türk aksağı usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
4. Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
5. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
6. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.

Öğretim Stratejileri: Sunuş yoluyla öğretim

Öğretim Yöntemleri: Anlatma, örnekleme, gösterip yaptırma

Araç Gereçler: Bendir, nota yazısı, nota sehpa, metronom, bilgisayar

Öğrenme ve Öğretme Sürecine Hazırlık: Ders öncesinde, aşına olmaları için Türk aksağı usûlüne ait ritim kalıplarının notaları öğrencilere verilir.

Öğrenme ve Öğretme Süreci: Dersteki etkinliklerde gösterip yaptırma tekniği uygulanır. Öncelikle ilgili usûl öğretici tarafından icra edilir ve sonrasında öğrenciden tekrar etmesi istenir. Öğrenciden yapması beklenen uygulama istenilen doğrulukta icra edilene kadar tekrar yaptırılır.

Etkinlik 1: (5/8) Türk aksağı usûlünün tanıtılması ve icra edilmesi.

TÜRK AKSAĞI

Düm
Tek

Dü-üm
R

F2-3
Te-ek

F2-3
Tek

Şekil 16. Türk Aksağı Usûlü (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

- Beş zamanlı üç darplı, küçük usûl olarak tanımlanmaktadır.
- Bu usûlün icrasında önemli olan nokta ilk darbın (dü-üm) kuvvetli, ikinci darbın (te-ek) yarı kuvvetli, üçüncü darbın (tek) ise zayıf vurulmasıdır.

Derste beş zamanlı Türk aksağı usûlü temel tartımlarının icrası öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 2: (5/8) Türk aksağı usûlü velvelelisinin icra edilmesi.

Şekil 17. Türk Aksağı Usûlü (velveleli) (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Derste Türk aksağı usûlünün velveleli şekli öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 3: Eşlikli icra uygulamaları.

İlgili usûlde bestelenmiş “*ne ağlarsın benim zülfü siyahım*” isimli eserin ses kaydına etkinlik 1 ve 2 de yer alan çalışmalar dikkate alınarak eşlik edilir.

Üçüncü Hafta Ders 2

Süre: 40

Konu: 6/8 Yürük semai usûlü

Kazanım:

1. Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.
2. Yürük semai usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
3. Yürük semai usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra

eder.

4. Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
5. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
6. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.

Öğretim Stratejileri: Sunuş yoluyla öğretim

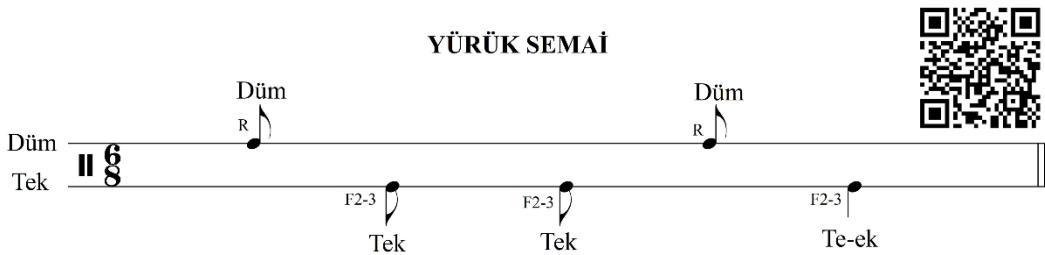
Öğretim Yöntemleri: Anlatma, örnekleme, gösterip yaptırma

Araç Gereçler: Bendir, nota yazısı, nota sehpa, metronom, bilgisayar

Öğrenme ve Öğretme Sürecine Hazırlık: Ders öncesinde aşına olmaları için yürük semai usûlüne ait ritim kalıplarının notaları öğrencilere verilir.

Öğrenme ve Öğretme Süreci: Dersteki etkinliklerde gösterip yaptırma tekniği uygulanır. Öncelikle ilgili usûl öğretici tarafından icra edilir ve sonrasında öğrenciden tekrar etmesi istenir. Öğrenciden yapması beklenen uygulama istenilen doğrulukta icra edilene kadar tekrar yaptırılır.

Etkinlik 1: (6/8) Yürük semai usûlünün tanıtılması ve icra edilmesi.

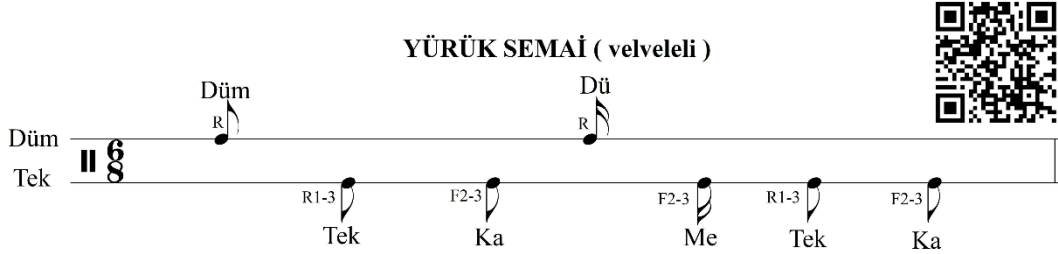

Şekil 18. Yürük Semaî Usûlü (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

- Altı zamanlı beş darpli, küçük usûl olarak tanımlanmaktadır.
- Bu usûlün icrasında önemli olan nokta birinci darbın (düm) kuvvetli, ikinci darbın (tek) yarı kuvvetli, üçüncü darbın (tek) zayıf, dördüncü darbın (düm) zayıf, beşinci darbın (te-ek) ise yarı kuvvetli vurulmasıdır.

Derste altı zamanlı yürük semai usûlü ana kalıbının icrası öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 2: (6/8) Yürük semai usûlü velvelelisinin icra edilmesi

Şekil 19. Yürük Semaî Usûlü (velveleli) (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Derste yürük semai usûlünün velveleli şekli öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 3: Eşlikli icra uygulamaları.

İlgili usûlde bestelenmiş “göl yüzlülerin şevkine gel nüş edelim mey” isimli eserin ses kaydına etkinlik 1 ve 2 de yer alan çalışmalar dikkate alınarak eşlik edilir.

Dördüncü Hafta Ders 1

Süre: 40

Konu: 7/4 Devr-i hindi usûlü

Kazanım:

1. Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.
2. Devr-i hindi usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
3. Devr-i hindi usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
4. Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
5. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
6. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.

Öğretim Stratejileri: Sunuş yoluyla öğretim

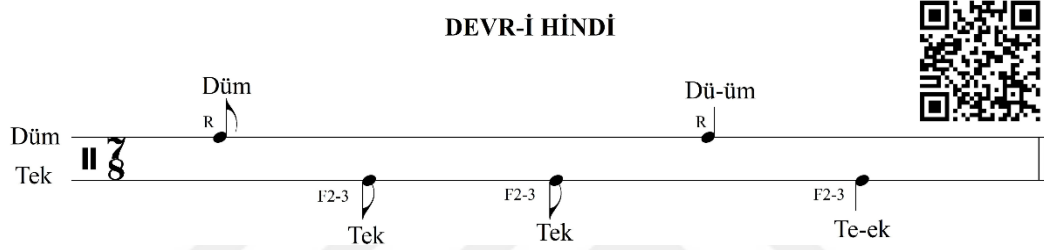
Öğretim Yöntemleri: Anlatma, örnekleme, gösterip yaptırma

Araç Gereçler: Bendir, nota yazısı, nota sehpası, metronom, bilgisayar

Öğrenme ve Öğretme Sürecine Hazırlık: Ders öncesinde, aşına olmaları için devr-i hindi usûlüne ait ritim kalıplarının notaları öğrencilere verilir.

Öğrenme ve Öğretme Süreci: Dersteki etkinliklerde gösterip yaptırma tekniği uygulanır. Öncelikle ilgili usûl öğretici tarafından icra edilir ve sonrasında öğrenciden tekrar etmesi istenir. Öğrenciden yapması beklenen uygulama istenilen doğrulukta icra edilene kadar tekrar yaptırılır.

Etkinlik 1: (7/8) Devr-i hindi usûlünün tanıtılması ve icra edilmesi.

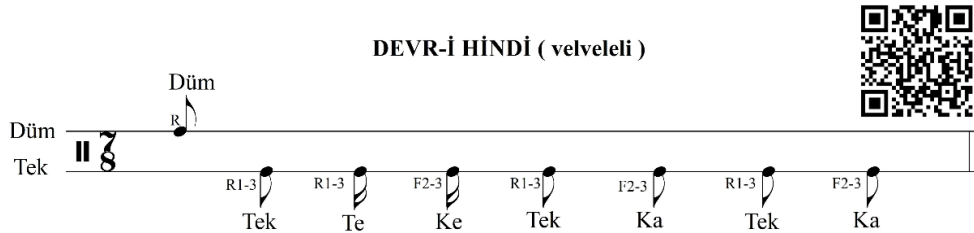

Şekil 20. Devr-i Hindi Usûlü (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

- Yedi zamanlı beş darıplı, küçük usûl olarak tanımlanmaktadır.
- Bu usûlün icrasında önemli olan nokta birinci darbın (dü-üm) kuvvetli, ikinci darbın (tek) yarı kuvvetli, üçüncü darbın (tek) zayıf, dördüncü darbın (düm) kuvvetli, beşinci darbın ise (te-ek) zayıf vurulmasıdır.

Derste yedi zamanlı devr-i hindi usûlü ana kalıbının icrası öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 2: (7/8) Devr-i hindi usûlü velvelelisinin icra edilmesi.

Şekil 21. Devr-i Hindi Usûlü (velveleli) (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Derste devr-i hindi usûlünün velveleli şekli öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 3: Eşlikli icra uygulamaları.

İlgili usûlde bestelenmiş “*gönlümün ezhar içinde gül gibi dildarı var*” isimli eserin ses kaydına etkinlik 1 ve 2 de yer alan çalışmalar dikkate alınarak eşlik edilir.

Dördüncü Hafta Ders 2

Süre: 40

Konu: 7/8 Devr-i turan usûlü

Kazanım:

1. Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.
2. Devr-i turan usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
3. Devr- turan usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
4. Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
5. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
6. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.

Öğretim Stratejileri: Sunuş yoluyla öğretim

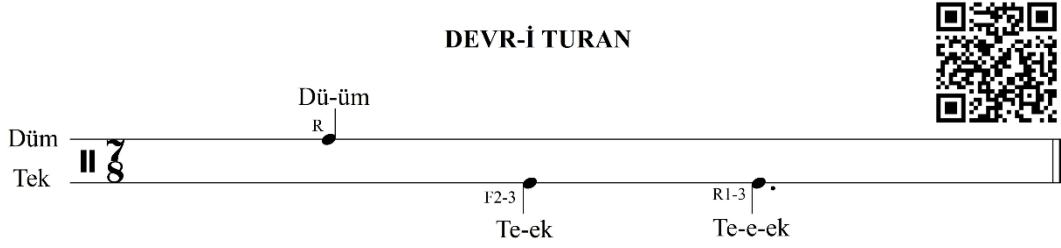
Öğretim Yöntemleri: Anlatma, örnekleme, gösterip yaptırma

Araç Gereçler: Bendir, nota yazısı, nota sehpası, metronom, bilgisayar

Öğrenme ve Öğretme Sürecine Hazırlık: Ders öncesinde, aşina olmaları için devr-i turan usûlüne ait ritim kalıplarının notaları öğrencilere verilir.

Öğrenme ve Öğretme süreci: Dersteki etkinliklerde gösterip yaptırma tekniği uygulanır. Öncelikle ilgili usûl öğretici tarafından icra edilir ve sonrasında öğrenciden tekrar etmesi istenir. Öğrenciden yapması beklenen uygulama istenilen doğrulukta icra edilene kadar tekrar yaptırılır.

Etkinlik 1: (7/8) Devr-i turan usûlünün tanıtılması ve icra edilmesi.

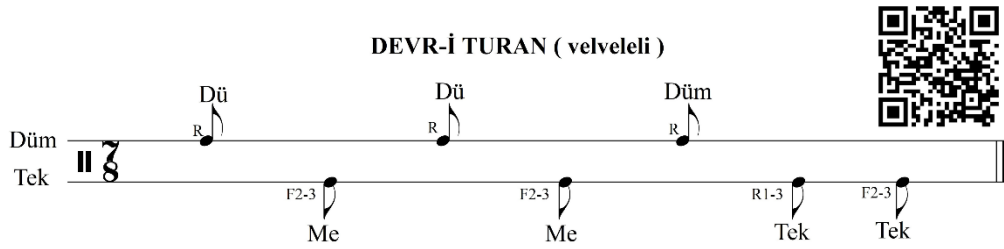

Şekil 22. Devr-i Turan Usûlü (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

- Yedi zamanlı üç darıplı, küçük usûl olarak tanımlanmaktadır.
- Bu usûlün icrasında bizim için önemli olan nokta birinci darbın (düm) kuvvetli, ikinci darbın (te-ek) zayıf, üçüncü darbın (te-e-ek) ise yarı kuvvetli vurulmasıdır.

Derste yedi zamanlı devr-i turan usûlü ana kalıbının icrası öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 2: (7/8) Devr-i turan usûlü velvelelisinin icra edilmesi.

Şekil 23. Devr-i Turan Usûlü (velveleli) (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Derste devr-i turan usûlünün velveleli şekli öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 3: Eşlikli icra uygulamaları.

İlgili usûlde bestelenmiş “gidem dedim aman yarenlerim darıldı” isimli eserin ses kaydına etkinlik 1 ve 2 de yer alan çalışmalar dikkate alınarak eşlik edilir.

Beşinci Hafta Ders 1

Süre: 40

Konu: 8/8 Müsemmen usûlü

Kazanım:

1. Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.
2. Müsemmen usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
3. Müsemmen usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
4. Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
5. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
6. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.

Öğretim Stratejileri: Sunuş yoluyla öğretim

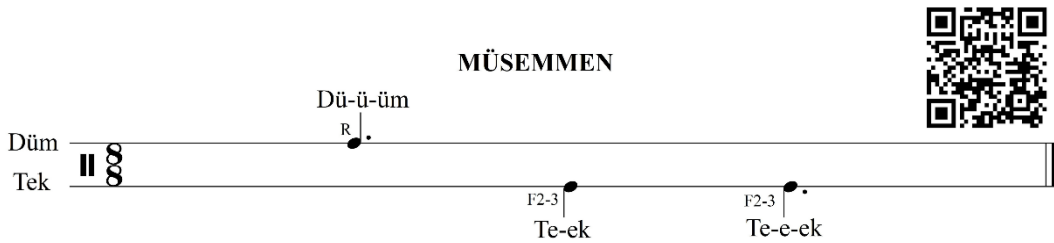
Öğretim Yöntemleri: Anlatma, örnekleme, gösterip yaptırma

Araç Gereçler: Bendir, nota yazısı, nota sehpası, metronom, bilgisayar

Öğrenme ve Öğretme Sürecine Hazırlık: Ders öncesinde, aşına olmaları için müsemmen usûlüne ait ritim kalıplarının notaları öğrencilere verilir.

Öğrenme ve Öğretme Süreci: Dersteki etkinliklerde gösterip yaptırma tekniği uygulanır. Öncelikle ilgili usûl öğretici tarafından icra edilir ve sonrasında öğrenciden tekrar etmesi istenir. Öğrenciden yapması beklenen uygulama istenilen doğrulukta icra edilene kadar tekrar yaptırılır.

Etkinlik 1: (8/8) Müsemmen usûlünün tanıtılması ve icra edilmesi.

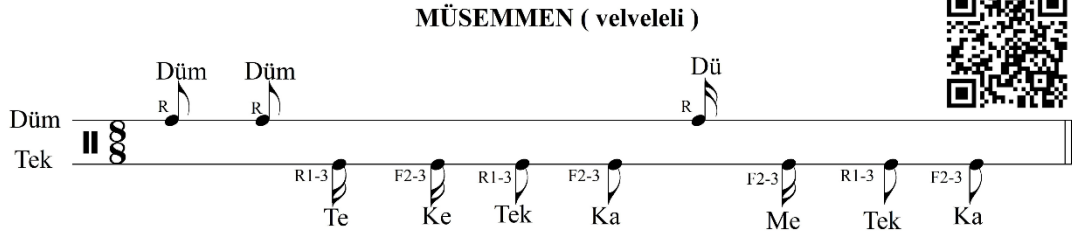
Şekil 24. Müsemmen Usûlü (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

- Sekiz zamanlı üç darplı, küçük usûl olarak tanımlanmaktadır.

- Bu usûlün icrasında bizim için önemli olan nokta birinci darbın (düm) kuvvetli, ikinci darbın (te-ek) zayıf, üçüncü darbın (te-e-ek) ise yarı kuvvetli vurulmasıdır.

Derste sekiz zamanlı müsemmen usûlü ana kalıbının icrası öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 2: (8/8) Müsemmen usûlü velvelelisinin icra edilmesi.

Şekil 25. Müsemmen Usûlü (velveleli) (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Derste müsemmen usûlünün velveleli şekli öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 3: Eşlikli icra uygulamaları.

İlgili usûlde bestelenmiş “bana bir aşk masalından şarkılar söyle” isimli eserin ses kaydına etkinlik 1 ve 2 de yer alan çalışmalar dikkate alınarak eşlik edilir.

Beşinci Hafta Ders 2

Süre: 40

Konu: 8/8 Düyek usûlü

Kazanım:

1. Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.
2. Düyek usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
3. Düyek usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
4. Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
5. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.

6. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.

Öğretim Stratejileri: Sunuş yoluyla öğretim

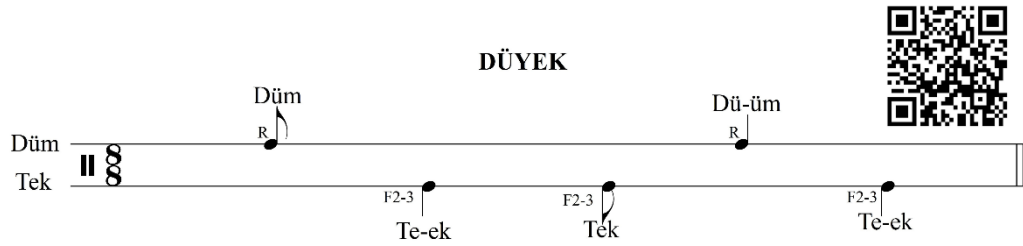
Öğretim Yöntemleri: Anlatma, örnekleme, gösterip yaptırma

Araç Gereçler: Bendir, nota yazısı, nota sehpası, metronom, bilgisayar

Öğrenme ve Öğretme Sürecine Hazırlık: Ders öncesinde, aşına olmaları için düyek usûlüne ait ritim kalıplarının notaları öğrencilere verilir.

Öğrenme ve Öğretme Süreci: Dersteki etkinliklerde gösterip yaptırma tekniği uygulanır. Öncelikle ilgili usûl öğretici tarafından icra edilir ve sonrasında öğrenciden tekrar etmesi istenir. Öğrenciden yapması beklenen uygulama istenilen doğrulukta icra edilene kadar tekrar yaptırılır.

Etkinlik 1: (8/8) Düyek usûlünün tanıtılması ve icra edilmesi.

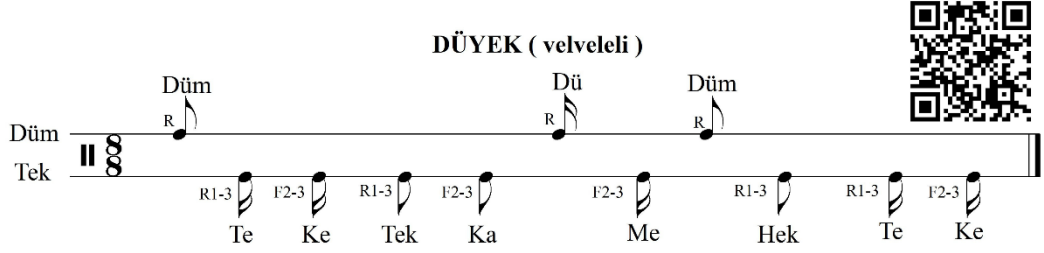

Şekil 26. Düyek Usûlü (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

- Sekiz zamanlı beş darblı, küçük usûl olarak tanımlanmaktadır.
- Bu usûlün icrasında önemli olan nokta birinci darbın (düm) yarı kuvvetli, ikinci darbın (te-ek) kuvvetli, üçüncü darbın (tek) yarı kuvvetli, dördüncü darbın (dü-üm) kuvvetli, beşinci darbın ise (te-ek) zayıf vurulmasıdır.

Derste sekiz zamanlı düyek usûlü ana kalıbının icrası öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 2: (8/8) Düyek usûlü velvelelisinin icra edilmesi.

Şekil 27. Düyek Usûlü (velveleli) (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Derste düyek usûlünün velveleli şekli öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 3: Eşlikli icra uygulamaları.

İlgili usûlde bestelenmiş “*ayrılık yaman kelime*” isimli eserin ses kaydına etkinlik 1 ve 2 de yer alan çalışmalar dikkate alınarak eşlik edilir.

Altıncı Hafta Ders 1

Süre: 40

Konu: 9/8 Aksak usûlü

Kazanım:

1. Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.
2. Aksak usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
3. Aksak usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
4. Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
5. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
6. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.

Öğretim Stratejileri: Sunuş yoluyla öğretim

Öğretim Yöntemleri: Anlatma, örnekleme, gösterip yaptırma

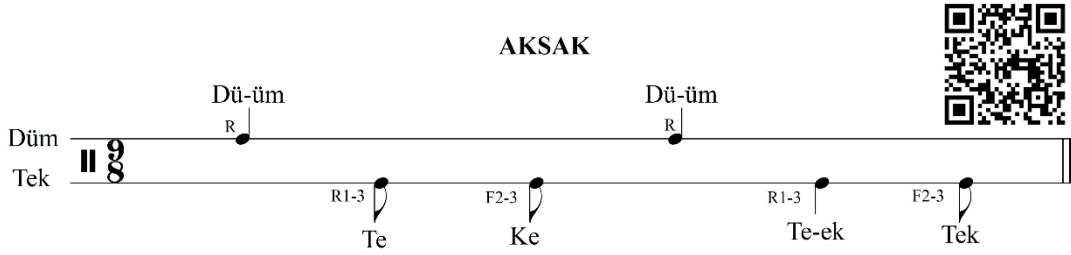
Araç Gereçler: Bendir, nota yazısı, nota sehпасı, metronom, bilgisayar

Öğrenme ve Öğretme Sürecine Hazırlık: Ders öncesinde, aşına olmaları için aksak

usûlüne ait ritim kalıplarının notaları öğrencilere verilir.

Öğrenme ve Öğretme Süreci: Dersteki etkinliklerde gösterip yaptırma tekniği uygulanır. Öncelikle ilgili usûl öğretici tarafından icra edilir ve sonrasında öğrenciden tekrar etmesi istenir. Öğrenciden yapması beklenen uygulama istenilen doğrulukta icra edilene kadar tekrar yaptırılır.

Etkinlik 1: (9/8) Aksak usûlünün tanıtılması ve icra edilmesi.

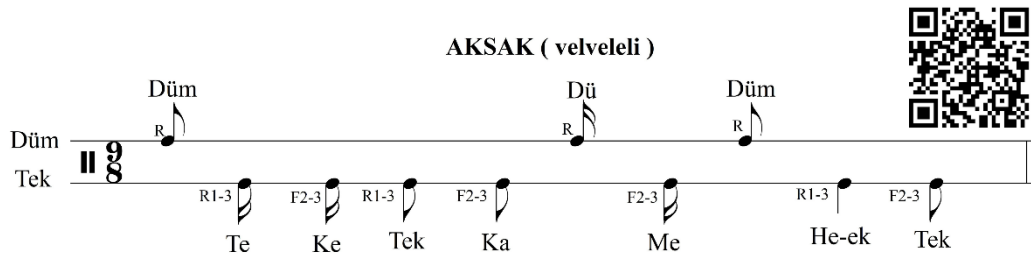

Şekil 28. Aksak Usûlü (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

- Dokuz zamanlı altı darblı, küçük usûl olarak tanımlanmaktadır.
- Bu usûlün icrasında önemli olan nokta birinci darbın (dü-üm) kuvvetli, ikinci darbın (te) yarı kuvvetli, üçüncü darbın (ke) zayıf, dördüncü darbın (dü-üm) kuvvetli, beşinci darbın (te-ek) yarı kuvvetli, altıncı darbın (tek) ise zayıf vurulmasıdır.

Derste dokuz zamanlı aksak usûlü ana kalıbının icrası öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 2: (9/8) Aksak usûlü velvelelisinin icra edilmesi.

Şekil 29. Aksak Usûlü (velveleli) (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Derste aksak usûlünün velveleli şekli öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır

tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 3: Eşlikli icra uygulamaları.

İlgili usûlde bestelenmiş “*sazlar çalınır çamlıcanın bahçelerinde*” isimli eserin ses kaydına etkinlik 1 ve 2 de yer alan çalışmalar dikkate alınarak eşlik edilir.

Altıncı Hafta Ders 2

Süre: 40

Konu: 9/8 Evfer usûlü

Kazanım:

1. Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.
2. Evfer usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
3. Evfer usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
4. Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
5. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
6. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.

Öğretim Stratejileri: Sunuş yoluyla öğretim

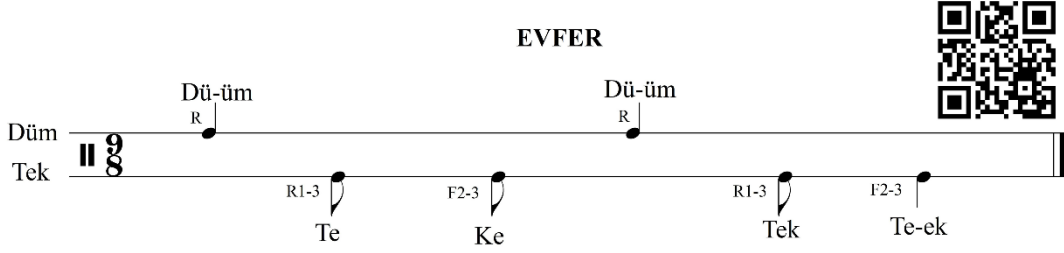
Öğretim Yöntemleri: Anlatma, örnekleme, gösterip yaptırma

Araç Gereçler: Bendir, nota yazısı, nota sehpası, metronom, bilgisayar

Öğrenme ve Öğretme Sürecine Hazırlık: Ders öncesinde, aşına olmaları için evfer usûlüne ait ritim kalıplarının notaları öğrencilere verilir.

Öğrenme ve Öğretme Süreci: Dersteki etkinliklerde gösterip yaptırma tekniği uygulanır. Öncelikle ilgili usûl öğretici tarafından icra edilir ve sonrasında öğrenciden tekrar etmesi istenir. Öğrenciden yapması beklenen uygulama istenilen doğrulukta icra edilene kadar tekrar yaptırılır.

Etkinlik 1: (9/8) Evfer usûlü tanıtılması ve icra edilmesi.

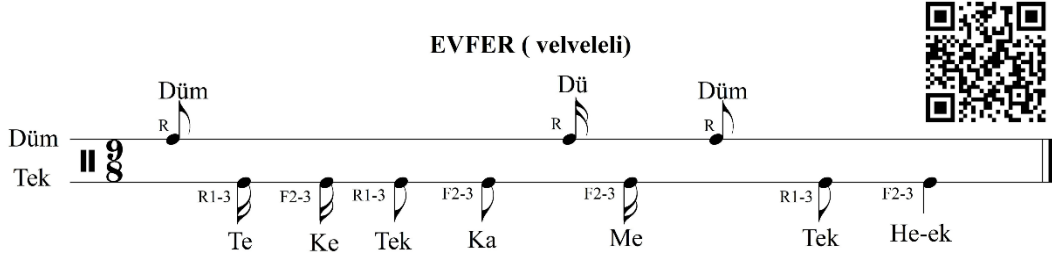

Şekil 30. Evfer Usûlü (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

- Dokuz zamanlı altı darplı, küçük usûl olarak tanımlanmaktadır.
- Bu usûlün icrasında önemli olan nokta birinci darbın (dü-üm) kuvvetli, ikinci darbın (te) yarı kuvvetli, üçüncü darbın (ke) zayıf, dördüncü darbın (dü-üm) kuvvetli, beşinci darbın (tek) zayıf, altıncı darbın (te-ek) ise yarı kuvvetli vurulmasıdır.

Derste dokuz zamanlı evfer usûlü ana kalıbının icrası öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 2: (9/8) Evfer usûlü velvelelisinin icra edilmesi.

Şekil 31. Evfer Usûlü (velveleli) (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Derste evfer usûlünün velveleli şekli öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 6: Eşlikli icra uygulamaları.

İlgili usûlde bestelenmiş “*Trakya karşılaması*” isimli eserin ses kaydına etkinlik 1 ve 2 de yer alan çalışmalar dikkate alınarak eşlik edilir.

Yedinci Hafta Ders 1

Süre: 40

Konu: 9/8 Raks aksağı usûlü

Kazanım:

1. Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.
2. Raks aksağı usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
3. Raks aksağı usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
4. Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
5. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
6. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.

Öğretim Stratejileri: Sunuş yoluyla öğretim

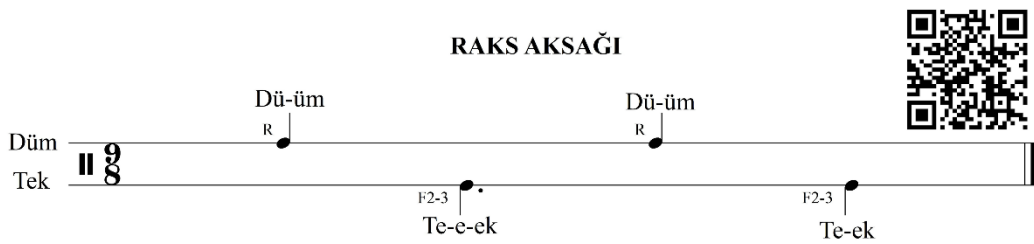
Öğretim Yöntemleri: Anlatma, örnekleme, gösterip yaptırma

Araç Gereçler: Bendir, nota yazısı, nota sehpası, metronom, bilgisayar

Öğrenme ve Öğretme Sürecine Hazırlık: Ders öncesinde, aşına olmaları için raks aksağı usûlüne ait ritim kalıplarının notaları öğrencilere verilir.

Öğrenme ve Öğretme Süreci: Dersteki etkinliklerde gösterip yaptırma tekniği uygulanır. Öncelikle ilgili usûl öğretici tarafından icra edilir ve sonrasında öğrenciden tekrar etmesi istenir. Öğrenciden yapması beklenen uygulama istenilen doğrulukta icra edilene kadar tekrar yaptırılır.

Etkinlik 1: (9/8) Raks aksağı usûlünün tanıtılması ve icra edilmesi.

Şekil 32. Raks Aksağı Usûlü (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

- Dokuz zamanlı dört darphı, küçük usûl olarak tanımlanmaktadır.
- Bu usûlün icrasında önemli olan nokta birinci darbin (dü-üm) kuvvetli, ikinci darbin (te-e-ek) yarı kuvvetli, üçüncü darbin (dü-üm) kuvvetli, dördüncü darbin (te-ek) ise zayıf ve vurulmasıdır.

Derste dokuz zamanlı raks aksağı usûlü ana kalıbının icrası öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 2: (9/8) Raks aksağı usûlü velvelelisinin icra edilmesi.

RAKS AKSAĞI (velveleli)

Şekil 33. Raks Aksağı Usûlü (velveleli) (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Derste raks aksağı usûlünün velveleli şekli öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 3: Eşlikli icra uygulamaları.

İlgili usûlde bestelenmiş “*benim yarım gelişinden bellidir*” isimli eserin ses kaydına etkinlik 1 ve 2 de yer alan çalışmalar dikkate alınarak eşlik edilir.

Yedinci Hafta Ders 2

Süre: 40

Konu: 10/8 Aksak semai usûlü

Kazanım:

1. Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.
2. Aksak semai usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
3. Aksak semai usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
4. Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir

çalgısıyla eşlik eder.

5. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
6. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.

Öğretim Stratejileri: Sunuş yoluyla öğretim

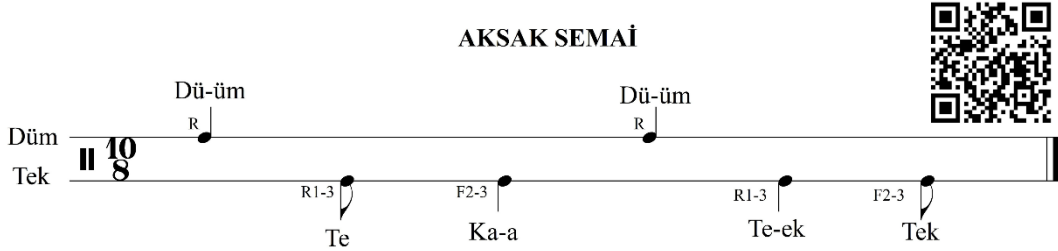
Öğretim Yöntemleri: Anlatma, örnekleme, gösterip yaptırma

Araç Gereçler: Bendir, nota yazısı, nota sehpası, metronom, bilgisayar

Öğrenme ve Öğretme Sürecine Hazırlık: Ders öncesinde, aşına olmaları için aksak semai usûlüne ait ritim kalıplarının notaları öğrencilere verilir.

Öğrenme ve Öğretme süreci: Dersteki etkinliklerde gösterip yaptırma tekniği uygulanır. Öncelikle ilgili usûl öğretici tarafından icra edilir ve sonrasında öğrenciden tekrar etmesi istenir. Öğrenciden yapması beklenen uygulama istenilen doğrulukta icra edilene kadar tekrar yaptırılır.

Etkinlik 1: (10/8) Aksak semai usûlünün tanıtılması ve icra edilmesi.

Şekil 34. Aksak Semai Usûlü (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

- On zamanlı altı darplı, küçük usûl olarak tanımlanmaktadır.
- Bu usûlün icrasında önemli olan nokta birinci darbın (dü-üm) kuvvetli, ikinci darbın (te), zayıf, üçüncü darbın (ka-a) yarı kuvvetli, dördüncü darbın (dü-üm) kuvvetli, beşinci darbın (te-ek) yarı kuvvetli, altıncı darbın (tek) ise zayıf vurulmasıdır.

Derste on zamanlı aksak semai usûlü ana kalıbının icrası öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

AKSAK SEMAİ (velveleli)

Düm
Tek

10
8

Düm

R

Dü

R

Düm

R

R1-3

F2-3

R1-3

F2-3

R1-3

F2-3

F2-3

R1-3

F2-3

Te

Ke

Tek

Ka

Te

Ke

Me

He-ek

Tek

Derste aksak semai usûlünün velveleli şekli öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

İlgili usûlde bestelenmiş “*acemaşiran saz semaisi*” isimli eserin birinci hanesinin ses kaydına etkinlik 1 ve 2 de yer alan çalışmalar dikkate alınarak eşlik edilir.

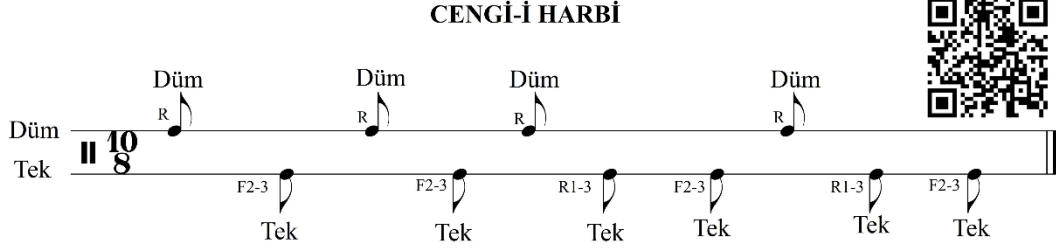
Konu: 10/8 Ceng-i harbi usûlü

1. Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.
2. Ceng-i harbi usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
3. Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.

Öğrenme ve Öğretme süreci: Dersteki etkinliklerde gösterip yaptırma tekniği uygulanır. Öncelikle ilgili usûl öğretici tarafından icra edilir ve sonrasında öğrenciden

tekrar etmesi istenir. Öğrenciden yapması beklenen uygulama istenilen doğrulukta icra edilene kadar tekrar yaptırılır.

Etkinlik 1: (10/8) Ceng-i harbi usûlü tanıtılması ve icra edilmesi.

Şekil 36. Ceng-i Harbi Usûlü (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

- On zamanlı on darplı, küçük usûl olarak tanımlanmaktadır.
- Bu usûlün icrasında önemli olan nokta birinci darbin (düm) kuvvetli, ikinci darbin (tek) zayıf, üçüncü darbin (düm) kuvvetli, dördüncü darbin (tek) zayıf, beşinci darbin (düm) kuvvetli, altıncı darbin (tek) yarı kuvvetli, yedinci darbin (tek) zayıf, sekizinci darbin (düm) kuvvetli, dokuzuncu darbin (tek) yarı kuvvetli, onuncu darbin (tek) ise zayıf vurulmasıdır.

Derste on zamanlı ceng-i harbi usûlü ana kalıbının icrası öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 2: Eşlikli icra uygulamaları.

İlgili usûlde bestelenmiş “*bulan özünü, gören yüzünü*” isimli eserin ses kaydına etkinlik 1 ve 2 de yer alan çalışmalar dikkate alınarak eşlik edilir.

Sekizinci Hafta Ders 2

Süre: 40

Konu: 10/4 Lenk fahte usûlü

Kazanım:

1. Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.
2. Lenk fahte usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.
3. Lenk fahte usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.

4. Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
5. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.
6. Duyduğu eser üzerine doğru usûlü hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.

Öğretim Stratejileri: Sunuş yoluyla öğretim

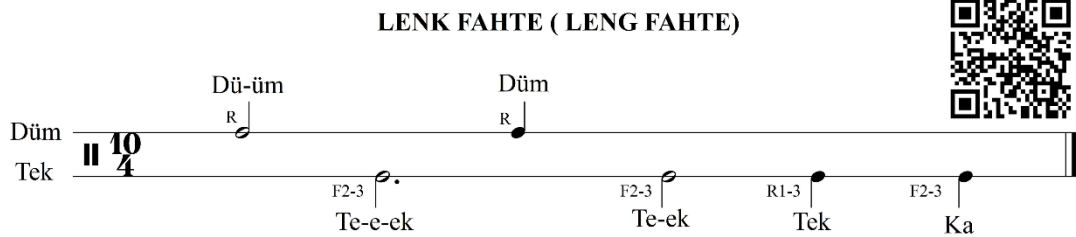
Öğretim Yöntemleri: Anlatma, örnekleme, gösterip yaptırma

Araç Gereçler: Bendir, nota yazısı, nota sehпасı, metronom, bilgisayar

Öğrenme ve Öğretme Sürecine Hazırlık: Ders öncesinde, aşına olmaları için lenk fahte usûlüne ait ritim kalıplarının notaları öğrencilere verilir.

Öğrenme ve Öğretme Süreci: Dersteki etkinliklerde gösterip yaptırma tekniği uygulanır. Öncelikle ilgili usûl öğretici tarafından icra edilir ve sonrasında öğrenciden tekrar etmesi istenir. Öğrenciden yapması beklenen uygulama istenilen doğrulukta icra edilene kadar tekrar yaptırılır.

Etkinlik 1: (10/4) Lenk fahte usûlü tanıtılması ve icra edilmesi.

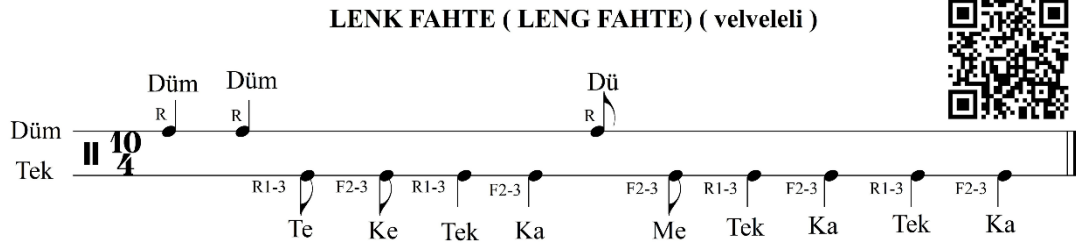
Şekil 37. Lenk Fahte Usûlü (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

- On zamanlı altı darblı, küçük usûl olarak tanımlanmaktadır.
- Bu usûlün icrasında önemli olan nokta birinci darbın (dü-üm) yarı kuvvetli, ikinci darbın (te-e-ek) kuvvetli, üçüncü darbın (düm) zayıf, dördüncü darbın (te-ek) kuvvetli, beşinci darbın (tek) yarı kuvvetli, altıncı darbın (ka) ise zayıf vurulmasıdır.

Derste on zamanlı lenk fahte usûlü ana kalıbının icrası öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 2: (10/4) Lenk fahte usûlü velvelelisinin icra edilmesi.

LENK FAHTE (LENG FAHTE) (velveleli)

Şekil 38. Lenk Fahte Usûlü (velveleli) (bendir ile icrasına yönelik video görsele karekod okutularak ulaşılabilir)

Derste lenk fahte usûlünün velveleli şekli öğretici tarafından uygulanır ve öğrencilerden uygulanması istenir. İlgili usûlün mertebesine dikkat edilip, kademeli olarak ağır tempodan hızlı tempoya doğru çalışılır.

Etkinlik 3: Eşlikli icra uygulamaları.

İlgili usûlde bestelenmiş “zülfin görenlerin hep bahtı siyah olurmuş” isimli eserin ses kaydına etkinlik 1 ve 2 de yer alan çalışmalar dikkate alınarak eşlik edilir.

EK-5 Bendir İcra Becerisi Değerlendirme Formu

BENDİR İCRA BECERİSİ DEĞERLENDİRME FORMU									
AD-SOYAD:									ÖĞRENCİNİN PUANI
S.N.	ÖLÇÜT BECERİLER	KAT SAYI	PUAN					TOPLAM	
			1	2	3	4	5		
1	Uygun oturuş ve tutuş tekniği	1						5	
2	İlgili usûlde sağ elin kullanımı	1						5	
3	İlgili usûlde sol elin kullanımı	1						5	
4	Bendir ses alanlarını doğru kullanabilme	3						15	
5	Ritim kalıplarını doğru çalabilme	4						20	
6	İlgili usûlde belirtilen özel vuruşları Sergileme	1						5	
7	Başlangıç metronomu ile devam edebilme	2						10	
8	Çalış akıcılığı ve uyumu	4						20	
9	Pozisyonlar arası geçişte ajilite becerisi	1						5	
10	Bendiri istekli bir şekilde çalabilme	2						10	
		TOPLAM						100	

EK-6 Bendir İcra Becerisine İlişkin Ön Test Soruları

1. Soru usûl 1

SEMAİ

Düm
Tek

- Yukarıda gördüğünüz usûl size dört ölçü dinletilecektir. Duyduğunuz usûlün hızına dikkat ederek en az altı ölçü çalınız.

2. Soru usûl 2

SEMAİ (velveleli)

Düm
Tek

- Yukarıda gördüğünüz usûl size dört ölçü dinletilecektir. Duyduğunuz usûlün hızına dikkat ederek en az altı ölçü çalınız.

3.Soru usûl 3

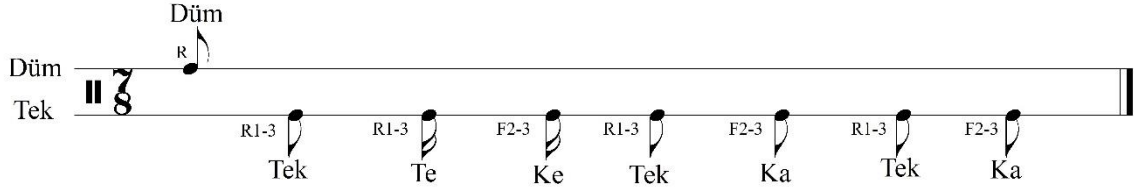
DEVİR-İ HİNDİ

Düm
Tek

- Yukarıda gördüğünüz usûl size dört ölçü dinletilecektir. Duyduğunuz usûlün hızına dikkat ederek en az altı ölçü çalınız.

4. Soru usûl 4

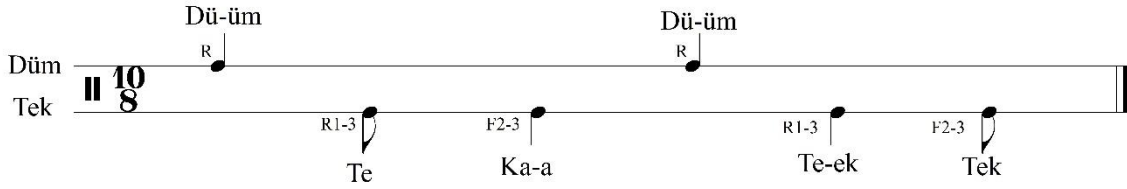
DEVR-İ HİNDİ (velveleli)

- Yukarıda gördüğünüz usûl size dört ölçü dinletilecektir. Duyduğunuz usûlün hızına dikkat ederek en az altı ölçü çalınız.

5. Soru usûl 5

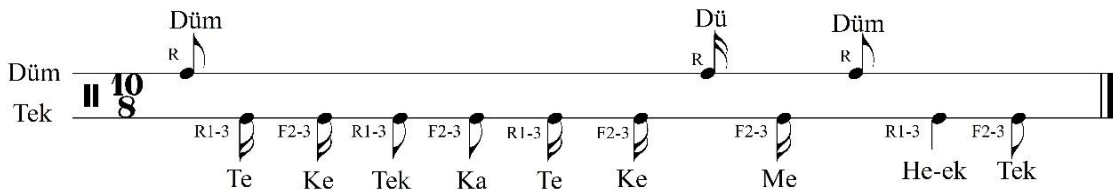
AKSAK SEMAİ

- Yukarıda gördüğünüz usûl size dört ölçü dinletilecektir. Duyduğunuz usûlün hızına dikkat ederek en az altı ölçü çalınız.

6.Soru usûl 6

AKSAK SEMAİ (velveleli)

- Yukarıda gördüğünüz usûl size dört ölçü dinletilecektir. Duyduğunuz usûlün hızına dikkat ederek en az altı ölçü çalınız.

EK-7 Bendir İcra Becerisine İlişkin Son Test Soruları

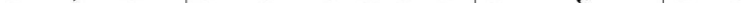
1. Semai usûlünü kendi belirlediğiniz metronomda en az sekiz ölçü icra ediniz.
2. Semai usûlünün velveleli halini kendi belirlediğiniz metronomda en az sekiz ölçü icra ediniz.
3. Devr-i hindi usûlünü kendi belirlediğiniz metronomda en az sekiz ölçü icra ediniz.
4. Devr-i hindi usûlünün velveleli halini kendi belirlediğiniz metronomda en az sekiz ölçü icra ediniz.
5. Aksak semai usûlünü kendi belirlediğiniz metronomda en az sekiz ölçü icra ediniz.
6. Aksak semai usûlünün velveleli halini kendi belirlediğiniz metronomda en az sekiz ölçü icra ediniz.

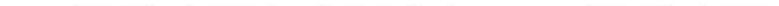
EK-8 Ritmik Hafıza Değerlendirme Formu ve Soruları

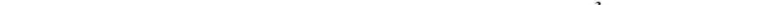
RİTMİK HAFIZA ÖLÇME ARACI			
AD-SOYAD:			
RİTMİK HAFIZA SINAVI PUANI BELİRLEYİCİLERİ		BELİRLENEN PUANLAR	PUAN
2-RİTİMSEL BELLEK (BASİT)		50 PUAN	
a- Ritim tekrarı(2/4) (Her ölçü 0.5puan)	Soru 01	2	
	Soru 02	2	
	Soru 03	2	
	Soru 04	2	
	Soru 05	2	
b- Ritim tekrarı (3/4) (Her ölçü 1 puan)	Soru 01	4	
	Soru 02	4	
	Soru 03	4	
	Soru 04	4	
	Soru 05	4	
c- Ritim tekrarı (4/4) (Her ölçü 1 puan)	Soru 01	4	
	Soru 02	4	
	Soru 03	4	
	Soru 04	4	
	Soru 05	4	
2-RİTİMSEL BELLEK (AKSAK)		50 PUAN	
a- Ritim tekrarı(5/8) (Her ölçü 0.5puan)	Soru 01	2	
	Soru 02	2	
	Soru 03	2	
	Soru 04	2	
	Soru 05	2	
b- Ritim tekrarı (7/8) (Her ölçü 1 puan)	Soru 01	4	
	Soru 02	4	
	Soru 03	4	
	Soru 04	4	
	Soru 05	4	
c- Ritim tekrarı (9/8) (Her ölçü 1 puan)	Soru 01	4	
	Soru 02	4	
	Soru 03	4	
	Soru 04	4	
	Soru 05	4	
RİTİMSEL İŞİTME SINAV PUANI TOPLAMI		100	

EK-9 Ritim Tekrarı (Ritmik Hafız)' na İlişkin Ön Test- Son Test Soruları

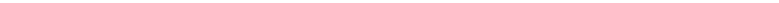
[illegible][illegible]

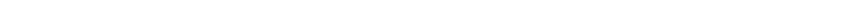
SORU 03

SORU 04

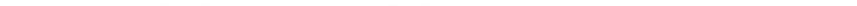
SORU 05

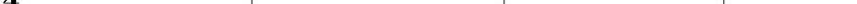
SORU 06

SORU 07

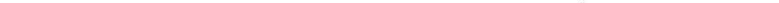
SORU 08

[illegible]

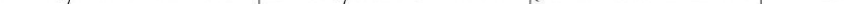
SORU 10

SORU 11

[illegible]

SORU 13

[illegible]

SORU 15

SORU 16

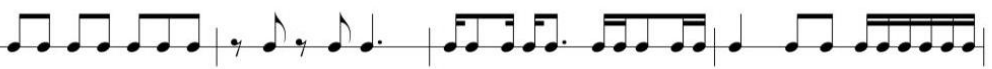
SORU 17

SORU 18

SORU 19

SORU 20

SORU 21

SORU 22

SORU 23

SORU 24

SORU 25

SORU 26

SORU 27

SORU 28

SORU 29

SORU 30

EK-10 Haftalık Kazanım Değerlendirme Formu

HAFTALIK KAZANIM DEĞERLENDİRME FORMU

1. HAFTA 1. DERS

KAZANIMLARIN GERÇEKLEŞTİRİLMİŞ DURUMU	HIÇ	AZ	KISMEN	ÖLÇÜDE	BÜYÜK	TAMAMEN
Bendir çalgısını tanıır.	()	()	()	()	()	()
Bendir çalgısının ses alanlarını bilir.	()	()	()	()	()	()
Bendir den ses çıkarır.	()	()	()	()	()	()
Bendir çalarken doğru oturur ve bendiri doğru tutar.	()	()	()	()	()	()
Öğretim modelinde kullanılacak bendir nota yazısını tanıır.	()	()	()	()	()	()
1. HAFTA 2. DERS						
Bendir de sağ ve sol elini doğru konumlandırır.	()	()	()	()	()	()
Sol el parmak numaralarını bilir.	()	()	()	()	()	()
Sağ el parmak numaralarını bilir.	()	()	()	()	()	()
Düm vuruşunu tanımlar ve icra eder.	()	()	()	()	()	()
Tek vuruşunu tanımlar ve icra eder.	()	()	()	()	()	()

HAFTALIK KAZANIM DEĞERLENDİRME FORMU

2. HAFTA 1. DERS

KAZANIMLARIN GERÇEKLEŞTİRİLMİŞ DURUMU	HIÇ	AZ	KISMEN	ÖLÇÜDE	BÜYÜK	TAMAMEN
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	()	()	()	()	()	()
Nim sofyan usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Nim sofyan usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()

2. HAFTA 2. DERS

Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	()	()	()	()	()	()
Sofyan usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Sofyan usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()

HAFTALIK KAZANIM DEĞERLENDİRME FORMU

3. HAFTA 1. DERS

KAZANIMLARIN GERÇEKLEŞTİRİLME DURUMU	HIÇ	AZ	KISMEN	ÖLÇÜDE	BÜYÜK	TAMAMEN
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	()	()	()	()	()	()
Türk aksağı usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Türk aksağı usûlü (velvelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()

3. HAFTA 2. DERS

Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	()	()	()	()	()	()
Yürük semai usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Yürük semai (velvelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()

HAFTALIK KAZANIM DEĞERLENDİRME FORMU**4. HAFTA1. DERS**

KAZANIMLARIN GERÇEKLEŞTİRİLME DURUMU	HIÇ	AZ	KISMEN	BÜYÜK ÖLÇÜDE	TAMAMEN
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	()	()	()	()	()
Devr-i hindi usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()
Devr-i hindi usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()

4. HAFTA 2. DERS

Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	()	()	()	()	()
Devr-i turan usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()
Devr-i turan usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()

HAFTALIK KAZANIM DEĞERLENDİRME FORMU**5. HAFTA 1. DERS**

KAZANIMLARIN GERÇEKLEŞTİRİLME DURUMU	HIÇ	AZ	KISMEN	ÖLÇÜDE	TAMAMEN
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	()	()	()	()	()
Müsemmen usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()
Müsemmen usûlü (velvelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()

5. HAFTA 2. DERS

Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	()	()	()	()	()
Düyek usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()
Düyek usûlü (velvelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()

HAFTALIK KAZANIM DEĞERLENDİRME FORMU**6. HAFTA 1. DERS**

KAZANIMLARIN GERÇEKLEŞTİRİLME DURUMU	HIÇ	AZ	KISMEN	ÖLÇÜDE	BÜYÜK	TAMAMEN
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	()	()	()	()	()	()
Aksak usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Aksak usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()

6. HAFTA 2. DERS

Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	()	()	()	()	()	()
Evferusûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Evfer usûlü (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()

HAFTALIK KAZANIM DEĞERLENDİRME FORMU**7. HAFTA 1. DERS**

KAZANIMLARIN GERÇEKLEŞTİRİLME DURUMU	HIÇ	AZ	KISMEN	ÖLÇÜDE	BÜYÜK	TAMAMEN
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	()	()	()	()	()	()
Raks aksağı usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Raks aksağı usûlü (velvelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()

7. HAFTA 2. DERS

Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	()	()	()	()	()	()
Aksak semai usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Aksak semai usûlü (velvelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()

HAFTALIK KAZANIM DEĞERLENDİRME FORMU

8. HAFTA 1. DERS

KAZANIMLARIN GERÇEKLEŞTİRİLMİŞ DURUMU	HIÇ	AZ	KISMEN	ÖLÇÜDE	BÜYÜK	TAMAMEN
Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	()	()	()	()	()	()
Ceng-i harbi usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()

8. HAFTA 2. DERS

Bendir ses alanlarını doğru bir şekilde kullanır.	()	()	()	()	()	()
Lenk fahte usûlü darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Lenk fahte (velvelelisi) darplarını bendir çalgısıyla doğru bir şekilde icra eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûl ve gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü velveleli şekliyle gereği olan sabit metronomda bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()
Duyduğu eser üzerine doğru usûlü, hem asıl şekliyle hem de velveleli haliyle geçişli olarak doğru bir şekilde bendir çalgısıyla eşlik eder.	()	()	()	()	()	()

EK-11 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

YARI YAPILANDIRILMIŞ ÖĞRENCİ GÖRÜŞ FORMU

Kıymetli çalışma grubumuzda yer alan öğrenciler, bu form aracılığıyla size yöneltilen sorular, 8 hafta eğitimini gördüğünüz “Bendir çalgısı öğretim modeli önerisi” ile ilgili sizin kişisel düşüncelerinizi öğrenmek amacıyla hazırlanmıştır.

Bu görüşme formuyla elde edilecek bilgiler bilimsel bir araştırma için kullanılacaktır. Kişisel bilgiler gizli tutulacak, başka kişi ve kuruluşlarla paylaşılmayacaktır. Dolayısıyla görüşme formu sorularını samimi bir şekilde yanıtlamanız, araştırmanın problemsiz bir şekilde ilerlemesi ve sağlıklı veriler elde edilmesi bakımından oldukça önem arz etmektedir. Araştırma için göstermiş olduğunuz hassasiyet ve katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Araştırmacı
Kamil KARAOĞLU

SORULAR

1. Eğitimi gördüğünüz bendir çalgısı öğretim modeli dinlediğiniz şarkı, türkü, marş ve sözsüz eserlerin usûllerini ayırt edebilmenize ve bu eserleri bendir çalgısıyla icra etmenize yardımcı oldu mu?
2. Eğitimi gördüğünüz bendir çalgısı öğretim modelinde yer alan usûller içerisinde en zorlandığınız usûl hangisi oldu?
3. Bendir çalgısı öğretim modelinde kullanılmak üzere belirlenen usûller ve eserler hakkında görüşleriniz nelerdir?
4. Lisans döneminde Türk müziği vürmali çalgı eğitimi almak ister misiniz? Nedeni ile açıklar mısınız?
5. Bendir çalgısı öğretim modeli önerisi ile ilgili eklemek istediğiniz düşünceler nelerdir?

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Kamil KARAOĞLU

Uyruğu: TC

Doğum Tarihi ve Yeri:

E-mail:

EĞİTİM

Lisans: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, G.S.F Müzik Bilimleri

Yüksek Lisans: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik
A.B.D

İŞ TECRÜBESİ

2013-2015 Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Türk Halk Müziği Korosu-Sivas (Ritim sanatçısı)

2015- Milli Eğitim Bakanlığı-(Öğretmen)

YABANCI DİL BİLGİSİ

İngilizce